Serie nouă
IULIE 2019
7
(CCXVI)
48 pagini
ISSN
1220-742X

ACTUALITATEA MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

Din sumar:

✓Interviu cu Diana Rotaru
✓*European Music Open*, Oradea
✓Premieră la ONB - *Il trovatore* de G. Verdi
✓Festivalul "George Grigoriu", Brăila
✓Eurovision 2019
✓Un monument pentru eternitate

În imagine:
Diana ROTARU
(foto: Florin Ghenade)

Alunecarea în *kitsch*

Termenul *kitsch* clasifică de regulă un obiect decorativ de prost gust. Versiunea din 2010 a MDA (Micul dicționar academic) mai adaugă: *Reproducere de proastă calitate sau copiere pe scară industrială a unor opere de artă, multiplicate şi valorificate comercial*. Dacă pentru cele de văzut, proasta calitate a unui lucru este lesne inteligibilă, mai dificilă este diferențierea ei în rândul celor de auzit. Bunăoară, în muzică. Când o muzică ia „calitatea" de kitsch? Întrebând astfel presupunem că acea muzică sau muzica în general nu se dispune aprioric în arealul kitsch-ului. Această alteritate survine nu prin faptul prim, conceptual, ci prin acela secund, practic. Altfel spus, kitsch-ul survine nu din intenție, ci din realizare. Rezultă, aşadar, dintr-o deformare a modalității faptului. Nu ne referim aici la dihotomia de ordin tehnic – corect / incorect –, ci la aceea de caracter artistic – autentic / simulativ. O exemplară diferențiere din spațiul public: *concertul* – ca fapt de expunere şi cultivare spirituală; *înregistrarea* – ca fapt destinat multiplicării lucrative, comerciale. Concertul este un act participativ (autentic, viu), iar înregistrarea este o execuție redativă (impersonală, inertă), o urmă a faptului inițial. Din capul locului, oricât de impecabilă tehnic, înregistrarea simulează doar prezența în act, ea neavând ca suport de prezentare decât un lucru (CD-ul), ca obiect (lipsit de ființă). Prin urmare, înregistrarea este rămasul din/după desființarea concertului. Pozitiv, ea poate servi ca document. Însă, odată multiplicată în vederea comercializării (şi nu doar informării), înregistrarea se alterează, înstrăinându-se de însăşi originea pe care o evocă, respectiv concertul. Pe această linie, înregistrarea se poate ramifica în kitsch.

Cel care audiază înregistrarea ca document, o face dintr-o perspectivă cognitivă, ca cercetător (chiar şi dacă doar pentru sine). Dar, acela care audiază spre a se delecta (ca să nu se plictisească ori din curiozitate superficială, mondenă), se califică în zona unei acțiuni fără orizont spiritual, fapt prin care se autoexclude devenirii sale. În aceast al doilea caz, scopul este unul tangibil prin chiar finitudinea şi efemeritatea sa, ca *relaxare de moment*, un fel de abandonare a prezenței de sine în situația propriei vieți. Totuşi, câtă vreme audierea înregistrării este conjugată unei nevoi hedoniste, avem de-a face cu un demers lucrativ a cărui beneficitate sau maleficitate (plăcere / neplăcere) se comensurează în plan intim, strict personal. Atunci când, urmărind un atare scop, persoana se dispune ca spectator în sala de concert, se atinge în mod sensibil pragul unui derapaj etic. Asta pentru că acel concert, prin chiar substanța lui de ordin spiritual, nu se susține virtual (areal) – pentru oricare anonim de oricând/oriunde – ci concret (real) – pentru fiecare anume de acum/aici. Concertul predispune inițierii spirituale sub condiția unei adresări intelectuale. Contează deci ca spectatorul (destinatarul) să fie prezent cu totul, în vederea devenirii propriei conştiințe (de fapt).

În situația când cel care asistă nemijlocit la un concert nu-şi propune efortul prezenței de sine, ci dimpotrivă, tocmai paranteza evadării din aceasta, proiectează asupra concertului deopotrivă starea de lucru (obiect pasiv, disponibil – manipulabil / redabil) şi pe aceea de kitsch (valoare lucrativă, mensurabilă – performativă / vandabilă).

George BALINT

DIN SUMAR

Interviu cu Diana Rotaru........................2-3

Pe scena Ateneului................................3-9

La Sala Radio.......................................9-11

***Il trovatore* la ONB..............................12-13**

Pe scena Aulei Palatului Cantacuzino..16-18

European Music Open..........................23-24

Festivalul "George Grigoriu"...............28-31

Lansare Mircea Drăgan........................32-33

Diskoteka - De-a pururi tânăr...............36-39

Eurovision 2019.................................42-44

Un monument pentru eternitate.......46-48

O nouă filă în istoria SNR - SIMC - interviu cu compozitoarea Diana Rotaru

De curând, echipa de concepție artistică și organizare a ultimelor 5 ediții (IX – XIV) ale Festivalului Internațional MERIDIAN – fondat de compozitorul Adrian Iorgulescu în 2005 și aflat sub patronajul UCMR, coordonat în timp de compozitorii Sorin Lerescu, apoi de Ulpiu Vlad – s-a retras în plină glorie, dar cu o demnă și lăudabilă propunere pentru un nou desant organizatoric. Astfel, prin votul Adunării Generale a SNR-SIMC (Secțiunea română a Societății internaționale de muzică contemporană), pentru direcția artistică a festivalului a fost aleasă compozitoarea Diana Rotaru. Spirit tânăr, perpetuu întreprinzător, Diana Rotaru și-a dobândit notorietatea de organizator și manager printr-o serie de proiecte, între care înființarea ansamblului de muzică nouă *SonoMania* și a mini-festivalului *CIMRO DAYS* – în cadrul Centrul de Informare a al Muzicii din România, o extrem de importantă bancă de date din spațiul virtual inființată de Dan Dediu (pe când era rector al UNMB) și care, după cum se anunță pe site (cimro.ro), „găzduiește cea mai bună muzică și artă contemporană, experimentală și improvizată". În postura de președinte al SNR-SIMC și Director artistic al MERIDIAN, Diana Rotaru a avut amabilitatea să ne acorde un interviu.

1. G.B. *Diana Rotaru, ce înseamnă pentru tine oportunitatea diriguirii Festivalului MERIDIAN: provocare, recunoaștere, risc, împlinirea unui vis?*

D.R. O provocare este cu siguranță, mai ales în climatul actual atât de neprietenos cu cultura. Însă, așa cum a arătat istoria în repetate rânduri, arta și muzica în mod particular demonstrează un belșug de creativitate exact în contextele cele mai agresive, ca un organism viu care se adaptează pentru a supraviețui și devine din ce în ce mai puternic și mai complex. Ca organizator de evenimente culturale cu ceva experiență la activ nu mi-e frică de obstacole, sunt obișnuită cu frustrările și cred cu tărie că e datoria noastră, a tinerelor generații de muzicieni, să luptăm pentru „școala" muzicală care ne-a format și pentru viitorul muzicii contemporane în general. Așadar sunt bucuroasă și recunoscătoare pentru această șansă de a face ceva bun, mai cu seamă că am o echipă excepțională alături, în Comitetul Executiv: compozitorii Irinel Anghel, Gabriel Mălăncioiu, Alexandru Murariu și Constantin Basica, artiști și oameni foarte valoroși care pun mare pasiune în ceea ce fac, atât din punct de vedere muzical, cât și din punct de vedere organizatoric. Le mulțumesc că au acceptat această aventură.

2. G.B. *În raport cu Festivalul anual SIMN – fratele mai mare ca ani și anvergură –, cum se diferențiază Festivalul MERIDIAN?*

D.R. Festivalul MERIDIAN a beneficiat dintotdeauna de fonduri (câteodată mult) mai mici decât ale prestigiosului festival SIMN, însă directorii au reușit totuși să aducă interpreți și ansambluri excepționale; îmi vin rapid în minte acum *Ensemble U* din Estonia, ansamblu invitat de dl Sorin Lerescu, sau *Mud Cavaliers* din Polonia, invitați de dl Ulpiu Vlad. De-a lungul anilor a apărut însă o nevoie crescândă ca acest festival să capete o identitate proprie, nevoie semnalizată chiar de Președintele UCMR, dl Adrian Iorgulescu. Eu am propus – și mi-am propus – o orientare cu precădere camerală, interdisciplinară și multimedia, o racordare la prezent și la contextul internațional, precum și instaurarea anuală a unei teme, suficient de pregnantă pentru a contura un profil clar manifestărilor, dar și suficient de permisivă pentru a găzdui evenimente cât mai diverse.

3. G.B. *Care sunt aspectele de continuitate și cele de schimbare față de edițiile precedente ale Festivalului MERIDIAN?*

D.R. Festivalul MERIDIAN va continua cu siguranță să promoveze muzica românească și muzicienii români de valoare din generații cât mai diverse: de la „părinții" școlii românești de compoziție și interpretare, la cei mai tineri și talentați artiști. Ca și SIMN, vom stimula creația prin includerea de prime audiții în programul festivalului. Pe de altă parte, noi (echipa SNR-SIMC) ne dorim un *echilibru* între lucrările românești și cele străine, pentru că este foarte important ca muzica românească să fie promovată într-un context internațional, să stabilim cât mai multe legături și

foto: Florin Ghenade

parteneriate cu muzicieni din afară și cu celelalte secțiuni SIMC, să comunicăm și să învățăm unii de la alții. Ne dorim și un echilibru între lucrări în primă audiție și lucrări de valoare confirmată. Îmi doresc mai cu seamă structurarea cu mare atenție a fiecărui concert, nutresc de mult convingerea că a organiza un concert (sau un festival) presupune niște procedee foarte similare creației muzicale: compui pornind de la o anumită idee care ajunge să te pasioneze din ce în ce mai mult, chiar să te obsedeze, cauți coerență și încerci diverse strategii pentru a obține într-un final exact ce vrei. Din acest motiv am și ales, pentru ediția 2019 a festivalului MERIDIAN, tema „Grădini sonore" („Sonic Gardens"). Grădina este un microcosmos foarte atent organizat, cu o identitate clară și care capătă foarte multe forme, de la superbele grădini simetrice de tip francez (unde „perla" este Versailles), la fascinantele grădini sălbatice englezești, de la grădina Zen, de nisip sau

pietre, până chiar la „junglă”. Grădina sugerează, pe de altă parte, o oază de vitalitate, o oază protejată dar primitoare, care implică o invitație - adresată, în cazul nostru, publicului. Împreună cu colegii mei vom promova cât mai puternic, mai ales în mediul online, activitățile din cadrul festivalului, precum și celelalte activități ale Societății. Am realizat deja un website modern, **snr-simc.org**, pe care vă invităm să îl vizitați. Nu în ultimul rând, eu mi-am dorit foarte mult ca evenimentele SNR-SIMC să se ramnifice și în țară, motiv pentru care am și propus în Comitetul Executiv oameni tineri și energici din Timișoara (Gabriel Mălăncioiu) și Cluj (Alexandru Murariu), două centre muzicale puternice și din ce în ce mai active. În plus, beneficiem de experiența în domeniul noilor tehnologii a lui Constantin Basica, coordonator de concerte la Centrul de *Computer Research* în Muzică și Ascustică de la Universitatea din Stanford, precum și de experiența și creativitatea organizatorică a lui Irinel Anghel. O avem alături de noi și pe Irina Hasnaș, membră în Comitetul Executiv al ISCM, unde avem pentru prima dată o prezență românească!

foto: Florin Ghenade

4. G.B. *Cum vezi profilarea Festivalului MERIDIAN în contextul internațional actual?*

D.R. Cred că dacă luptăm pe de o parte pentru calitatea și varietatea, din toate punctele de vedere, a evenimentelor, și, pe de altă parte, pentru promovarea lor cât mai eficientă, avem toate șansele ca Festivalul MERIDIAN să devină un reper important în contextul internațional al muzicii noi.

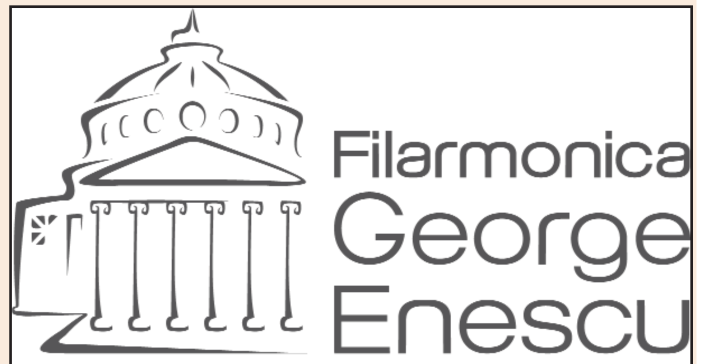
5. G.B. *Care sunt principalele repere de configurare a ediției a XV-a a Festivalului MERIDIAN?*

D.R. În situația financiară actuală am ales să fie o ediție care propune concerte puține dar foarte bune, recitaluri solo sau formule camerale mici. Lucrăm încă la program, dar pot să menționez cu certitudine un concert fascinant de muzică electronică și video, al cărui curator este Constantin Basica, un simpozion despre „grădini sonore” organizat de tânărul și excelentul muzicolog Vlad Văidean, precum și prezența în festival a unui interpret remarcabil, violonistul George Kentros, care nu este numai unul din cei mai activi și creativi interpreți de muzică nouă și experimentală, dar și unul din cei mai activi și pasionați membri ai ISCM. În rest avem multe surprize pe care le vom divulga la momentul potrivit.

Interviu de **George BALINT**

Simfonismul romantic - factor al profesionalismului orchestral

Pilduitor rămâne felul în care dirijorul Horia Andrescu acționează pe direcția menținerii, a consolidării profesionalismului ansamblului orchestral al Filarmonicii bucureștene; iar aceasta în mod constant drept acțiune consecvent îndeplinită; drept act educațional important susținut cu credință de la un concert la celălalt; în condițiile în care în bună parte ansamblul s-a înnoit prin participarea unor tineri instrumentiști valoroși, mulți dintre aceștia foști membri ai ansamblurilor de tineret. De o manieră evidentă, clasicismul jumătății secunde a secolului al XVIII-lea, al începutului secolului următor, aduce momentele inportante privind constituirea și consolidarea aparatului orchestral, de la Haydn și Mozart la Beethoven. Iar aceasta în strânsă corelare cu marele principiu al gândirii simfonice drept superioară elaborare privind susținerea discursului muzical. Creația simfonică brahmsiană, pe de-o parte, cea a lui Piotr Ilici Ceaikovski pe de alta, constituie marele moment ce precede evoluția postromantică a sfârșitului de secol XIX, a începutului de secol XX. Inclusiv în ce privește dezvoltarea spectaculoasă a aparatului orchestral. Atât la Brahms cât și la Ceaikovski orchestra se mărește, capătă sporită consistență. Culorile timbrale ale soliștilor ansamblului, ale suflătorilor, ale lemnelor în mod special, sporesc expresia tematică ce dobândește valori poetice. Pe această direcție s-a orientat Andreescu pe parcursul primului concert al Filarmonicii din luna iunie. Nu cele patru simfonii brahmsiene, ci opusuri aflate în planul secund al atenției publice, au dat consistență programului de concert. Mă refer la cea de a doua Serenadă în la major, de asemenea la acest atât de special opus care este *Rapsodia pentru alto, cor bărbătesc și orchestră,* lucrări care solicită promptitudinea acțiunii de grup, dar și generozitatea expresiei susținute prioritar de grupul corzilor. Indiscutabil, cele cinci momente ale suitei ce constituie cea de a doua Serenadă se succed episodic oferind dirijolrului, membrilor ansamblului, diferite studii de caz, momente distincte, de la vivacitatea Scherzo-ului, la Adagio-ul mișcat, la dinamicul final...; sunt situații atent detaliate cu concursul angajat al muzicienilor performeri. Două au fost elementele de special interes definite

pe parcursul **Rapsodiei**; am în vedere participarea altistei Liliana Mattei Ciucă, o voce amplă, expresivă, ce reține aici anume ecouri ale stilului operistic; mă refer în mod special la maniera în parte declamatorie manifestă în registrul grav. Este de remarcat, de asemenea, felul în care gravitatea expresiei este definită de o manieră sobră, de sonorități compacte bine timbrate, atât în debutul orchestral al lucrării cât şi pe parcursul intervenției finale a corului condus de maestrul Iosif Ion Prunner. In cea de a doua parte a programului, spiritul romantismului rus a fost excelent detaliat pe parcursul acestui mare opus ceaikovskian care este *Simfonia a 4-a în fa minor*. Satisfacția participării membrilor ansamblului a fost evidentă; deşi anume desincronizări în partida alămurilor puteau fi evitate. A fost un program în egală măsură util şi agreabil atât pentru marele public cât şi pentru formațiile muzicienilor performeri ai Filarmonicii.

Liliana Mattei Ciucă

Concert aniversar

Aşa a fost! În mijloc de iunie concertele Filarmonicii au fost dedicate bunelor relații culturale şi artistice inclusiv muzicale, stabilite între cele două țări; încă din secolul al XIX-lea. De acolo, din acel ev romantic, provine *Simfonia a 3-a*, cu orgă, în do minor, de Camille Saint-Saëns; din secolul trecut datează *Concertul în sol minor pentru orgă, ansamblu de corzi şi percuție, în sol minor*, de Francis Poulenc. Concertul condus de dirijorul olandez de origină sud-africană, Conrad van Alphen, s-a bucurat de un succes entuziasmant. Minunată s-a dovedit a fi fost ideea din genericul acestui concert. A lipsit însă participarea românească cu o lucrare importantă; eventual numele unui solist performer originar din spațiul nostru, ar fi fost firesc să fie întâlnite pe afiş. Indiscutabil, programul de mare atracțiozitate, a fost axat pe prezența masivă a orgii soliste, a acestui nobil instrument inclusiv drept instrument de susținere. Solistul performer a fost organistul francez Domenico Severin, titular al marei orgi a catedrealei din Meaux. Sunt motive care au animat interesul publicului; dar a determinat şi o participare convingător ataşată din partea membrilor ansamblului. Originală se dovedeşte a fi, în epocă, formula instrumentală a lucrării concertante, anume alăturarea orgii soliste, corzilor însoțite de percuție. A făcut-o cu decenii mai înainte, George Enescu în finalul celebrului său *Preludiu la unison* când dinamica sporită a corzilor este însoțită de sunetul întăritor al timpanilor. Lucrarea lui Poulenc aparține perioadei interbelice şi dezvăluie în chip miraculos pentru autor, o latură relativ sobră a expresiei. Întreaga lucrare concertantă are un caracter episodic, secțiunile acesteia succedându-se fără întrerupere; caracterul improvizatoric, propriu acestui instrument, se manifestă în ce priveşte viziunea de ansamblu a construcției; pasajele dezvoltătoare cu caracter secvențial obişnuit, alternează cu momente de sporită spectaculozitate în relația instrumentului solistic cu ansamblul. Severin este un excelent profesionist al instrumentului său; dispune de o suverană siguranță în ce priveşte realizarea construcției de ansamblu, în ce priveşte relația cu ansamblul; iar aceasta observând structura prioritar episodică a lucrării. Este drept, a avut alături un coechipier foarte sigur, pe dirijorul Conrad van Alphen, un muzician care stăpâneşte atât construcția lucrării, cât şi ansamblul instrumental. A dovedit-o ulterior, pe parcursul celebrei Simfonii în do minor de Camille Saint-Saëns, un edificiu amplu de mare travaliu simfonic ce aminteşte, pe parcursul celor patru părți ale lucrării, de marile evoluții simfonice beethoveniene. Este în adevăr cea mai strălucită lucrare a marelui romantic francez; cel care ştie a îmbina, aici, inspirația melodică, eleganța acesteia, cu gândirea simfonică de sorginte clasică. Ca şi cu alte ocazii siguranța realizării momentelor serii de muzică, a fost în bună parte asigurată prin participarea unui eminent concert-maestru, violonistul franco-canadian David Lefèvre. Rămâne, totuşi, regretul că această minunată seară de muzică închinată bunelor relații franco-române, nu a inclus şi un important opus românesc.

Cronici de **Dumitru AVAKIAN**

Domenico Severin

Finalul stagiunii aniversare a Filarmonicii „George Enescu" – 150 de ani

La sfârşit de iunie, Filarmonica „George Enescu" a prezentat pe scena Ateneului Român ultimele două concerte ale stagiunii 2018-2019, prin care instituția a aniversat 150 de ani, dar şi 130 de ani de la inaugurarea emblematicei clădiri a culturii noastre, Ateneul Român (1888) şi Centenarul Marii Uniri. A fost o stagiune bogată în evenimente culturale – concerte, conferințe, expoziții – care, ne amintim, s-a deschis în toamna lui 2018 prin două evenimente cu marele pianist şi dirijor Cristian Zacharias în prim plan. Pentru finalul seriei au fost alese, spre deliciul publicului, două opusuri arhicunoscute: „Rhapsody in Blue" pentru pian şi orchestră de George Gerswhin şi cantata „Carmina Burana" de Carl Orff, ambele reprezentând şi cele mai iubite pagini din creația acestor compozitori născuți la trei ani şi aproape 6500 km distanță.

Orchestra simfonică şi Corul Filarmonicii „George Enescu", dirijor Ilarion Ionescu-Galați, solist Daniel Goiți

Într-o sală plină, Orchestra Filarmonicii l-a avut invitat ca solist, în prima parte, pe pianistul Daniel Goiți, un nume reprezentativ al şcolii muzicale transilvănene, pe care publicul bucureştean îl primeşte de fiecare dată cu căldură. La pupitru s-a aflat maestrul Ilarion Ionescu-Galați, care spunea într-un comunicat de presă trimis de instituție înainte de concerte: *„Am cântat cu Filarmonica, prima dată, în 1953. Cea mai frumoasă întâlnire rămâne cea cu marele dirijor George Georgescu, care a fost maestrul meu şi de la care am învățat că orchestra este singurul instrument cu suflet. E o bucurie să dirijez acum două lucrări excepționale, la închiderea stagiunii aniversare a Filarmonicii George Enescu 2018-2019"*. O bucurie pe care am trăit-o şi noi, în sală.

După o energică interpretare a partiturii lui Gerswhin, în care am vibrat în atmosfera New-Yorkului de la începutul secolului 20, pianistul Daniel Goiți ne-a oferit în concertul de joi, 27 iunie, o *Bossa Nova*... autohtonă, semnată Sabin Păutza. În cea de-a doua parte, pe scenă au urcat, alături de orchestră şi dirijor, soprana Veronica Anuşca, tenorul Valentin Racoveanu şi baritonul Valentin Vasiliu, Corul Filarmonicii, pregătit de Iosif Ioan Prunner şi Corul de Copii Radio, îndrumat de Răzvan Rădos, în interpretarea cărora culegerea de cântece medievale tinereşti transpusă de Carl Orff în cantata „Carmina Burana" a avut măreția la care ne aşteptam, bogăția sonoră necesară pentru a acapara publicul. Am admirat vocile soliştilor şi prezența lor scenică, precum şi colaborarea foarte bună dintre toți cei aflați pe scenă, formând, ghidați de dirijorul Ilarion Ionescu-Galați, un tot unitar. Iar aplauzele îndelungi ale tuturor celor din sală au exprimat succesul acestui final strălucitor de stagiune oferit de filarmonica bucureşteană. Aşteptăm, în luna septembrie, concertele susține de Orchestra şi Corul instituției în Festivalul Internațional „George Enescu".

Andreea KISELEFF

Concert in memoriam
Liviu Dănceanu – 65 de ani de la naştere

La final de an 2017, lumea muzicală autohtonă afla cu profundă mâhnire că Liviu Dănceanu, cel ce a fost multora profesor, coleg, prieten, îndrumător ori parte a familiei, a plecat brusc în lumea fără de dor lăsând în urma sa o valoroasă moştenire artistică şi o multitudine de amintiri ce îl vor păstra mereu viu în sufletele celor ce l-au cunoscut. Acum când peste puțin timp compozitorul, dirijorul, muzicologul şi pedagogul Liviu Dănceanu ar fi împlinit vârsta de 65 ani, cei ce nu l-au uitat s-au strâns pe 9 iunie 2019 în Sala Mică a Ateneului Român pentru a-i evoca personalitatea şi a retrăi ceva din emoția transmisă de muzica sa atât de frumos cântată de membrii ansamblului Archaeus, într-un eveniment de înaltă ținută artistică riguros organizat, aşa cum probabil i-ar fi plăcut şi maestrului.

Născut în anul 1954 în ținuturile Moldovei, Liviu Dănceanu s-a manifestat plurivalent în lumea muzicii autohtone, ipostazele în care a putut fi întâlnit frecvent fiind cele de compozitor, profesor şi nu în ultimul rând de dirijor. Ca profesor, Liviu Dănceanu şi-a legat numele de Universitatea Națională de Muzică din Bucureşti, unde ani la rând a îndrumat paşii multor promoții de studenți veniți să aprofundeze studiul artei ce are în prim-plan sunetul. Fie că era vorba de cursurile de hermeneutică, de estetică sau de istoria muzicii Liviu Dănceanu, mereu riguros în evaluarea tinerilor cu care se intersecta, se dezvăluia ca un veritabil savant de la care puteai învăța enorm dar în acelaşi timp ca un pedagog care ştia ca prin blândețea glasului său şi firescul cu care introducea cele mai dificile noțiuni să-i determine pe studenții săi să asimileze vaste capitole din domeniile abordate în cadrul cursurilor. De asemenea, tot cu aceeaşi blândețe şi calmul devenit emblematic, Liviu Dănceanu ştia să-i încurajeze pe cei care veneau la el pentru a se plânge de dificultatea anumitor aspecte, spunându-le mai întâi „dar e simplu, nu îți face probleme, uite..." şi apoi explicându-le odată în plus ce anume aveau de făcut.

Foarte apreciat conducător de doctorate, Liviu Dănceanu a fost înainte de toate compozitor. Venit la Bucureşti, unde a studiat sub îndrumarea celebrului Ştefan Niculescu, Liviu Dănceanu avea să cucerească lumea muzicii contemporane româneşti, ajungând rapid în avangarda acesteia. Abordând la începuturile sale chiar şi zona muzicii spectrale, Liviu Dănceanu şi-a conturat un stil componistic propriu prin intermediul căruia „ţinteşte" esenţele spirituale fie cu ajutorul celor mai simple mijloace de creaţie fie dimpotrivă prin folosirea unor savante îmbinări de stiluri şi genuri adaptate însă „chipului şi asemănării" sale. De altfel, complexitatea perspectivelor componiste ale lui Liviu Dănceanu este subliniată chiar de către mentorul său, Ştefan Niculescu, care spunea despre muzica sa că *„dovedeşte însuşirea unor tehnici dintre cele mai diverse, angajarea fără prejudecăţi pe mai multe orientări contemporane, deschiderea atât la îndrăznelile avangardei cât şi la înţelepciunile tradiţiei...".*

Ferm în moderaţie şi moderat în fermitate cum se autodescria, Liviu Dănceanu ne-a fost readus în memorie în ipostaza componistică în cadrul recitalului din 9 iunie prin intermediul membrilor ansamblului Archaeus, fondat în 1985 chiar de către cel evocat tocmai cu scopul de a promova cele mai noi tendinţe, orientări şi tehnici componistice din zona muzicii contemporane autohtone şi nu numai. Început cu un emoţionant moment ce a avut în prim-plan frumosul colaj fotografic realizat de Loredana Baltazar prin care ni l-am reamintit pe Liviu Dănceanu şi din punct de vedere imagistic, recitalul ne-a rememorat prin programul propus câteva dintre atributele creaţiei lui Liviu Dănceanu amintite anterior. Astfel, prin *Entrata op. 23* pentru clarinet solo, interpretată de Ion Neldelciu şi *Terzetto op. 27* pentru fagot, vioară şi violoncel ce i-a avut protagonişti pe Şerban Novac, Marius Lăcraru şi Anca Vartolomei, am pătruns in universul muzicii lui Liviu Dănceanu din prima sa perioadă creatoare când a abordat domeniul experimentului componistic, în cele două opusuri fin realizate în versiunile audiate explorând resursele timbrale ale clarinetului într-un discurs modal când cursiv când punctat sau aliajul sonor obţinut prin îmbinarea celor trei instrumente într-un excurs muzical pe cât de succint pe atât de complex şi de avangardist.

Următorul moment muzical, *Două poveţe pentru un trompetist op. 115*, interpretate remarcabil de către tânărul Cristian Cucu, ni l-a readus în prim-plan pe Liviu Dănceanu omul profund şi cu un fin simţ al umorului, reliefate de alura de veritabilă fabulă muzicală a acestei partituri, în care muzica este complementată de textele scrise chiar de compozitor, prin intermediul căreia deschide posibile discuţii de tip filosofic asupra conceptelor de flămând şi sătul dar şi asupra necesităţii omului de a fi apărat de el însuşi. În schimb, *Memorialis op. 97* pentru ansamblu, este lucrarea prin care Liviu Dănceanu, foarte bun cunoscător al stilurilor şi epocilor ce s-au succedat de-a lungul istoriei muzicii, evocă modul în care muzica contemporană şi al său limbaj novator şi aparent complet desprins de tradiţia trecutului încifrează în structurile sonore pe care le propune elemente a căror origine se regăseşte deopotrivă în muzica europeană a veacurilor trecute, folclorul românesc şi chiar muzica bizantină specifică ritului ortodox, toate acestea fiind acum puse în noua paradigmă estetică a muzicii noi.

Prin *Dans de dans op. 85* pentru patru fagotişti, interpretată inspirat de către Şerban Novac, Alexandra Ganea, Laurenţiu Darie şi Godri Orban, muzicienii prezenţi pe scenă ne-au reamintit de deschiderea cu care Liviu Dănceanu privea spre stiluri muzicale total opuse celui savant contemporan, găsind modalităţi de realizare a unor interesante sinteze, aşa cum este şi cazul acestui opus audiat în care sonorităţile tipice unei muzici contemporane se întrepătrund cu cele provenite din zona jazz-ului şi a foxtrotului pentru a construi o partitură dinamică, luminoasă şi foarte jovială.

În fine, ultimul moment muzical propriu-zis, *La musique du rire et de l'oubli op. 103* pentru ansamblu, poate cea mai complexă partitură audiată în cadrul evenimentului, a reprezentat pagina sonoră prin care membrii ansamblului Archaeus ne-au ilustrat cele mai semnificative atribute ale stilului lui Liviu Dănceanu, printre care atenţia acordată fiecărui detaliu sau fineţea îmbinărilor timbrale, în cadrul unei reflecţii asupra vieţii virtuale şi actuale, în care rezolvările aşteptate se constituie în continuări imprevizibile ce construiesc o veritabilă anamneză a unora dintre sentimentele umane.

Punctate de scurte recitări din poetica lui Liviu Dănceanu realizate de Loredana Baltazar, momentele muzicale pure au fost completate de secvenţe din filmele de animaţie cărora cel evocat le-a realizat coloana sonoră. Rod al colaborării cu regizorii Radu Igazsag şi Zeno Bogdănescu, muzica scrisă de Liviu Dănceanu pentru filme precum *O zi*, *La barieră*, *Picnic muzical*, *Pianul*, *Expoziţia de muzică*, *De-a muzica* ori *Serenada*, ilustrează latura jovială, ludică a personalităţii creatoare a compozitorului dar şi capacitatea acestuia de a-şi adapta stilul unor producţii destinate celor mici, fără a elimina complet anumite elemente tipice muzicii contemporane dar reuşind să facă acest gen de muzică accesibil unui tip de public ce poate fi astfel construit ca un potenţial consumator de muzică contemporană odată ajuns la vârsta adultă. De asemenea, aşa cum mărturisea chiar Liviu Dănceanu această asociere dintre imaginea animată şi muzică poate fi considerată chiar o adevărată sinteză de lecţii de educaţie muzicală prin intermediul căreia copiii puteau să se familiarizeze cu instrumentele muzicale, orchestra simfonică şi chiar genurile şi formele muzicale reprezentative.

Nu în ultimul rând, concertul ni l-a reamintit prin calitatea artistică a evoluției membrilor ansamblului Achaeus în formula Rodica Dănceanu (pian), Ana Radu (oboi), Ion Nedelciu (clarinet), Şerban Novac (fagot), Marius Lăcraru (vioară), Anca Vartolomei (violoncei), Sorin Rotaru (percuție) coordonați de dirijorul Mircea Păduraríu, pe Liviu Dănceanu dirijorul. Înființat în toamna anului 1985, ansamblul Archaeus a apărut din dorința fondatorului său de a reduce din ceea ce acesta numea „restituirea relativă a muzicii noi" şi de a oferi lumii muzicale autohtone şi nu numai interpretări de înaltă ținută a celor mai recente şi valoroase creații contemporane în care să fie reflectate atât litera cât şi spiritul partiturilor. Exemplu de stabilitate şi consecvență, ansamblul Archaeus a susținut peste 500 de concerte, majoritatea sub conducerea lui Liviu Dănceanu, cel care prin ambiție, stăruință şi abnegație a transformat Archaeus într-un dintre cele mai prestigioase ansambluri de muzică contemporană, căruia îi sunt dedicate opusuri deopotrivă de către creatori români şi străini, şi care a devenit astăzi un ambasador al muzicii noi româneşti în întreaga lume.

Fondator al primului festival de muzică nouă din țara noastră, Zilele muzicii contemporane de la Bacău, Liviu Dănceanu a fost evocat şi prin intermediul unor scurte discursuri emoționante şi calde rostite de către colegul său de generație, compozitorul Sorin Lerescu, muzicologul Loredana Baltazar şi dirijorul Cristian Lupeş, unul dinte ultimii doctoranzi ai acestuia, care i-au completat astfel portretul componistic şi uman realizat cu puțin timp înaintea împlinirii a 65 de ani de la naşterea acestuia, din care s-a desprins o frumoasă concluzie: prin amintirile lăsate în mintea şi sufletul fiecăruia dintre cei ce l-au cunoscut şi mai ales prin muzica sa, Liviu Dănceanu continuă să fie prezent în lumea muzicală românească şi va rămâne un nume important în istoria muzicii contemporane autohtone, aşa cum îşi dorea să ajungă chiar din anii studenției sale.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Recital de violoncel cu pian – Dan Cavassi/ Viniciu Moroianu

Apropiata închidere a stagiunii de la Filarmonica George Enescu şi de la Sala Radio aduce cu sine programe adaptate sezonului estival. Superba sală a Ateneului este de acum practic invadată de doritori de muzică bună în contextul unor deplasări mai lejere şi a unor zile care se prelungesc până după ora 20. Duminică seara, pe 16 iunie Ateneul a găzduit recitaluri în ambele săli. Pe scena mare a evoluat cuplul – deja poate fi numit aşa din perspectiva unei asidue colaborări –Dan Cavassi - violoncel şi Viniciu Moroianu - pian. Programul a fost unul excelent alcătuit cuprinzând lucrări care au acoperit întreaga arie stilistică relevând calitățile tehnico - interpretative cu totul deosebite ale celor doi artişti. Seara a început cu *Sonata în sol minor* scrisă de compozitorul englez Henry Eccles (1670-17420). Opusul este de fapt o transcripție, un aranjament făcut de renumitul compozitor Malcolm Lipkin a Sonatei nr. 11 pentru vioară şi continuo de Eccles extrasă din ciclul *Twelve Solos for the Violin*. Desfăşurată pe mai puțin de 10 minute aceasta reprezintă un moment de virtuozitate care atinge apogeul în partea a IV-a, *Vivace*, cu salturi şi schimbări bruşte, într-un desen întortocheat care reia dinamismul părții a II-a, *Courante/ Allegro con spirito*, unde predomină formulări de ordin ritmic. În rest, aspectele de mare cantabilitate (*Grave* şi *Adagio*) au fost redate cu o pronunțată eleganță şi expresivitate. Pretențiozitatea unui asemenea tip de lucrare constă tocmai în faptul că pe suprafețe restrânse sunt cumulate dificultăți tehnice majore, fraze care impun o mare susținere lirică, emoțională şi măiestrie instrumentală în asigurarea unității timbrale, aceasta din urmă obținută cu autorul unor digitații savante…în cazul nostru şi cu aportul lui Francesco Bonporti (op.11) de unde Eccles a citat masiv! Au urmat celebrele *Variațiuni pentru violoncel şi pian în Sol major pe o temă de Haendel (See, the Conqu'ring Hero comes,* din oratoriul *Judas Maccabaeus) WoO 45.*alcătuite din 12 secvențe scrise într-un stil clasic înalt, decorativ şi care păstrează mişcările armonice ale temei. Instrumentele dialoghează pe structura generală a unui AB(unde apar câteva devieri în tonalități minore). A oferind celor doi artişti posibilitatea de a-şi etala măiestria, pentru că ceea ce caracterizează acest text este virtuozitatea altoită pe repere stilistice foarte precise pentru care Beethoven nu a avut nici un reper notabil în epocă. Cei doi interpreți, solişti fiind ca vocație, formație şi experiență s-au întrecut în redarea acestui text, în sine unic, atât de dificil, hărăzit a fi abordat doar de cei cu multă înzestrare şi pasiune. Remarcabile variațiunile în care cei doi solişti s-au desfăşurat separat, strălucitor Viniciu Moroianu în variațiunea nr.1 şi în acelea unde a venit în completarea spațiilor din partitura violoncelului. Dan Cavassi s-a remarcat impresionant, într-un permanent crescendo expresiv şi tehnic mai ales în variațiunile nr.7 şi 11 unde adaosul ornamental este extrem de încărcat. Au fost 15 minute de încântare, meditând cum alături de un partener de talia lui Viniciu Moroianu, a fost realizat idealul cameral beethovenian. Rămânând cumva într-o sferă mai clasică, cei doi interpreți au dat viață unei pagini foarte frumoase extrasă din creația enesciană, *Nocturna şi Saltarello*. Scrisă în 1897, considerată pierdută, regăsită în 1994 într-o colecție particulară americană, lucrarea are un aer desprins din lirismul lui Gabriel Fauré, idee evident îmbrățişată şi de către cei doi interpreți care au inclus în program *Elegia* şi mai apoi piesa oferită la bis, *Après un rêve*, gestul fiind probabil asociat şi cu faptul că ne aflam în preajma aniversării a 174 de ani de la naşterea lui Fauré. De altfel este bine cunoscută legătura spirituală dintre Enescu şi Fauré nu numai prin prisma relației de

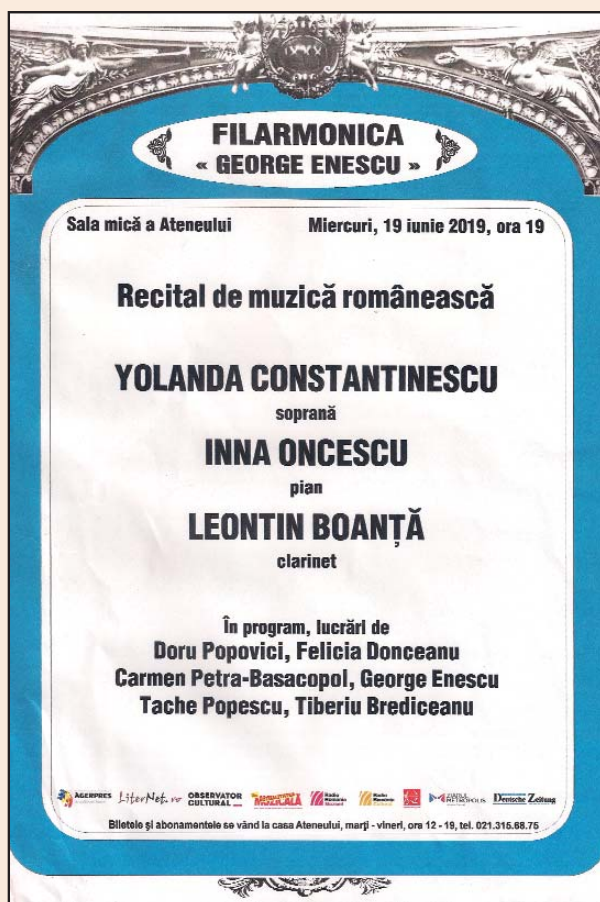

mare prietenie ci şi prin aceea de preţuire ilustrată sonor de *Pièce pour piano sur le nom de Fauré* pe care a scris-o Enescu în 1922. Interpretarea celor trei opusuri a fost extrem de reuşită fiind relevate cu fineţe trăsăturile lirice, totuşi foarte diferite ale liniilor muzicale. Luminozitatea frazelor de mare respiraţie din *Nocturna* enesciană, care mai de grabă sugerează o" noapte înstelată" , sentimentul mai sumbru desprins din ampla linie melodică a *Elegiei* în care Fauré lasă liberă exprimarea sentimentului, misterioasa dar bogata expresie a cântecului *Après un rêve*,(scrisă iniţial pentru voce şi pian), toate au surprins aceeaşi faţetă stilistică rafinată a muzicii franceze de Romantism târziu . Sunetul vibrant şi cald al violoncelului a emoţionat întreg auditoriul care a aplaudat îndelung acest "cadou" de sfârşit de iunie. Pătrunzând în muzica secolului XX programul a inclus o foarte interesantă transcripţie a *Dansurilor româneşti de Bela Bartók Sz 56, BB 68 (1915)* realizată de un mare violoncelist şi faimos pedagog de origine italiană, Luigi Silva (1903-1961).Aranjamentul iniţial care distribuie materialul muzical ambilor interpreţi, transferând pe această cale aspectul virtuoz şi pe partitura pianului (în nr.4), a fost supus unor modificări personale. Dan Cavassi, a operat schimbări prin solicitarea registrului supra acut unde apar efecte ale microtoniei, astfel încât să scoată anumite aspecte modale deja clasice din confortul diatonic imprimând un caracter arhaic. În sfârşit, *Sonata pentru violoncel şi pian în Do major op.119* de Prokofiev a fost un *finis coronat opus* al recitalului, cei doi artişti abordând această capodoperă desfăşurată pe aproape 24 de minute, în contextul în care se făcuse deja un tur de forţă cumulând calitate, dificultate şi cantitate. Cu o istorie foarte incitantă, acest opus târziu reprezintă o sinteză a trăsăturilor stilistice prokofieviene. Într-un câmp sonor aerisit, de o luminozitate specifică autorului, sunt asamblate parcă cele mai idiomatice şi dificile *ne-soluţii* tehnice regăsite în corpusul său cameral. Cei doi solişti, pentru că despre această trăsătură majoră este vorba când ne referim la o asemenea realizare, s-au abandonat acestei muzici extraordinare. Cele trei mişcări, *Andante grave* (în formă de sonată), *Moderato* (un fel de rondo care ia trăsăturile unui Scherzo) şi *Allegro ma non troppo* s-au desfăşurat într-o tensiune emoţională crescătoare, realizând ceea ce Miaskovski a afirmat după prima audiţie că este *o minunată lucrare muzicală*. *Allegro ma non troppo* transformă materialul din prima mişcare într-un final exploziv, virtuoz şi apoteotic, *piroclastic* după unii critici…să nu ne lăsăm amăgiţi de *ma non troppo…pentru că inspiraţia melodică a scriiturii reprezintă o celebrare a triumfului spiritual uman* după cum afirmă aceeaşi exegeţi. Intr-adevăr aşa a fost ceea ce un public împătimit de muzica bună a trăit în acea seară de 16 iunie.

Corina BURA

Recital de muzică românească

În 19 iunie 2019, publicul bucureştean a avut ocazia să asculte muzică românească de calitate în recitalul programat de **Filarmonica *George Enescu*** pe scena Sălii mici a Ateneului Român. Protagoniştii evenimentului au fost soprana **Yolanda Constantinescu**, clarinetistul **Leontin Boanţă** şi pianista **Inna Oncescu,** muzicieni distinşi, bine cunoscuţi pentru profesionalismul şi nivelul înalt al prestaţiei artistice. Programul recitalului a fost alcătuit din lucrări reprezentative scrise de compozitorii: **Doru Popovici, Felicia Donceanu, Carmen Petra-Basacopol, George Enescu, Tiberiu Brediceanu** şi **Tache Popescu.** Manifestarea muzicală a atras un număr mare de spectatori, o parte dintre ei, din străinătate, dornici de a asculta muzică românească. Trebuie să menţionez din capul locului meritul incontestabil al sopranei **Yolanda Constantinescu,** excelentă interpretă a artei lirice, dar şi foarte buna actriţă, care a reuşit să transmită mesajul muzicii chiar şi celor care nu înţelegeau cuvintele. În deschiderea programului au fost prezentate două lieduri din creaţia compozitorului **Doru Popovici:** ***Dintre sute de catarge***, pe versuri de M. Eminescu şi ***Cântec,*** pe versuri de G. Topâceanu. Am admirat caracterul evocator şi profunzimea muzicii precum şi interpretarea plină de emoţie şi sensibilitate realizată de **Yolanda Constantinescu** şi de pianista **Inna Oncescu.** Din ciclul ***Imagini,*** scris de **Felicia Donceanu,** au fost selectate două miniaturi excepţionale: ***Cu penelul*** şi ***La mijloc de codru***, pe versuri de **M. Eminescu**; din creaţia aceleiaşi compozitoare am ascultat superbul lied ***Paşii***, din ciclul ***Trei cântece pentru tine,*** pe versuri de **George Călinescu**. Am perceput prezenţa acestei piese în cadrul recitalului, ca pe un omagiu adus celebrului critic literar, scriitor, publicist şi poet, de la a cărui naştere s-au împlinit pe 19 iunie ac 120 de ani. În continuare, am avut privilegiul să ascultăm un microrecital alcătuit din creaţii ale compozitoarei **Carmen Petra-Basacopol,** pe versuri scrise de poeţii: **M. Eminescu, I. Alexandru, N. Stănescu G. Topârceanu, L. Blaga. M. Sorescu, M. Dumitrescu,** precum şi de **Ion Bogdan Ştefănescu.** Încursiunea în universul muzical miraculos al doamnei **Carmen Petra-Basacopol** a debutat cu ***Psalmul 54*** din ciclul ***Psalmii lui David, op. 84*** şi ***Rugăciunea, op. 146 nr.2***, pe versuri de **M. Eminescu.** Interpretarea celor două muziciene s-a remarcat prin profunzime expresivă, prin sinceritate, rafinament dinamic şi timbral. Am admirat calităţile vocale şi capacitatea sopranei **Yolanda Constantinescu** de a evoca personaje, peisaje şi stări sufleteşti diverse, de a transmite nostalgii şi bucurii. În egală măsură am apreciat arta pianistică plină de rafinament şi măiestrie a **Innei Oncescu**. Spaţiul nu ne îngăduie să detaliem impresiile despre fiecare piesă în parte. Ne rezumăm în a menţiona

lucrările care ne-au impresionat în mod deosebit: ***Izvorul*** pe versuri de **I. Alexandru**, ciclul ***Cântecele vieții,*** pe versuri de **N. Stănescu,** *Acuarele argheziene*, pe versurile lui **T. Arghezi**, *Am legat* pe versuri de **M. Sorescu**, *Peste vârfuri* și *Lied*, pe versurile lui **M. Eminescu,** *Triptic* pe versuri de **L.Blaga** și *Zorile-și mână cerbi de foc*, pe versuri de **M. Dumitrescu**.

Inițiativa de a introduce în cadrul recitalului și lucrări pentru voce și clarinet scrise de **Carmen Petra-Basacopol** ni s-a părut deosebit de inspirată. Am avut asfel ocazia să ascultăm ***Poèmes mystiques pour voix et clarinette op. 139***, pe versuri de **Paul Verlaine**, în care alături de **Yolanda Constantinescu** s-a aflat apreciatul clarinetist **Leontin Boanță.** În fascinantul dialog purtat, interpreții au făcut dovada talentului și gândirii mature, precum și a nivelului artistic superior, care le permite să întruchipeze un evantai bogat de stări sufletești și de imagini muzicale.

Un moment de referință în cadrul serii muzicale l-a avut prezentarea a trei ***Lieduri*** scrise de **G. Enescu** pe versuri de **Carmen Sylva**: ***Morgengebet, Regen*** și ***Armes Magdelin.*** Remarcabile prin frumusețea, noblețea expresivă și bogăția semnificațiilor, liedurile ne-au prilejuit ocazia de a aprecia colaborarea artistică de înalt nivel din cadrul duo-ului voce-pian, în care s-a făcut simțită abordarea unitară a lucrărilor din punct de vedere muzical și estetic. Interpretele au evidențiat contrastele de caracter și de tempo, au conturat imaginile muzicale pline de fantezie și culoare, au acordat importanța cuvenită tuturor elementelor limbajului muzical, asigurând echilibrul sonor și expresiv.

Din creația lui **Tiberiu Brediceanu** au fost selectate trei piese cuceritoare: ***Cântă flori pe deal înflor. Tempo di Doina, Cine n'are dor pe vale*** și ***Vai, bădiță, dragi ne-aveam. Tempo di Ardeleana.*** Recitalul s-a încheiat cu o inspirată lucrare scrisă de **Tache Popescu**: ***Du-te dor la badea'n sân, op. 30,*** pe versuri de **Viorica Magdu.**

Prestația artistică de înalt nivel de pe parcursul recitalului a confirmat calitățile interpreților, precum și posibilitatea muzicii de a evoca evenimente și întâmplări dincolo de fire, fantastice, miraculoase. În periplul original realizat în universul muzical-poetic al secolelor XIX, XX și XXI, am perceput atașamentul artiștilor față de creațiile unor autori reprezentativi, precum și un mesaj luminos, ce face apologia binelui, frumosului și adevărului.

Carmen MANEA

Concert simfonic la Sala Radio

Vineri 7 iunie 2019, **Orchestra Națională Radio** a susținut un concert simfonic cu lucrări de anvergură din repertoriul clasic și romantic. La pupitrul apreciatului ansamblu s-a aflat dirijorul german **Moritz Gnann**, aplaudat de publicul românesc în noiembrie 2018, cu ocazia Festivalului **RadiRo**, când a condus celebra orchestră BBC Philharmonic. În deschiderea programului am ascultat ***Uvertura "Egmont"* opus 84** de **Ludwig van Beethoven,** lucrare scrisă în semn de admirație pentru Goethe, autorul dramei cu același nume. Muzica elogiază lupta poporului și jertfa conducătorului său pentru cucerirea independenței Țărilor de Jos, precum și jertfa săvârșită de Clara, iubita lui Egmont, după asasinarea acestuia. Alături de uvertură, Beethoven a scris antractele și finalul orchestral grandios, care evocă triumful forțelor binelui asupra răului. Sub bagheta maestrului Moritz Gnann, orchestra a redat cu măiestrie stări sufletești și imagini muzicale pline elan și de coloare, ce elogiază eroismul și lupta pentru libertate.

Moritz Gnann

A urmat ***Concertul pentru vioară și orchestră în Re major, opus*** 35 de **Piotr Ilici Ceaikovski**, în care **Bogdan Zvorișteanu** a evoluat în ipostază solistică. Lucrarea complexă, de ample dimensiuni a fost dedicată violonistului A. Brodski, care a prezentat-o în primă audiție la Viena în 1879, sub bagheta dirijorului Hans Richter. Varianta de înalt nivel artistic, oferită pe scena Sălii Radio, a evidențiat calitățile solistului, precum și colaborarea fructuoasă cu dirijorul și orchestra. Începând cu prima mișcare, *Allegro moderato* (în Re major), solistul și-a concentrat atenția asupra evidențierii generozității melodice și elanului expresiv al temelor. Prestația sa, susținută cu atenție de orchestră, a impresionat prin aplomb, prin sinceritatea exprimării și, nu în ultimul rând, prin nivelul performant al artei violonistice. Cadența spectaculoasă a evidențiat o dată în plus calitatea și strălucirea interpretării. Mișcarea a doua, *Andante*, celebra "canțonetă" (în sol minor) a emoționat spectatorii prin intensitatea și noblețea emoțiilor transmise și prin firescul derulării imaginilor muzicale. După această originală peregrinare în domeniul contemplării și al melancoliei, compozitorul creează în finalul concertului o atmosferă sărbătorească, plină de entuziasm și de optimism. Mișcarea a treia, *Allegro vivacissimo* (Re major) este o adevărată piatră de încercare pentru toți muzicienii de pe scenă. Elaborat pe baza alternanței a două tablouri contrastante - primul sugerând veselia și ritmul antrenant de joc, al doilea, cantabilitatea imaginilor pastorale -, finalul redă atmosfera luminoasă a sărbătorilor populare ruse. Dirijorul a asigurat coordonarea excelentă a orchestrei cu solistul, a vegheat la realizarea în condiții optime a tuturor detaliilor legate de frazare, de dinamică, de valorificarea sonorității diferitelor instrumente și grupuri instrumentale. Întreg concertul a fost realizat la nivel superior și a cucerit admirația publicului. La bis, Bogdan Zvorișteanu a interpretat cu multă sensibilitate *Dansul spiritelor binecuvântate,* un aranjament pentru vioară și cvartet de coarde, după o arie celebră din opera *Orfeu și Euridice* de **C.W. Gluck.**

În partea doua a programului am ascultat ***Simfonia nr. 2 în Re major, op. 73*** de **Johannes Brahms**, una dintre paginile cele mai optimiste și mai inspirate ale creației compozitorului german; caracterul luminos al muzicii i-a determinat pe unii critici să o numească *"Pastorala" lui Brahms*, *Ultima simfonie de Schubert*, ori *Simfonia vieneză*. Prima mișcare, *Allegro non troppo*,

este elaborată în formă de sonată, pe baza unui material tematic relativ restrâns şi dezvăluie măiestria autorului în utilizarea procedeelor componistice. Discursul muzical este alcătuit din secţiuni cantabile cuceritoare, dar şi din teme cu caracter dansant. La pupitrul Orchestrei de Cameră Radio, maestrul **Moritz Gnann** a redat convingător melodismul generos al muzicii, a integrat firesc detaliile în construcţia întregului, a evidenţiat cu rafinament modificările din domeniul dinamicii şi agogicii, a valorificat calităţile timbrale specifice instrumentelor din cadrul ansamblului. Mişcarea a doua, *Adagio non troppo* (în Si major), a impresionat publicul prin caracterul ei evocator, prin sensibilitatea şi sinceritatea exprimării artistice. Discursul muzical cu caracter preponderent narativ i-a cucerit în egală măsură pe muzicienii de pe scenă şi pe spectatori. Am admirat pe rând expresivitatea violoncelelor şi a instrumentelor de suflat (fagot, corn, oboi, flaut); în secţiunea mediană s-a remarcat intervenţia sincopată a viorilor, iar la sfârşitul mişcării, dinamizarea sonoră şi ritmică (bazată pe intervenţia trombonilor şi a tubei). Mişcarea a treia, *Allegretto grazioso, quasi Andantino* (în Sol major), elaborată în formă de scherzo cu două trio-uri, a reliefat plenar calităţile şi fantezia interpreţilor. Tabloul sonor pastoral, în ritm de menuet din debutul mişcării (scris în 3/4), s-a aflat în contrast cu imaginile cu caracter fantastic din secţiunea *Presto ma non assai* (în 2/4). Cu o gestică precisă şi sugestivă, dirijorul a reuşit să evidenţieze coloritul armonic, timbral şi dinamic al muzicii, să realizeze imagini inedite, pline de candoare şi de graţie, aflate în contrast cu cele misterioase, fantastice, să evoce arta compozitorului în utilizarea procedeului variaţional. Mişcarea a patra, *Allegro con spirito* (în Re major, în formă de sonată), pare a avea legătură cu universul fantastic al scherzo-ului, chiar dacă transmite multă energie şi impetuozitate. Sub atenta coordonare a dirijorului, orchestra a oferit publicului o variantă entuziasmantă, plină de vitalitate şi bucurie, care a culminat cu momentul festiv, de grandoare sonoră din ultima secţiune. Artiştii au redat cu ingeniozitate şi măiestrie varietatea expresivă şi frumuseţea ideilor melodice, precum şi incandescenţa sentimentelor pe care acestea le întruchipează. Evenimentul de la Sala Radio se înscrie în seria manifestărilor artistice de succes organizate pe scenele de concert bucureştene.

OCR/ Robe/ Anghelescu/ Coman

Sub bagheta dirijorului francez **Olivier Robe**, pe scena Sălii Radio a avut loc în 12 iunie 2019 un concert simfonic cu program valoros şi atractiv, în egală măsură. În compania **Orchestrei de Cameră Radio** au evoluat apreciaţii solişti **Cristina Anghelescu** (vioară) şi **Teodor Coman** (violă). În deschiderea concertului am ascultat ***Simfonia nr. 1, op. 25 ”Clasică”*** de **Serghei Prokofiev,** lucrare care se bucură de mare succes pretutindeni în lume. Alcătuită din patru mişcări, *Allegro non troppo, Larghetto, Gavotte şi Finale (Molto vivace),* lucrarea stă mărturie pentru admiraţia compozitorului faţă de muzica lui Haydn şi Mozart, dar şi opţiunea pentru soluţii ingenioase care confirmă apartenenţa sa la muzica modernă. Aflat în vacanţa într-un sat de lângă Petrograd, în vara anului 1917, Prokofiev a scris simfonia (fără a avea un pian la dispoziţie), în speranţa că ”muzica va suna mult mai natural”. Elaborată în stil neoclasic, muzica simfoniei poartă amprenta personalităţii compozitorului şi este îmbogăţită cu limbajul specific utilizat de creatorul rus în *Concertul nr. 1 pentru vioară şi orchestră*. Prestaţia mai puţin convingătoare a primelor două mişcări a fost compensată de interpretarea cu vervă şi fantezie a *Gavotei* şi a *Finalului*; spectatorii au apreciat calităţile incontestabile ale acestei originale şi valoroase creaţii simfonice.

În continuare, în compania orchestrei s-au aflat violonista **Cristina Anghelescu** şi violistul **Teodor Coman,** care au susţinut partitura solistică din ***Sinfonia Concertantă pentru vioară, violă şi orchestră în Mi bemul major, KV 364*** de **Wolfgang Amadeus Mozart** (1779). Compozitorul a elaborat numeroase concerte destinate intrumentelor de coarde; scrisese anterior *Concertone pentru două viori şi orchestră* în Do major, KV 190, în dorinţa abordării unui concert cu mai mulţi solişti. *Simfonia concertantă* este genul muzical care îmbină original elemente de concert şi de simfonie, păstrând un profil independent. *Simfonia concertantă pentru vioară, violă şi orchestră KV* 364 este ultima lucrare de acest gen, ce marchează totodată etapa maturităţii artistice a autorului. Pe scena de concert a Sălii Radio, creaţia mozartiană a fost realizată cu fantezie, cu bun gust şi cu dorinţa de a asigura diversitatea cuceritoare a conţinutului ei expresiv şi emoţional. Împreună cu dirijorul şi orchestra,

Oliver Robe

soliştii au evidenţiat cu măiestrie melodicitatea cuceritoare (care reliefează valenţele operistice ale muzicii lui Mozart), precum şi varietatea materialului tematic utilizat. Pe pacursul celor trei mişcări ale lucrării, publicul a admirat dialogul original al celor două instrumente soliste, precum şi buna lor colaborare artistică cu orchestra şi dirijorul. Dacă în prima mişcare, *Allegro maestoso,* am perceput preocuparea de evidenţire a frumuseţii melodice, a ineditelor modulaţii şi a pasajelor de virtuozitate, în mişcare a doua, *Andante* (în do minor), soliştii au transmis un evantai bogat de imagini muzicale şi stări sufleteşti, au redat cu sensibilitate acel ”surâs printre lacrimi” cracteristic paginilor lirice mozartiene. În finalul *Presto,* am remarcat optimismul, verva şi strălucirea sonorităţii instrumentelor soliste, aflate în colaborare artistică fructuoasă cu dirijorul şi a orchestra. Cristina Anghelescu a etalat şi de această dată dezinvoltura şi virtuozitatea caracteristice artei sale violonistice. Teodor Coman, interpret de înaltă ţinută artistică, format în ţară (ce activează de mulţi ani în Franţa ca solist al unor ansambluri renumite precum: *Orchestre National d'Ile de France* şi *Orchestre National de France*, ca membru al apreciatului *Trio a cordes de Paris* şi ca profesor la *Ecole Normale de Musique de Paris*), a impresionat publicul

prin muzicalitatea şi flexibilitatea discursului instrumental, prin acurateţea şi nobleţea expresivă a cântului său, prin frumuseţea dialogului cu vioara solistă. La bis, interpreţii au oferit publicului ***Passacaglia*** de **G. F. Händel**, în aranjamentul realizat de **J. Halvorsen** - lucrare spectaculoasă, care s-a bucurat de aprecierea entuziastă a publicului.

În partea a doua a programului, am avut bucuria să (re)ascultăm ***Simfonia nr. 41 în Do major, KV 551 – ”Jupiter”*** de **Wolfgang Amadeus Mozart**, capodoperă a genului, care a influenţat pozitiv creaţia compozitorilor de mai târziu. Simfonia *Jupiter*, datată Viena, 10 august 1788, încununează şirul simfoniilor lui Mozart. Titlul i-a fost atribuit de violonistul J.P. Salomon, datorită dinamismului fară egal şi măreţiei pe care muzica le degajă, trăsături asemănătoare lui Jupiter, considerat a fi cel mai puternic şi mai strălucitor dintre zei. Elaborată în patru mişcări: *Allegro vivace, Andante cantabile, Menuetto-Allegretto* şi *Molto Allegro,* simfonia transmite un caleidoscop de imagini şi sentimente, evidenţiind în acelaşi timp capacitatea de esenţializare expresivă a substanţei tematice. Încă din prima mişcare, *Allegro vivace*, publicul a fost impresionat de contrastul sonor şi expresiv prin care au fost conturate cele trei teme: prima, cu caracterul eroic, a doua, preponderent lirică, a treia, înzestrată cu multă nobleţe şi elan. Sub atenta coordonare a dirijorului, orchestra a evidenţiat măiestria compozitorului în utilizarea modulaţiilor, a imitaţiilor şi a originalelor dialoguri timbrale dintre partidele instrumentale. A urmat mişcarea a doua, *Andante cantabile*, cu nobleţea expresivă şi transparenţa de cristal ce caracterizează discursul muzical. În cadrul *Menuetului* (prevăzut cu trio), Mozart utilizează ingenios stilul imitativ prin intermediul unui canon la patru voci prezentat de instrumentele de suflat din lemn. Finalul capodoperei mozartiene, *Molto allegro*, considerat un

József Horváth

© nicu cherciu

adevărat testament muzical de comentatori, este o concluzie a căutărilor compozitorului în domeniul limbajului simfonic; autorul realizează o sinteză originală a procedeelor de exprimare tradiţionale şi moderne. În această mişcare, Mozart îmbină ingenios forma de sonată cu forma de fugă: astfel, tema principală a formei de sonată este în acelaşi timp subiect al formei de fugă. Prezentarea cu succes a Simfoniei *Jupiter* de către Orchestra de Cameră Radio, reprezintă în opinia mea un act temerar şi o realizare artistică meritorie – având în vederea faptul că lucrarea este inclusă de obicei în repertoriul ansamblurilor simfonice mari. Sub atenta coordonare a dirijorului Olivier Robe, Orchestra de Cameră Radio a demonstrat pe lângă nivelul profesional superior al muzicienilor care o alcătuiesc, multă responsabilitate şi pasiune în actul interpretativ.

Cronici de **Carmen MANEA**

Concert estival cu muzică de film

Coloana sonoră este de multe ori un bun comentator al acţiunii unui film, acţiune pe care o susţine, o completează şi comentează, sau, în alte cazuri, descrie şi portretizează personaje, idei, stări şi momente cheie prin tehnica leitmotivelor. Fie că muzica a făcut celebru un film sau invers, cazurile în care coloana sonoră a părăsit cinematograful pentru sala de concert sunt numeroase. Marile instituţii muzicale din lume prezintă periodic, poate mai mult în programele lor estivale, concerte cu muzică de film, având, cred, de fiecare dată, sălile pline şi un succes răsunător. Este uşor de înţeles de ce. Acest tip de program atrage şi publicul larg, care păşeşte rar într-o sală de concert, dar şi tinerii (şi chiar copiii), prin faptul că pot asocia cu uşurinţă muzica respectivă de... ceva. Sunt teme intrate în mentalul colectiv pe care nici noi, muzicienii, nu le putem întotdeauna plasa în filmul din care provin, deşi le cunoaştem foarte bine. Sunt teme devenite *hit*-uri, cum ne place să spunem astăzi, pe care publicul se bucură să le audă în diferite contexte, pentru că, pur şi simplu, le ştiu de undeva.

Orchestra Naţională Radio a propus în 21 iunie un astfel de concert estival cu muzică de film, ultimul din stagiunea 2018-2019, şi nu a dat greş. La pupitru s-a aflat **József Horváth**, dirijorul născut la Cluj-Napoca pe care îl urmărim frecvent în cadrul stagiunii de la Sala Radio, distins la Gala Premiilor Operelor Naţionale din 2016 cu „Premiul pentru cel mai bun dirijor” pentru premierele derulate sub bagheta sa la cele două opere clujene. A fost o călătorie imaginară pe aripile unor cunoscute coloane sonore, purtând publicul prin stări emoţionale dintre cele mai diverse – de la vervă, energie, elan tineresc până la melancolie, regret şi însingurare, pe care le-am asociat cu acţiunea şi parcursul personajelor din filmul respectiv, sau pur şi simplu le-am trăit ca momente muzicale *per se*.

Titlul concertului de la Sala Radio a fost *Hooray for Hollywood*, o temă de film din anii `30 devenită emblematică pentru gala premiilor Oscar. Muzica lui John Williams, unul dintre cei mai mari compozitori din istoria filmului, a răsunat prin extrase sonore din *Lista lui Schindler* şi *Jurassik Park*, cea a lui Ennio Morricone prin *Cinema Paradiso*, iar cea a regretatului compozitor James Horner, stins din viaţă în 2015 prin prăbuşirea avionului pe care el însuşi îl pilota, prin *Titanic*. ”My heart will go on” a ridicat în Sala Radio cele mai multe telefoane mobile pentru a păstra o amintire din acest concert, sau poate pentru a posta un *story* pe reţelele de socializare, aşa cum este astăzi în vogă. Am ascultat şi muzica filmului *Jocul codurilor (The Imitation Game)* semnată de un compozitor francez a cărui popularitate a crescut vertiginos în ultimii ani, Alexandre Desplat. Nu a lipsit din program una dintre cele mai emoţionante teme din genul western, *Cei şapte magnifici (The Magnificent Seven)*, scrisă în 1960 de Elmer Berstein, şi nici muzica clasică pe care includerea în cinematografie a făcut-o şi mai cunoscută, cum este cazul Variaţiunilor Enigma de Edward Elgar, scrise de compozitorul englez în ultimii ani ai secolului 19.

Cred că nu doar publicului (în care copiii dirijau şi ei din braţele părinţilor şi bunicilor sau dansau pe temele preferate), ci şi muzicienilor din Orchestra Naţională Radio le-a plăcut acest program. Unul foarte potrivit pentru o zi de vineri, 21 iunie, de altfel cea mai lungă din an, reprezentând începutul verii astronomice. A fost un concert presărat cu emoţie şi energie prin care am pornit cu toţii, cel puţin cu gândul, în vacanţă.

Andreea KISELEFF

Un decepționant *Il trovatore*

Miercuri, 26 Iunie 2019, la Opera Națională București
Giuseppe Verdi: *Il trovatore*
Regie, decor, costume, lumini: Mario De Carlo; asistent scenografie: Andreea Koch; asistent regie: Alex Nagy
Lucian Petrean (Contele de Luna), Apollonia Egyed (Leonora), Andrada Roşu (Azucena), Samuele Simoncini (Manrico), Marius Boloş (Ferrando), Antonela Barnat (Ines), Paul Lungu (Ruiz), Ciprian Pahonea (Mesagerul), Adrian Ionescu (Un țigan bătrân)
Orchestra şi Corul Operei Naționale Bucureşti (maestru de cor: Daniel Jinga)
Dirijor: Iurie Florea

În România, *Il trovatore* e prezentat, de multă vreme, numai în teatrele de operă din țară, în special în Ardeal, rezultat şi al orgoliilor locale privind calitatea vocilor, căci opera lui Verdi are nevoie de o distribuție redutabilă în cele patru roluri principale, la care se adaugă şi un bas impozant. Producțiile sunt rudimentare până la ridicol, spectacolele fiind salvate de invitarea unor artişti români cu carieră internațională (George Petean la Cluj sau Timişoara, Aurelia Florian şi Carmen Topciu la Braşov). Capitala suferă de absența din repertoriu a *Trubadurului* de mai bine de un deceniu.

foto: Sebastian Bucur/ Opera Natională Bucureşti

Anul acesta, stagiunea 2018-19 a Operei bucureştene a avut ca ultimă premieră de producție un nou *Il trovatore.* A fost a treia producție din istoria postbelică a teatrului, după cea istorică a lui Jean Rânzescu din 1958 şi cea a debutului în operă a regizorului de teatru Alexandru Hausvater din 2007, dispărută rapid în războaiele de orgolii ale Operei Naționale Bucureşti.

Dacă clasicismul lui Rânzescu e perimat, iar modernismul lui Hausvater e inacceptabil la Bucureşti, acum a venit vremea stupidității. Autorul regiei e Mario De Carlo, regizorul de serviciu al teatrului, aflat la a patra producție într-un singur an. Faptul că *Il trovatore* e o operă dificil de pus în scenă din cauza unui libret încâlcit şi incredibil, populat de eroi unidimensionali, de ezoteric şi romantism, în care acțiunea se petrece mai tot timpul în întuneric, nu e o scuză.

Soluția lui De Carlo a fost să împartă personajele în două tabere, cea a Contelui de Luna şi cea a rivalului său, Manrico, folosind tonuri de culoare gri pentru prima şi roşu pentru a doua. Scenografia a fost o variațiune pe aceeaşi temă a unor pereți laterali ornamentați, prezenți şi în celelalte două producții, cea de la *Don Carlo* şi de la *Tosca*. Dacă acolo era vorba de tablouri celebre care puneau la încercare snobismul şi cultura generală a spectatorilor (Hieronimus Bosch, Caravaggio etc.), de data aceasta regizorul-scenograf-costumier-iluminator a ales să creeze el însuşi în trei dimensiuni un mare leu, surprins într-o sculptură-instantaneu făcând un salt pe un perete metalic despicat la mijloc (ceea ce părea să fi cauzat moartea felinei, tăiată de la jumătate). În rest, omniprezentul ecran din spatele scenei, folosit pentru proiecții ultradescriptive, a adăugat o cotă suplimentară de banalitate. Sub pretextul unei universalități îndoielnice a subiectului operei, conectat artificial la mituri şi arhetipuri inexistente, De Carlo a profitat pentru a amesteca epoci şi culturi, propunând spectatorului un periplu pe mai multe continente în ceea ce priveşte costumele romilor/soldaților lui Manrico şi Azucena, aruncați într-un univers religios de sorginte bizantin-ortodoxă.

Şi totuşi, în absența oricăror referințe la vreo temă de dezbatere din societatea contemporană, acest ghiveci nu poate pretinde eticheta de *Regietheater*. Or, atunci, să ne amintim că acest Conte de Luna a existat şi în realitate, un fiu nelegitim al regelui Martin I al Siciliei, participant activ într-un război civil pentru succesiunea la tronul Aragonului la începutul secolului XV. Dar precizia istorică nu e punctul forte al operei lui Verdi, care romanțează realitatea până la desfigurare, cu mult mai mult decât a făcut-o Schiller în *Don Carlo.* Drept urmare, nici De Carlo nu şi-a bătut capul cu datele şi faptele, amestecând leneş găselnițe regizorale peste un cadru lipsit de idei: apariția Azucenei ca o fantomă în timpul monologului lui Ferrando (reprezentat ca un infirm în scaun cu rotile), apoi execuția acesteia în final prin supliciul Fecioarei de fier, costumația de cadână a Leonorei, proiecția cu Iisus Pantocrator, sau harta Europei, părând o reciclare a unei recuzite din *Don Carlo.*

foto: Sebastian Bucur/ Opera Natională Bucureşti

Însă *Il trovatore* este o operă din categoria *prima la musica*, de o vervă melodică fără echivalent în creația lui Verdi, etalând teme muzicale memorabile cât pentru mai multe opere. Cu alte cuvinte, un cântec de lebădă al romatismului de la mijlocul secolului XIX, reprezentând

pentru belcanto ceea ce *Semiramida* lui Rossini a însemnat pentru baroc. Arii senzaţionale, scene întregi care pun la grea încercare abilitatea tehnică a fiecărui solist, trecând prin examen toate registrele vocale, duete superbe, ansambluri de o armonie perfectă, ba chiar şi un cor, cel al nicovalelor, intrat în memoria colectivă a umanităţii.

Două luni separă *Il trovatore* de *La traviata*, unde Verdi îşi găseşte adevărata vocaţie, aceea de a pune în muzică personaje cu o psihologie complexă, dar mai ales reală, în care orice spectator se poate regăsi la un moment dat. Aproape nimic din figurile paterne ale baritonilor verdieni (Germont, Rigoletto, Simon) nu se regăseşte în Contele de Luna. Nimic din fragilitatea naivă a unui Alfredo, Don Carlo sau Gabriele Adorno nu există în Manrico, tot aşa cum nici Leonora nu are nimic din Violetta, Desdemona sau Elisabetta di Valois. Singurul personaj în care dramele trecutului construiesc o personalitate pentru care poţi simţi empatie e Azucena, mezzosoprana primordială a unor Eboli sau Amneris de mai târziu. Dar frumuseţea muzicii acestor personaje este uluitoare, de unde şi butada lui Enrico Caruso, după care pentru un spectacol bun cu *Il trovatore* bun îţi trebuie cei mai mari patru cântăreţi din lume (celebrul tenor incluzându-se tacit în acest careu de aşi imaginar).

Din acest punct de vedere, intenţiile Operei Naţionale Bucureşti au fost clare în a încerca să aducă pe scenă o distribuţie principală de cea mai bună calitate în condiţiile actuale, în care nu există programări pe ani de zile în avans, iar managementul instituţiei se află într-un interimat continuu din 2015 încoace. Din păcate, pe măsură ce premiera se apropia, am asistat la un adevărat spectacol al anulărilor. Mai întâi, încă de dinainte ca distribuţiile să fie anunţate, Carmen Topciu a declinat invitaţia de a cânta Azucena la premieră, din cauza unui conflict în calendarul artistei cu spectacolele de la Opera Australia în care cânta, în aceeaşi perioadă, rolul Giovannei Seymour din *Anna Bolena*. O pierdere grea, solista evoluând excepţional cu câteva săptămâni mai devreme în rolul Azucenei la Braşov. Apoi marele star Marcello Giordani, aşteptat să revină după o criză vocală ce durează de câţiva ani, a anulat şi el, totodată anulând şi spectacolele cu *Turandot* de la Teatro Colón (dirijat de Christian Badea), care urmau premierei bucureştene. În fine, cu câteva zile înainte de premieră, am rămas şi fără Leonora, Cellia Costea anulând şi ea, apoi fiind scoasă din celelalte spectacole ale seriei. În locul unui vis, am revenit cu picioarele pe pământ, aşteptând o distribuţie din resursele locale ale scenei lirice româneşti, o distribuţie care a dezamăgit fără rezerve, în mare parte din cauza repetiţiilor insuficiente, dar şi pentru că soliştii înlocuitori ignoră cerinţele muzicale ale *Trubadurului*.

foto: Sebastian Bucur/ Opera Naţională Bucureşti

În ordinea oficială a distribuţiei să începem cu Contele de Luna, Lucian Petrean. Baritonul importat de la Cluj, după ce a făcut o impresie bună în *Rigoletto*, în 2014, a abordat rolul în stilul de-acum devenit obişnuinţă: o voce sonoră dar condusă bezmetic printre nuanţele ariilor, cântând numai între *mezzo forte* şi *fortissimo*. Nobleţea personajului a lipsit cu desăvârşire, nici măcar latura marţială nefiind prezentă. Intrare în scenă cu o voce îngroşată în registrul median, dezechilibrându-se periculos în pasajul spre un acut împins cu efect doar în planul decibelilor, penalizând însă orice urmă de muzicalitate. Mai târziu, ascultând *Il balen del suo soriso*, aveam senzaţia că acest conte cântă cu truculenţa unui Varlaam, călugărul vagabond din *Boris Godunov*, incapabil să execute ornamentaţia ariei, pentru ca, în *cabaletta* care urmează, Petrean să se abandoneze cu voluptate tuturor exceselor. Italienii au o expresie pentru acest stil de a cânta: *la scuola del muggito*.

Manrico a fost tenorul italian Samuele Simoncini, de anvergură limitată la teatrele comunale din Peninsulă, cu excursii pe scenele balcanice. Spre deosebire de Petrean, ştia ce trebuie să cânte, dar cu mijloace destul de limitate. Un timbru mai degrabă uscat, o voce care nu susţinea bine registrul acut, în care a forţat deseori. Un *Mal reggendo* oscilant, controlat destul de precar, însă toate resursele au fost păstrate pentru piatra de încercare a tenorului în această operă, aria *Di quella pira*, executată cu bravură (şi cu Do-uri foarte scurte, sub ton). Dintr-o altă perspectivă însă, a fost singurul cântăreţ care a păstrat o anumită politeţe faţă de muzica lui Verdi, evitând s-o abuzeze, menţinându-se în limitele unui bun gust greu de identificat la restul distribuţiei.

Azucena a fost însă versiunea feminină a Contelui de Luna. Andrada Roşu a cântat cu o vulgaritate ostentativă, abuzând de un vibrato copleşitor, dincolo de care nu se mai distingea mare lucru. Însă mezzosoprana de la Cluj a arătat şi o mare lipsă de omogenitate vocală, cu mari probleme în trecerea spre vocea de piept, complet detaşată de restul corpului vocal. La toate aceste dificultăţi s-a adăugat un joc scenic de o liniaritate deplorabilă: mereu perplexă, cu ochii holbaţi şi braţele ridicate, acest rol atât de complex a fost caricaturizat până la nivelul unui desen animat.

În fine, Apollonia Egyed a fost o Leonora de calibru foarte mic. Soprana, tot din Cluj şi ea, a ales să ignore cu bună ştiinţă toată coloratura rolului, cântând grelele scene din primul şi ultimul act fără ornamentaţii, fără vibrato, fără nimic, plictisind plenar în plan vocal.

Să mai adăugăm un Marius Boloş, Ferrando de impact vocal, dar ratând muzicalitatea monologului din primul act, şi un cor bun, în ciuda desincronizării de fosă (nicovalele au fost mereu în afara ritmului).

În toată această lipsă de gust generalizată, atât vizuală cât şi vocală (excepţia Simoncini confirmând regula), Iurie Florea a condus la fel de confuz. Dacă în primele măsuri a dat impresia unui simţ al urgenţei, accelerând în monologul lui Ferrando, dirijorul s-a urcat apoi într-un vehicul cu roţi pătrate, exasperând prin rutină şi lipsă de imaginaţie. Ce-i drept, n-a bubuit orchestra aşa cum e moda la ONB în ultima vreme, însă repertoriul său foarte restrâns îi limitează experienţa şi inspiraţia până la punctul în care, dincolo de menţinerea ritmului, restul devine neimportant.

Alexandru PĂTRAŞCU

A fost odată ca niciodată

Miercuri seara (12 iunie) am fost la aniversarea Liceului de coregrafie „Floria Capsali" din Bucureşti care a împlinit 70 de ani. O fi mult, o fi puţin, nu ştiu. Dar ce ştiu este că pe parcursul lor elevii, dar mai ales absolvenţii lui, au oferit lumii întregi – şi nu exagerez deloc - nespusă bucurie, nemăsurată frumuseţe şi nenumărate vise. Vise – pentru că asta produce el. Vise, care hrănesc sufletul şi mintea, fără de care omul ar fi robot. Ştiu asta din propria-mi experienţă. Pentru că am avut şansa să-i cunosc şi să-i aplaud aici, acasă, sau pe scenele mari ale lumii pe majoritatea legendelor şi

monştrilor sacri proveniţi din el, absolvenţi ai lui, din dubla calitate: cea de spectator fidel şi critic, cât şi cea de profesor al liceului în cauză. Este o şcoală de elită, grea, plină de privaţiuni şi farmec, forţă şi gingăşie, care a îmbogăţit prin evoluţiile reprezentanţilor ei, paleta emoţională a fiecărui spectator, fie el mic sau mare, cunoscător sau nu, a dat nerv şi energie acolo unde erau în somnolenţă, a trezit fiori în cele mai îngheţate fiinţe, a dăruit magie, bucurie, vis şi a explicat muzica, acolo unde ea nu putea pătrunde altfel. A revărsat valuri de candoare, sensibilitate, forţă magnetică şi miraj, dublându-le cu un riguros şi dificil limbaj tehnic şi a făcut din fiecare generaţie a ei, portdrapelul şcolii româneşti care şi-a lăsat adânc întipărită amprenta în universul artistic mondial prin solişti, profesori, coregrafi sau fondatori de şcoli. Asta e performanţa liceului. Cu asta se laudă şi pentru asta îi urez La mulţi ani! Sărbătoarea a avut loc la ONB, acolo unde îi era şi locul. Pentru că scena şi podeaua ei - sau a suratelor de pe alte meridiane - reprezintă ţinta şi idealul fiecărui copil care-i păşeşte cu pioşenie pragul la început de drum. Aici, pe ea, visează şi dansează toţi. De aici, de pe ea, vor să arate ce ştiu, ce au învăţat şi spre ce tind.

Spectacolul s-a numit: GALA EXTRAORDINARĂ DE BALET A LICEULUI DE COREGRAFIE "FLORIA CAPSALI" şi a fost compus preponderent din numere de recital, majoritare din baletele clasice, dar şi din partituri imaginative de dans modern şi popular, arătând astfel baletul în cele mai importante genuri ale lui,totodată dezvăluind prin interpretarea lor, abilităţile tuturor elevilor şcolii, care s-au exprimat cum au putut ei mai bine. A mai cuprins şi un fragment din baletul *Baiadera* de Minkus, la care invitaţi pentru a da viaţă rolurilor principale au fost prim solişti ai ONB, până nu demult şi ei elevi ai acestui liceu. În ciuda lungimii lui, a unor stângăcii inerente, a unui filmuleţ de prezentare total neavantajos şi a golului lăsat de lipsa numelor sau măcar a fotografiilor acelor monştrii sacri, deloc puţini la număr, spectacolul a înduioşat publicul (părinţi,profesori, invitaţi) atingându-şi de fapt scopul. Eu adaug aplauzelor frenetice ale spectatorilor tradiţionalul La mulţi ani! pe care îl repet cu tot dragul şi urarea de a privi înapoi atent la ce a fost odată.

Doina MOGA

Colegiului „Dinu Lipatti" – De la Centenarul Marii Uniri la aniversarea celor 70 de ani de existenţă

De-a lungul vremii, Colegiul Naţional de Arte „Dinu Lipatti" din Bucureşti şi-a câştigat, prin munca depusă de generaţii întregi de profesori, prestigiul de care se bucură şi în prezent la nivel naţional şi internaţional, absolvenţi precum Angela Gheorghiu, Ileana Cotrubaş, Gheorghe Zamfir, Mihaela Martin sau Aurelian Octav Popa, aducând recunoaşterea întregii şcoli de muzică din România la nivel mondial şi conferind colegiului un loc de frunte printre acele instituţii de învăţământ ce au contribuit şi contribuie la creşterea marilor personalităţi culturale autohtone şi la promovarea valorilor artistice specifice spaţiului românesc.

Tocmai prin prisma rolului avut în peisajul didactic şi cultural de la noi, stagiunea artistică 2018-2019 a Colegiului

Naţional de Arte „Dinu Lipatti" a debutat sub semnul celebrării Centenarului Marii Uniri, prilej cu care după o frumoasă colaborare cu o remarcabilă orchestră din Germania a orchestrei simfonice a liceului, ansamblul de suflători condus de profesorul Marcel Peţanca a avut onoarea de a reprezenta România în cadrul manifestărilor dedicate Centenarului la Minsk, în Belarus, unde tinerii noştri muzicieni au susţinut un concert ce s-a bucurat de un real

succes, prin care au fost promovate deopotrivă arta interpretativă şi arta componistică românească de ieri şi de azi. Continuând cu apreciatele prezenţe ale Orchestrei simfonice în cadrul programului *Clasic e fantastic* organizat sub egida Filarmonicii bucureştene dar şi ale unora dintre cei mai valoroşi elevi în cadrul unor recitaluri organizate pe scenele importante ale capitalei, stagiunea Colegiului Naţional de Arte „Dinu Lipatti" s-a aflat după ianuarie 2019 sub semnul aniversării a 70 de ani de existenţă a liceului, marcate printr-o serie de evenimente ce au culminat cu deosebitul concert aniversar susţinut în martie 2019 pe scena Ateneului Român unde i-am putut aplauda pe elevii reuniţi în trei dintre ansamblurile colegiului: orchestra simfonică, orchestra de suflători şi corul, pregătite cu rigurozitate de profesorii Nicolae Racu, Andrei Ştefan Racu, Marcel Peţanca şi Lăcrămioara Pauliuc, dar şi pe unii dintre celebrii foşti absolvenţi. În aceeaşi perioadă în care a avut loc concertul aniversar, elevii şi profesorii colegiului au pregătit cu sârg şi participarea la Olimpiadele de specialitate organizate în 2019 chiar de către Colegiul Dinu Lipatti, unde au fost obţinute din nou rezultate deosebite atât de către dascălii cu experienţă cât şi de către cei mai tineri.

Nu în ultimul rând, privind retrospectiv stagiunea 2018-2019 a Colegiului Naţional de Arte „Dinu Lipatti" trebuie semnalate o serie de evenimente ce capătă caracter de tradiţie deja precum Galele tinerelor talente, Galele olimpicilor, inclusiv o gală a olimpicilor la arta actorului, Săptămâna muzicii de cameră, în cadrul căreia elevii au susţinut recitaluri la Universitate Naţională de Muzică din Bucureşti sau Centrul Naţional de Artă „Tinerimea Română", concertul de Crăciun al Orchestrei de suflători, concertele Orchestrei de muzică populară sau masterclass-urile susţinute printre alţii de Wiliam Fong, profesor la prestigioasa Purcell School din Londra. De asemenea, activitatea artistică a liceului a fost întregită de recitalurile şi concertele susţinute deopotrivă de elevi şi de profesori atât în ţară cât şi în străinătate, fiind de menţionat frumoasele succese obţinute de membrii tuturor catedrelor de specialitate: vioară şi corzi grave, pian, canto clasic, muzică vocală tradiţională şi instrumente populare, suflători, studii teoretice, jazz-muzică uşoară, ansambluri şi arta actorului.

Bucurându-ne ca în fiecare an şi de emoţionantul concert al absolvenţilor claselor a XII-a, trebuie să amintim de sprijinul de care s-au bucurat elevii şi profesorii în pregătirea şi organizarea evenimentelor menţionate din partea noii echipe manageriale a colegiului, alcătuită din doamnele profesoare Venera Babeş şi Veronica Sbenghe, care a fost alături de cei care prin efortul depus şi dăruirea dovedită pe tot parcursul stagiunii, au contribuit la succesul acesteia precum şi la promovarea ofertei educaţionale a celui mai prestigios colegiu cu profil artistic din ţara noastră, care îi aşteaptă cu programe tot mai atractive pe copiii şi tinerii dornici să-şi valorifice talentul muzical sau teatral pe băncile sale.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Şcoala Gimnazială de Arte „Iosif Sava"
Şase decenii în slujba artei

Indiferent dacă urmează sau nu o carieră artistică, cel care posedă un bagaj de valori culturale şi artistice încă din copilărie va avea mereu de câştigat, iar cel care păşeşte pe calea artei are nevoie de o călăuză care să-i insufle principii, să-l înveţe tehnici, structuri, stiluri şi expresii. Nu de puţine ori, un profesor poate să devină un fel de părinte care, cu răbdare şi pricepere, ajută la devenirea unui om. Un loc ce de şase decenii a adunat numeroşi astfel de „părinţi artistici" este Şcoala Gimnazială de Arte Nr.1, aceasta purtând din anul 2005 numele reputatului muzician Iosif Sava, la rândul său un formator cultural prin intermediul emisiunilor sale de radio şi televiziune.

Pentru a sărbători cei 60 de ani de existenţă, Şcoala Gimnazială de Arte „Iosif Sava" a organizat pe 16 iunie 2019 un concert în Sala Studio a Ateneului Român, protagoniştii acestui eveniment fiind actuali şi foşti elevi ai instituţiei, printre care şi invitaţi speciali. Am avut bucuria de a observa că interpreţi precum Maria Timigeriu (pian), Julia Coteanu (violoncel), David Odovâncă (pian), Teea Tarnoveţchii (pian) sau Ştefan Iordachi (violoncel) posedă o inteligenţă artistică încă din ciclul primar, totodată abordând şi piese de dificultate. Aflaţi în etapa gimnaziului, Daria Vasile (pian), Paul Suciu (violoncel) şi Denis Flueraş (pian) şi-au putut valorifica sensibilitatea în lucrări de Glinka-Balakirev, Ceaikovski şi Brahms.

Finalul concertului aniversar al Şcolii Gimnaziale de Arte „Iosif Sava"

După cum a menţionat actriţa Călina Epuran în intervenţiile sale antrenante de prezentare, Şcoala „Iosif Sava" încurajează participarea elevilor în formaţii camerale încă din primii ani de studiu, un exemplu fiind duo-ul violonistelor Mara Deaconescu şi Sara Liţă. Legătura dintre surorile Patricia (vioară) şi Monica Coteanu (pian) s-a transpus şi în plan muzical, iar pianistele Teodora şi Ana Mîrza au oferit şi un moment comic la sfârşitul *Dansului săbiilor* de Aram Haciaturian. Naomi Liţă (pian), Martha Liţă (vioară) şi Marta Mincu (violoncel) s-au reunit în formula de trio, explorând universul sonor baroc prin *Trio Sonata în si minor* de Jean-Baptiste Loeillet.

La concertul aniversar, foşti elevi ai Şcolii „Iosif Sava" au arătat cum studiile muzicale s-au transformat în profesie sau cum au lăsat o amprentă puternică asupra unor tineri care s-au îndreptat spre alte zone. Violoncelista Ioana Movileanu (elevă a Colegiului Naţional „Dinu Lipatti") a conferit o veritabilă nobleţe sonorităţilor bachiene din *Arioso*, iar chitaristul Mihail Petre (student la Universitatea Naţională de Muzică din Bucureşti) a construit o atmosferă exotică datorită ritmurilor percusive şi construcţiilor cu un iz subtil de jazz din *O noapte în Tunisia* de Roland Dyens. Deşi actualmente masterand la Universitatea Naţională de Artă Teatrală şi Cinematografică, Eugen Dediu nu şi-a abandonat

trecutul muzical, fapt dovedit de interpretarea plină de dinamism a *Dansurilor româneşti* pentru pian de Béla Bartók. Ilustrând, pe de altă parte, profesionalismul cadrelor didactice ale Şcolii „Iosif Sava", violonista Diana Jipa a interpretat cu iscusinţă *Sonata a VI-a op. 24 pentru vioară solo* de Eugène Ysaÿe.

Din postura de invitat special al evenimentului, violoncelistul Andrei Ioniță a urcat pe scenă mai întâi alături de mai tinerii săi colegi care evoluaseră mai devreme, lor alăturându-li-se Alexandra Curcă, Valentin Simion şi Ştefan Bobeico. În formula de octet de violoncele, aceştia au convins printr-o foarte bună colaborare pe parcursul unor pagini de Franz Schubert, Antonin Dvořák şi Georg Goltermann, iar pe Andrei Ioniță l-am admirat însuşindu-şi spontan şi cu succes conducerea muzicală.

Tot o fostă elevă a Şcolii „Iosif Sava", soprana Raluca Oprea a oferit publicului momente de sensibilitate şi delicateţe, fiind acompaniată la pian de Verona Maier. Pe lângă stăpânirea tehnicii vocale, Raluca Oprea a acordat o atenţie deosebită dicţiei atât lucrărilor în limba italiană (Francesco Paolo Tosti - *Sogno* şi Giacomo Puccini - aria *O mio Babbino Caro* din opera *Gianni Schicchi*), cât şi celei în limba franceză (Francis Poulenc - *Les Chemins de l'amour*).

Concertul aniversar al Şcolii Gimnaziale de Arte „Iosif Sava" a fost încheiat de Andrei Ioniță printr-o matură demonstraţie de măiestrie artistică. Tânărul violoncelist cu o carieră mondială nu lasă nici o notă la întâmplare, ci din contră, o trăieşte pe fiecare la intensitate maximă, fără să neglijeze direcţia discursului muzical. După *Fantasiestücke op. 73* de Robert Schumann şi *Vocaliza* de Serghei Rahmaninov (lucrări ce i-au pus în evidenţă maturitatea muzicală), Andrei Ioniță şi-a arătat şi latura ludică prin *Dans ţărănesc* de Constantin Dumitrescu, precum şi prin bisul energic: *Black Run* de Svante Henryson.

Acest maraton muzical nu putea duce decât la concluzia că tinerii înzestraţi cu talent, ghidaţi de profesori dăruiţi, pot realiza lucruri extraordinare. Convingerea mi-a fost întărită şi de poza de final, când toţi violonceliştii (mari şi mici) s-au aflat pe scenă alături de profesoara lor, doamna Ani Marie Paladi. După 60 de ani, Şcoala Gimnazială de Arte „Iosif Sava" rămâne una dintre cele mai importante instituţii de profil din ţară şi continuă cu pasiune şlefuirea şi promovarea tinerelor talente.

Vlad-Cristian GHINEA

Pe scena Aulei Palatului Cantacuzino

Seară Enescu – Lipatti la Muzeu

În AULA Palatului Cantacuzino, în seara zilei de 12 iunie, a răsunat din nou muzica lui George Enescu şi Dinu Lipatti, într-o alăturare devenită emblematică pentru un anume segment de compoziţie românească din prima parte a secolului trecut - în speţă lied, muzică de cameră (în unele formule) precum şi lucrări dedicate pianului.

Ca şi în precedentele sale proiecte găzduite de Muzeul Naţional "George Enescu", baritonul Răzvan Georgescu a început prin rostirea unui argument pentru acest tandem de iluştri compozitori-interpreţi, prezentaţi într-un program conceput şi el în două părţi: prima dedicată lui Lipatti, a doua lui Enescu. Răzvan Georgescu a reamintit câteva detalii biografice şi opinii ale unor muzicologi citaţi în legătură cu locul fiecăruia din cei doi compozitori, ceea ce a avut darul de a reaşeza liniile lor generale de portret, în completare venind şi prezentarea succintă a celor trei co-interprete ale serii: pianista Mădălina Dănilă, flautista Ioana Bălaşa şi soprana Cristina Vasilache.

Programul LIPATTI a debutat cu un cunoscut diptic *Introducere şi Allegro* pentru flaut – o lucrare finalizată în 1939, chiar pe 11 iunie, adică acum exact 80 de ani! După *Rubato* – cu duioasa melodică doinită şi figuraţiile quasi-contemporane –, mişcarea rapidă *Allegro* (*con brio*) este ca o arteziană de joc românesc articulat neoclasic. Iar interpretarea virtuoză de care s-a bucurat din partea Ioanei Bălaşa a fost o luminoasă şi mult aplaudată 'aniversare-de-òpus'.

Două lieduri – unul în mişcare lentă: *Les Pas* (*Paşii* – versuri de Paul Valéry) - cu soprana Cristina Vasilache, celălalt în mişcare rapidă, un *chanson*: *Le piano que baise une main frêle* (*Pianul care sărută o mână fragilă* – versuri de Paul Verlaine) cu Răzvan Georgescu – ne-au prezentat un Lipatti compunând cu lejeritate în linia stilistică franceză a deceniilor interbelice din secolul trecut.

Încheind prima parte, *Nocturna în fa diez minor* – una din cele *Trei nocturne franceze pentru pian* compuse de Dinu Lipatti în 1939 – i-a dat pianistei Mădălina Dănilă ocazia dublă de a crea un expresiv moment nocturnal şi, în acelaşi timp, de a etala o sensibilă gamă de timbruri şi nuanţe dinamice, într-o manieră consunând şi cu pianistica într-atât de plastică a compozitorului-pianist.

Partea a doua a programului, dedicată "patriarhului muzicii româneşti" – cum l-a prezentat Răzvan Georgescu pe „Enescu, cel care a adus ambianţa europeană în muzica autohtonă" – a inversat construcţia primei părţi, într-o simetrie în oglindă (pentru care ar fi putut fi o axă chiar tonalitatea fa diez minor comună celor două òpusuri pianistice...): o lucrare pentru pian, urmată de lieduri şi o încheiere cu flaut şi pian.

Răzvan Georgescu, Cristina Vasilache, Mădălina Dănilă, Ioana Bălaşa

Sonata pentru pian nr. 1, op.24 nr. 1 în fa diez minor a fost terminată de George Enescu în 1924: o compoziţie de amploare şi complexitate la toate palierele, cu un limbaj armonic eteroclit ce lasă loc inserturilor cu tentă folclorică-românească – sonată pe care Mădălina Dănilă a realizat-o suveran, dând atenţie dramaturgiei, urmărind cursivitatea mişcării primei părţi (*Allegro molto moderato e grave*) şi căutând tonuri cât mai diferenţiate. Ritmul de *toccata* şi melodica şerpuitoare a părţii secunde (*Presto vivace*), culminând

emoţional cu desfăşurarea elegiacă a părţii finale (*Andante molto espressivo*) ne-au revelat un Enescu modern-contemporan *şi* prin interpretare. Aici mă refer la experienţa apreciată în ultimii ani pe care pianista Mădălina Dănilă a acumulat-o în domeniul muzicii contemporane.

Au urmat trei lieduri pe versuri de Carmen Sylva compuse de Enescu la 17 ani: *Reue* (*Căinţă*) – cu o scriitură aşezată, potrivită textului cu tenta sa de tristeţe sedimentată, admirabil interpretat de soprana Cristina Vasilache. Cu o melodică mai cromatică, tipică romantismului german târziu, liedul *Frauenberuf* (*Meserie de femeie*) l-a pus bine în valoare pe baritonul Răzvan Georgescu, care a subliniat cu subtilitate nuanţele mai lejere ale textului. Cei doi solişti au cântat apoi împreună *Junge Schmerzen* (*Dureri tinere*), un duet cu o strânsă scriitură imitativă atât la voci, cât şi la acompaniament (şi aici contribuţia pianistei fiind exemplar calibrată), care a încheiat acest concentrat episod liric enescian într-o notă de cantabilitate şi emoţie.

Tot o 'cantabilă emoţie' a transmis şi finalul concertului în dipticul *Cantabile şi Presto* graţie interpretării cuceritoare a flautistei Ioanei Bălaşa, care, îndeaproape susţinută la pian de Mădălina Dănilă, a găsit culorile instrumentale potrivite atât pentru caracterul expresiv-dolce (*Cantabile*), cât şi pentru cel de strălucitoare agilitate (*Presto*).

În tot, un concert cameral interesant prin program şi aplaudat îndelung de un public numeros, care a mulţumit astfel pentru interpretarea sensibilă şi implicată a celor patru protagonişti.

Carmen CÂRNECI-CAVASSI

Muzică vocală de Carmen-Petra Basacopol

Muzeul Naţional George Enescu a organizat în seara zilei de 13 iunie 2019, la Aula Palatului Cantacuzino un recital având în program o selecţie din creaţia pentru voce şi pian a venerabilei compozitoare Carmen- Petra Basacopol.

Soprana Yolanda Constantinescu şi pianista Inna Oncescu au realizat o spectaculară transpunere în sonor a paginilor componistice care le-au fost încredinţate.

Yolanda Constantinescu este dezinvoltă în registrele grave şi medii , pentru ca în acut să apară stridenţe pe care eu le-am văzut în expresia lor existenţialistă şi teatrală şi cu efecte realmente reuşite. Oricum nu ne găsim aici cu impunerea unor tehnici de belcanto.

Inna Oncescu, Yolanda Constantinescu

Pianista Inna Oncescu,născută la Bucureşti în 1956, şi rezidentă acum în Germania, se bucură în ţara de adopţie de o evidentă apreciere a condiţiei sale profesionale şi artistice, în public , cât şi în rândurile specialiştilor şi presei de specialitate. Inna Oncescu, în timp, a fost distinsă cu numeroase premii la concursuri naţionale şi internaţionale de interpretare muzicală, printre care Premiul II obţinut la Concursul internaţional de pian de la Caltanisetta, Italia. Din 2015 este Doctor în ştiinţe muzicale, iar în 2011 a obţinut Bursa George Enescu pentru un stagiu de 3 luni la Paris.

Inna Oncescu, aşa cum am văzut-o şi cum am admirat-o în creaţia sa pianistică în acest recital, şi-a conturat distinct rolul său de comentator cu o mare bogăţie de inflexiuni, accente şi game de policromie a lumilor şi orizonturilor ideatice înscrise în muzica compozitoarei omagiate şi în suporturile de versuri alese pentru a fi la rândul lor astfel celebrate.

Sigur mai este la Inna Oncescu şi un element formativ special care este rar de întâlnit chiar şi la pianişti dintre cei mai mediatizaţi, şi anume cântul eufonic de o anumită tensiune lirică despre care vorbea cândva şi Chopin. Astfel pe Inna Oncescu am apreciat-o ca solistă cu întreaga sa fabulozitate de traiectorii, imagini şi spaţii muzicale desprinse cu talent şi artă de pe claviatură.

Primele piese din program au fost cele cuprinse **în Ciclul Psalmii lui David,** op. 84, şi anume **Până când -** Psalmul 13 -,**Scapă-mă, Doamne** -, Psalmul 54 -, **Când te-am chemat, m-ai auzit** – Psalmul 4, **O cântare a lui David** - Psalmii 53 şi 68 -, Carmen-Petra Basacopol a realizat aici o evocare muzicală de expresie puternică şi emoţie distinsă şi destinsă a acestor străvechi scrieri.

Din **Ciclul Imne II**, op. 93. am ascultat **Izvorul**, pe versuri de Ion Alexandru, din **Ciclul Meşterul Manole**, op.8 , **Întrebări** pe versuri de Marin Sorescu şi din **Ciclul Ofrande,** op.29 **Întoarcere,** pe versuri de Mariana Dumitrescu, compoziţii în care este concentrată o întreagă fluenţă ideatică şi confluenţă afectivă, cu unii dintre marii poeţi cu care compozitoarea a fost contemporană, dar care acum au trecut de mult dincolo.

Din Ciclul Kyrie eleison pe versuri de Paul Velaine, op. 122, am avut plăcerea de a audia, cu textul original în limba franceză, poezia **La mer est plus belle,** în care Carmen-Petra Basacopol a acordat prioritate frumuseţii emisiilor sonore şi unui farmec inefabil.

Din **Ciclul Îngerul a strigat,** op. 96, pe versuri sacre, am ascultat **Axionul Îngerul a strigat** o creaţie relevantă în care compozitoarea a ilustrat preocuparea sa pentru acel crez, ca să-l citez din nou pe Paul Verlaine, care spune **Aştept ecoul însăşi măreţiei mele**.

Pomule, copacule, pe versuri de Nichita Stănescu din **Ciclul Cântece naive pentru Nichita,** **op.** 1o2, **Către greier**, din poezia greacă, Anacreon, din **Ciclul cântece naive** op. 146, **Lupii,** pe versuri de Mariana Dumitrescu, op.85, **Perspectivă** pe versuri de Marin Sorescu sunt pagini componistice de o eleganţă traşantă şi ca întotodeauna la Carmen-Petra Basacopol, o atitudine distinctă şi o ferventă pledoarie pro domo pentru mari nume ale poeziei româneşti.

În acest context, ne-am întâlnit din nou cu poezia lui Nichita Stănescu transpus muzical în **Ciclul Cântecele vieţii**, op. 53 cu titlurile **Rău de frumuseţe** şi **Emoţie de toamnă,** muzică în care a vibrat farmecul simplităţii înţelepte.

Din **Ciclul Iadul pe pământ**, op.125 pe versuri de Ioan Bogdan Ştefănescu, am urmărit cu interes

piesele **Sentiment** şi **Pasărea de foc,** care, componistic au fost corolate de un frumos efect sonor.

Ultimele compoziţii din programul acestui recital au avut grandoarea lor grupând un set de importante pagini poetice înveşmântate sonor cu măiestrie şi în spectaculare întruchipări de melos esenţial de Carmen-Petra Basacopol, şi acestea au fost **La steaua** şi **Peste vârfuri,** op. nr. 2 de Mihai Eminescu şi liedurile pe versuri eminesciene postume **Nu e steluţa, Din cerurile albastre, Prin nopţi tăcute,** apoi **Noiembrie** pe versuri de Lucian Blaga, din **Ciclul Triptic,** op.79, **Primăvară** şi **Psalm** de Ion Alexandru din **Ciclul Imne I**, op. 65, şi **Zorile îşi mână cerbii de foc** pe versurile poetei Mariana Dumitrescu.

Acest recital prefaţat admirabil prin scurta alocuţiune rostită de compozitoarea doctor, Carmen Cârneci, coordonatoarea stagiunii Muzeului Naţional George Enescu s-a înscris în succesiunea unor manifestări muzicale de excepţie şi care tot atât de bine s-ar fi putut desfăşura în sălile de recital şi de concert ale Filarmonicii de stat George Enescu şi sub sigla acesteia.

Asta denotă faptul ca la Aula Palatului Cantacuzino prezenţele artistice concurează cu succes crescând legendara scenă de concert a Ateneului Român.

Silvan Negruţiu, un pianist de mare artă

În seara zilei de 14 iunie 2019, la Aula Palatului Cantacuzino din Bucureşti a avut loc recitalul pianistului Silvan Negruţiu, un muzician de o extraordinară constituenţă morală şi estetică şi, în sens foarte larg, culturală.

Temperamentul său artistic este cuceritor, iar condiţia sa instrumentală este realmente admirabilă.

Întregul program s-a desfăşurat în emoţia publicului de a se fi întâlnit cu unicitatea de valoare o dată cu sentimentul intensei satisfacţii de a-l întâlni,

de a-l asculta şi de a-l admira pe acest pianist de adevărată revelaţie.

Silvan Negruţiu este un pianist uluitor şi credibil, cu o impetuoasă bogăţie imaginativă şi cu vigoarea strălucirii pe care o acordă, inteligent şi sensibil, paginilor componistice pe care le interpretează.

Virtuozitatea, velocitatea, precizia şi splendoarea sunetului său pe claviatură se înscriu fără îndoială într-o realitate supra existentă.

Silvan Negruţiu a început să cânte la pian de la vârsta de 7 ani, sub îndrumarea profesoarei Emilia Baziotis la Liceul de Artă din Târgu Mureş, apoi cu profesoara Magda Stănescu a Liceul de muzică Dinu Lipatti din Bucureşti. A absolvit Universitatea Naţională de Muzică din Bucureşti, unde a studiat cu profesorul Viniciu Moroianu. A obţinut Diploma de Master în interpretarea muzicală de la Academia regală Irladeză de muzică şi, a fost distins de Universitatea din Dublin cu o foarte importantă distincţie de excelenţă în muzică.

După anii petrecuţi în Irlanda, el s-a stabilit în Statele Unite ale Americii, unde şi-a finalizat studiile doctorale la Conservatorul Universităţii din Shenandoah, statul Virginia. De asemenea, el şi-a aprofundat studiile pianistice cu personalităţi pedagogice de mare prestigiu academic în acea parte a lumii.

Silvan Negruţiu este invitat frecvent de filarmonici şi de instituţii muzicale celebre din Statele Unite, din America de Nord şi de Sud, din Europa, din Asia, inclusiv din China şi Japonia pentru a susţine recitaluri şi concerte, în compania unora dintre cei mai mediatizaţi şefi de orchestră.

Silvan Negruţiu s-a confirmat paralel şi ca profesor de pian, având elevi care sunt cunoscuţi şi apreciaţi în viaţa muzicală internaţională.

Pe acest pianist de artă mare, publicul de la Aula Palatului Cantacuzino l-a admirat în programul care a debutat cu **Sonata în Re major** op. 1o nr. 3 de Ludwig van Beethoven, realizată cu forţă într-o atmosferă de graţie, ca simbol al triumfurilor spiritului asupra demotivaţiilor şi aplatizărilor de toată felurimea.

Suita a treia pentru pian op. 6 nr. 1 de Constatin Silvestri, cu părţile **Preludio, Dueto, Capriccio, Notturno, Danze sacre** şi **Baccanale** a fost redată într-o viziune de teatru muzical cu figuraţii şi episoade vii, cu imagini distincte, într-o lume cu speciala sa raţiune de a fi.

Silvan Negruţiu a excelat în punerea în operă a acestei partituri şi asta cu atât mai mult cu cât şi Constantin Silvestri a fost un pianist redutabil.

Un moment de vârf în acest recital de vârfuri pulsatorii a fost **Sarabanda** din **Suita pentru pian în Re major** op. 1o de George Enescu celebrată de Silvan Negruţiu cu timbrele unei orgi de clopote cu ecou răsunător la porţile cerului şi dincolo de ele.

Am ascultat în continuare **Dansurile argentiniene** de Alberto Ginastera, o lucrare despre care îndrăznesc să spun că a fost în primă audiţie absolută.

Dansul bătrânului negustor, Dansul fetei frumoase, Dansul călăreţului nebun, s-au derulat fiecare cu o risipă în maree de energii în contextul cărora Silvan Neguţiu s-a profilat ca un magistru.

A existat şi un bis**... O horă din Ardeal** de Ciprian Porumbescu ascultată de cei prezenţi într-o în lumina a ceea ce se numeşte a fi o **restituţio**.

Acest recital s-a conturat ca eveniment muzical important. determinat şi după ultimele note auzite şi după ultimele aplauze am rămas cu dorinţa de a-l revedea pe Silvan Negruţiu poate şi în una dintre ediţiile Festivalului Internaţional George Enescu.

Ar fi frumos.

Cronici de **Mircea ŞTEFĂNESCU**

Concursul Marele Premiu – Gala ediției XXIV

Vineri, 14 iunie 2019 am fost prezent la Gala Concursului Marele Premiu organizat de Palatul Național al Copiilor în două mari secțiuni: cea dedicată interpretării muzicii vocale, destinată elevilor din toate ciclurile de învățământ preuniversitar şi cea instrumentală ce se adresează copiilor de până în clasa a VIII-a inclusiv, care reprezintă şi partea devenită deja tradiție a concursului desfăşurat la mijloc de iunie. Cu ocazia evenimentului ce a marcat finalul concursului instrumental, mi-am reamintit de rândurile scrise cu prilejul unui alt astfel de moment şi m-am decis să reiterez necesitatea de a conştientiza rolul important al educației muzicale în formarea tinerilor, fie că vorbim de cea de tip specializat ori de cea de masă. Prin însuşirea valorilor şi principiilor transmise de muzica de diverse tipuri, un tânăr îşi poate înnobila educația şi descoperi latura artistică, sensibilă fără de care nici un tip de personalitate nu este complet conturat, echilibrul între ştiință şi artă, între rigoare şi sensibilitate fiind deosebit de important.

Tocmai de aceea, profesorii Oana Pârvu şi Stelian Coman, coordonatori şi ai acestei a XXIV-a ediții a Concursului Marele Premiu, merită apreciați pentru efortul depus în organizarea evenimentului şi strădania de a-l menține printre concursurile reper ale vieții muzicale bucureştene în ciuda unui suport financiar precar, valoarea celor premiați confirmând viabilitatea proiectului şi necesitatea existenței sale. Şi pentru că am amintit de premiați, la capătul mai multor etape jurizate cu maximă rigurozitate de specialişti recunoscuți în domeniu, Concursul Marele Premiu şi-a desemnat ierarhiile finale ale secțiunilor, câştigătorii trofeelor şi ai Marelui Premiu fiind dezvăluiți în cadrul unei frumoase gale în cadrul căreia i-am putut asculta pe câştigătorii merituoşi: Orchestra de cameră a Şcolii de muzică nr. 5 (secțiunea Muzică de cameră/şcoli şi licee de muzică), Lavinia Câmpeanu – Palatul Național al Copiilor (secțiunea Pian), Dimitri Dumitraş– clasa a VIII-a, Şcoala gimnazială de arte nr. 2 (violă – secțiunea Corzi grave), Ioan Năstase – clasa a VIII-a, Palatul Național al Copiilor (block-flute – secțiunea Clape şi Instrumente tradiționale), Cristian Ionuț Petrişor – clasa a VII-a, C.N.A. „Dinu Lipatti" (clarinet – secțiunea Suflători/Percuție), Valențiu Constantin Grigorescu – clasa a VII-a, C. N. M. „George Enescu" (pian – secțiunea Pian - şcoli /licee de muzică), Orchestra de Cameră „Adagio" a Palatului Național al Copiilor (secțiunea Muzică de cameră – palate/cluburi) şi Zhang Na Na – clasa a VIII-a, C. N. M. „George Enescu" (vioară – secțiunea Vioară). Subliniind calitatea artistică de bun nivel a celor două orchestre prezente în gală, dintre câştigătorii individuali i-am remarcat pe Lavinia Câmpeanu, sigură şi cu o bună tehnică pianistică dovedită în *Malaguena* de Ernesto Lecuona, Cristian Ionuț Petrişor cu un suflu curat şi suplu şi un sunet destul de bine conturat evidențiate în *Concertul nr. 10* părțile I şi II de J. Stamitz şi mai ales pe cei doi câştigători, Dimitri Dumitraş convingător în primele două părți ale *Sonatei a III-a* de G. F. Handel şi în mod deosebit, Zhang Na Na, care deşi abia a terminat clasa a VIII-a a dovedit în interpretarea *Horei de concert* de Gh. Neaga certe calități interpretative ce o recomandă pentru o posibilă carieră solistică.

Având încă în minte evoluția micuței de origine chineză, am plecat de la Gala celei de-a XXIV-a ediții a Concursului Marele Premiu plăcut surprins de nivelul artistic superior al premiaților chiar comparativ cu ediția precedentă şi în acelaşi timp convins o dată în plus că astfel de concursuri pot reprezenta poate cele mai bune modalități de selecție a celor mai buni elevi dintre cei buni în vederea atingerii unor performanțe artistice de înalt nivel prin care aceştia pot accesa o posibilă carieră în lumea muzicală autohtonă şi nu numai.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Recital-eveniment de muzică românească contemporană de cameră la Ploieşti

După o prea îndelungată pauză în care muzica românească simfonică şi de cameră este absentă – cu mici excepții - din programele săptămânale ale instituțiilor muzicale de concert, în seara zilei de miercuri, 12 iunie a.c., pe scena din Sala mică a Filarmonicii „Paul Constantinescu" din Ploieşti, afişul a invitat iubitorii marei şi adevăratei muzici, să ia parte la un recital de muzică de cameră susținut de prestigiosul Cvartet Gaudeamus al Filarmonicii de Stat „Gh. Dima" din Braşov.

După cum se ştie, această remarcabilă formație muzicală de concert a apărut pe harta muzicală a României în capitala istorică a țării, respectiv Municipiul Iaşi, spre sfârşitul secolului trecut, respectiv în anul 1986, beneficiind de sprijinul şi îndrumarea reputatului şef de orchestră şi profesor universitar Ion Baciu şi a excelentului Cvartet Voces. După un program serios de repetiții, Cvartetul Gaudeamus alcătuit din cei mai talentați tineri interpreți, a început să prezinte concerte atât în Municipiul Iaşi, dar şi în alte localități din țară, cu deosebire acolo unde se organizau festivaluri şi stagiuni camerale.

Prima apariție în fața publicului braşovean a avut loc în 1988, când Cvartetul Gaudeamus a obținut şi Premiul I la Concursul de Interpretare pentru Cvartete Studențeşti din cadrul Festivalului Internațional de Muzică de Cameră, aflat atunci la Ediția a XIX-a. Din acest an, au continuat alte importante prezențe la concursurile naționale şi internaționale încununate cu valoroase premii, printre care amintim Premiul Special al Juriului la Concursul Internațional de Cvartet de Coarde Mozart – Salzburg, Austria 1995, Premiul II la Concursul Internațional de Muzică de Cameră – Vincenzo Bellini – Italia, 1995, Marele Premiu la Concursul Internațional de Muzică de Cameră – San Bartolomeo cel Mare, Italia, 2000 ş.a.

Membrii Cvartetului Gaudeamus s-au perfecționat la diverse cursuri de măiestrie susținute în Salzburg (Austria), Londra (Marea Britanie) etc.

Repertoriul Cvartetului s-a îmbogățit treptat, cuprinzând acum peste 200 de lucrări din patrimoniul muzicii universale – respectiv din toate marile epoci, şcoli şi stiluri muzicale, începând cu Luigi Boccherini şi Ioseph

Haydn până la cei mai reprezentativi compozitori români din perioada actuală.

Gaudeamus Cvartet se numără printre puținele formații muzicale ale genului, care a reușit să interpreteze în trei ediții Integrala cvartetelor de coarde de Beethoven (Iași, Brașov, Genova).

Pretutindeni în țară și în răsunătoarele turnee întreprinse în țări cu recunoscute tradiții muzicale: Marea Britanie, Franța, Japonia, Italia, Germania, Austria, Spania, Turcia, Slovacia, Polonia, Bulgaria, Croația, Olanda, Suedia, Rusia ș.a., artiștii români au fost unanim apreciați de public și presa străină de specialitate.

Cvartetul Gaudeamus

Un rol special în activitatea Cvartetului Gaudeamus revine numeroaselor înregistrări pe CD, realizate anual în țară și străinătate, începând din 1999.

Din anul 1992, Cvartetul Gaudeamus a devenit o formație profesionistă de concert a Filarmonicii „Gh. Dima" din Brașov. În prezent, din această excepțională formație muzicală, fac parte: **Lucia Neagoe** – vioara I, **Raluca Irimia** – vioara a II-a, **Leona Varvarichi** – violă și **Ștefan Neagoe** – violoncel, soliști concertiști ai filarmonicii din Brașov. Aici este o prezență permanentă și activă în viața artistică a Brașovului atât prin concertele din cadrul Stagiunii camerale a filarmonicii, dar și prin contribuția sa la promovarea și dezvoltarea culturii românești și universale.

Sesizând lipsa acută a muzicii simfonice și camerale românești din programele concertelor filarmonicilor și orchestrelor simfonice din întreaga țară în special după 1990, membrii Cvartetului Gaudeamus a hotărât să realizeze în actuala stagiune un program special, cuprinzând o seamă de opusuri muzicale de referință din creația mai nouă a unor nume dintre cele mai sonore din muzica românească contemporană, printre care amintim – în ordinea din afiș: **Roman Vlad** – compozitor și pianist, cercetător științific dr. la Universitatea Națională de Muzică din București, născut la 11 octombrie 1982 (cu lucrarea *Vibrații*), **Dan Dediu** – compozitor și muzicolog, prof. univ.dr. și președinte al Senatului Universității Naționale de Muzică București (cu lucrarea *Cvartetul nr. 6 „Axis"*), **Ulpiu Vlad** – compozitor, muzicolog și prof. univ.dr. UNMB, vicepreședinte al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România n. 27.I.1945 în localitatea Zărnești din județul Brașov, (cu lucrarea Sonorități din flori albastre); **Adrian Pop** – compozitor, muzicolog și prof. univ. dr. la Academia de Muzică „Gh. Dima" din Cluj Napoca, cu lucrarea *Pas de Quatro*), **Adrian Iorgulescu** – compozitor, muzicolog, prof. univ. dr., președinte al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România (cu lucrarea *Cvartetul nr. 5*).

Studiind cu dăruire și profundă preocupare dificilul repertoriu pe care l-au ales, cei patru renumiți artiști ai arcușului au izbutit să pună în valoare conținutul fiecărui opus, așa cum a fost gândit și redat prin discursul muzical și limbajul nemuritor al marei și adevăratei muzici.

Asistența – care a ocupat în totalitate locurile din sala pusă la dispoziție de către filarmonica ploieșteană – din care a făcut parte și mulți din publicul ce frecventează anual cele 30-40 de manifestări muzicale realizate de către Muzeul Memorial „Paul Constantinescu" din Ploiești a răsplătit, pe bună dreptate, incontestabilul talent și măiestria interpretativă a celor patru protagoniști aflați deja în rândurile artiștilor instrumentiști consacrați.

Apreciem în mod deosebit contribuția Institutului Cultural Român – autoritate ce a acordat suportul financiar pentru realizarea creațiilor componistice și susținerea concertului la care ne referim, definindu-se astfel ca partener de prestigiu al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România.

Binemeritatele aplauze și aprecierile exprimate de mulți dintre cei prezenți, au avut darul de a stimula și înnobila pe artiștii brașoveni în această frumoasă misiune socială, menită a înfrumuseța viața noastră contemporană în drumul spre mai bine al muzicii românești.

Sperăm ca exemplul Filarmonicii „Gh. Dima" din Brașov, care a constituit cu mulți ani în urmă o formație specială pentru concertele și recitalurile de muzică de cameră să fie preluate și de celelalte instituții similare din țară, astfel încât acest bogat patrimoniu de lucrări de muzică de cameră să fie cât mai bine pus în valoare prin concerte special organizate în cadrul unor stagiuni de muzică de cameră.

Al. I. BĂDULESCU

Remarcabil recital de muzică și poezie – la Constanța

În 15 iunie - ziua în care se împlineau 130 de ani de la dispariția marelui poet național Mihail Eminescu, a avut loc la Constanța un regal de poezie și muzică, sub genericul *Emoții și idei*, organizat de poetul - prof. univ. dr. Octavian Dumitru Unc, membru al Uniunii Scriitorilor din România, unul dintre cei mai renumiți chirurgi ai medicinei constănțene. Personalitate culturală complexă, mare iubitor de muzică, Octavian Unc, fost membru în renumitul cor *Vox*

Octavian Dumitru Unc, Claudiu Bleonț, Alexandru Chiriac, Ștefan Petrescu, Mirela Klein

Maris dirijat de Boris Cobasnian, a reunit în frumoasa Sală a Muzeului de Artă, muzicieni şi actori care au avut meritul de a pătrunde la sufletul auditoriului, realizând un act artistic memorabil: violonistul Ştefan Petrescu (SUA), baritonul Alexandru Chiriac, pianistul Niculaie Văraru, actorii Mirela Klein şi Claudiu Bleonț.

Poeziile de o mare sensibilitate ale poetului Octavian Unc, recitate de actori a căror măiestrită rostire a transmis publicului o gamă variată de sentimente şi mesaje, au fost însoțite de muzica compozitorilor Richard Wagner, Vincenzo Bellini, Astor Piazzolla, Ricardo E. Goytea, Saul Consentino, Osvaldo Tarantino, Juan Maria Solares, Fabian Perez Tedesco, Rodolfo Falvo, Ciprian Porumbescu, Alexandru Chiriac.

Violonistul Ștefan Petrescu a impresionat auditoriul cu măiestria sa. Absolvent al Conservatorului *George Enescu* din Iaşi, s-a stabilit din anul 1989 în Statele Unite, desfăşurând o activitate laborioasă în calitate de solist, Concertmaestru la *Nashville Symphonie* şi la Filarmonica din Tenesee. A susținut numeroase concerte în calitate de solist în România, Ungaria, Franța, Elveția, Italia, Columbia, SUA. A înregistrat pe compact discuri lucrări de Antonio Vivaldi, Johann Sebastian Bach, Max Bruch, Vaughan Wiliams, Christian Sinding, Astor Piazzolla, precum şi propiul său Concert pentru vioară.

Tânărul bariton Alexandru Chiriac, absolvent al Universității de Muzică din Bucureşti, a fost discipolul regretatei profesoare Nora Enăchescu.

Vocea sa cu un timbru de mare expresivitate s-a impus în competiții internaționale de prestigiu: în anul 2015 a obținut Premiul I şi Premiul *Melos* la cea de-a VI-a ediție a Concursului Internațional de Canto *Vox Artis* de la Sibiu, organizat de renumitul bas Theodor Coresi, iar în 2017 - Premiul I, la Festivalul Internațional de Canto *Virginia Zeani*, de la Târgu Mureş.

În cronica intitulată *Mozaic muzical cu surprize* (2014) la Concertul susținut la Ateneul Român de Orchestra Medicilor, regretata Anca Florea semnala apariția unui nou talent: „un tânăr bariton extrem de promițător - Alexandru Chiriac, căci despre el este vorba, în ultima arie a Marchizului de Posa din opera *Don Carlo*, a etalat un glas amplu, calitativ şi bine condus, cu intenții expresive subliniate, în ciuda lipsei sale de experiență".

Un an mai târziu, aceeaşi Anca Florea, în cronica concertului susținut la Peleş de către studenți ai UNMB remarca: Alexandru Chiriac, bariton care, la 26 de ani, etalează un glas generos, cu date naturale remarcabile, bine condus şi reliefat, demonstrând, în ariile din Nunta lui Figaro de Mozart şi Evgheni Oneghin de Ceaikovski, o înțelegere şi o expresivitate deosebită, conferind sens şi culoare fiecărui cuvânt, fiecărui accent. O surpriză extrem de plăcută, având toate premisele unei cariere importante".

Alexandru Chiriac este un remarcabil interpret de romanțe, în anul 2013, obținând Trofeul şi Premiul Special oferit de postul de Radio - *România Cultural* la Festivalul *Crizantema de Aur* de la Târgovişte.

Într-un crescendo emoțional, finalul recitalului a impresionat prin recitarea celor două poeme ale poetului Octavian Dumitru Unc: *Tata* şi *Rugă pentru încă o dată*, însoțite de interpretarea de o mare sensibilitate a baritonului Alexandru Chiriac: *Dacă mai ai o mamă* şi a pslamodiei *Eli, Eli Lama Sabachtani*.

A fost o după-amiază magică la care a participat un public numeros, care timp de două ore şi jumătate a vibrat alături de muzicieni şi actori, navigând în minunata lume a poeziei şi a muzicii.

Mariana POPESCU

Jubileul Antifonia - 50

În perioada 29-30 iunie, la Academia de Muzică "Gh. Dima" din Cluj Napoca a avut loc o manifestare de suflet dedicată excelenței în arta corală contemporană: aniversarea a jumătate de secol de la înființarea corului academic ANTIFONIA, din inițiativa şi sub bagheta Prof. univ. dr. Constantin Rîpă. A fost înființat în anul 1969 cu misiunea de a cânta muzica modernă şi contemporană românească şi universală.

Conform bilanțului realizat de dirijorul Constantin Rîpă, pe parcursul deceniilor de activitate, corul ***Antifonia*** „a prezentat în mari concerte din marile festivaluri româneşti şi ale Europei, peste 1000 de lucrări muzicale de peste circa 150 de compozitori români şi universali, majoritatea în primă audiție. A câştigat 9 premii întâi la Festivalul Cântarea României (1977-1986) şi 14 premii internaționale în concursuri prestigioase ca: Haga-Olanda (2 premii), Spittal-Drau Austria (2), Lindenholzhausen-Germania (2),

Constantin Rîpă

Arezzo-Italia (1), Moddlesbourgh-Anglia (3), Neerpelt-Belgia (4)." Corul Antifonia a colaborat direct cu cei mai mari compozitori din a doua jumătate a sec. al XX-lea, români şi străini, unii dintre aceştia compunând piese dedicate acestui cor. Corul Antifonia a cântat în compania unor mari orchestre din România şi din Europa, sub bagheta unor prestigioşi dirijori români şi străini, fiind instruit întotdeauna de Dirijorul Constantin Rîpă. În anul 1984 Electrecordul a realizat primul şi singurul disc dedicat integral Corului Antifonia, disc ce se constituie în document al excelenței în arta muzicii corale, necesitând reeditarea sub formă de CD.

Programul bogat şi variat al **Jubileului Antifonia 50**, ce s-au desfăşurat pe parcursul a două zile, a transmis tuturor un mesaj de mare actualitate: **corul Antifonia** a slujit şi va sluji cu abnegație muzica pe care puțini o înțeleg şi o promovează, muzica de avangardă, ce va fi mereu muzica zilelor noastre, în toate vremurile.

În prima zi, **sâmbătă**, **29 iunie**, au fost programate două activități fundamentale de remember în spiritual Antifoniei. Primul moment, impresionant şi plin de amintiri de suflet, a fost **"Sosirea şi întâlnirea Antifoniştilor"**. După salutul de bun venit, Dirijorul Constantin Rîpă a făcut prezența generațiilor şi a rememorat începuturile corului Antifonia, în anul 1969, când, asistent universitar fiind la Conservatorul de Muzică "Gh. Dima", a avut inițiativa înființării unei formații corale de avangardă, profilată pe interpretarea creației muzicale contemporane. A insistat

asupra importanței și unicității acestui cor de cameră în peisajul coral românesc și internațional, subliniind performanțele Antifoniei în interpretarea unor partituri contemporane considerate de muzicieni reputați pe plan interanțional a fi imposibil de interpretat, în primă audiție absolută, la un nivel artistic excepțional. Pledoaria PROFESORULUI a fost susținută și de vizionarea filmului documentar dedicat de prof. Sorin Văcar *Antifoniei* (https://www.youtube.com/watch?v=nEwcSXwKfZw), o retrospectivă convingătoare a parcursului său artistic, susținută de imagini documentare.

Dupăamiază a fost **Repetiția**, unica repetiție a ***Antifoniei reunite*** sub bagheta dirijorului Constantin Rîpă pentru pregătirea **Concertului aniversar**. Memoria școlii corale dobândită în anii studenției s-a reactivat repede odată cu spiritul de echipă al antifoniștilor, acel spirit artistic coagulant alimentat de dragostea lor de muzică, de dorul de a cânta din nou piese interpretate odinioară în concertele Antifoniei și de aspirația la o interpretare de calitate ca altădată. Toate la un loc au concentrat toată atenția

antifoniștilor spre a reclădi într-o singură repetiție, sub bagheta experimentată a Dirijorului Constantin Rîpă, cât mai bine, partiturile celor cinci piese selectate pentru concertul aniversar.

Duminică, 30 iunie, cea de a doua zi a Jubileului, au avut loc două manifestări.

Prima a fost **Simpozionul** « **Jubileu 50 de ani Antifonia** », structurat pe două părți.

Partea I - Lucrări științifice, a reunit patru contribuții muzicologice, dintre care una dedicată izvoarelor folclorice de inspirație componistică conservate în fonduri manuscrise inedite, una dedicată creației monumentale recente, de inspirație folclorică, a compozitorului C-tin Rîpă și două dedicate unor compoziții de referință mondială din repertoriul Antifoniei. Acestea sunt: *Cântecul vocal de joc din Bucovina istorică* (dr. Constanța Cristescu); *Antifonia între Ligeti, Xenakis, Zimmermann și mulți alții (eseu)* (dr. Ionică Pop); *"Tânărul și moartea" de Constantin Rîpă – repere spectaculare* (dr. Mirela Țârc și dr. Ina Hudea); *Lucrări de referință mondială în repertoriul Antifoniei între 1994 și 1999 – In Cauda* de *Franco Donatoni* (dr. Marina Simionescu).

Partea a II-a – Colocviu "Antifonia 50 - Retrospectivă" a reunit contribuțiile mai multor truditori: conf. univ. dr. Mirela Țârc, Prof. univ. dr. Constantin Rîpă, conf. univ. dr. Lucian Ghișa și antifoniștii. Punctul de referință pentru toți vorbitorii l-a constituit retrospectiva realizată de conf.univ.dr. Mirela Țârc, ce a etapizat activitatea Antifoniei în funcție de obiectivele artistice vizate de dirijor și de tipul de repertoriu abordat. *Prima etapă* (1969-1978) reprezintă eforturile înființării corului Antifonia de către asistentul universitar vizionar Constantin Rîpă și primele concerte; *Etapa a II-a* (1979-1982) cuprinde anii consacrării prin cucerirea scenelor festivalurilor corale europene; *Etapa a III-a* (1982-1985) este cea a ascensiunii artistice prin părăsirea terenului competițional și orientarea spre concertele și Festivalurile Internaționale. *Etapa a IV-a* (1986-1989) este perioada comunistă a granițelor închise, cu frustrările pe care le-a produs, iar *Etapa a V-a* (1989-1999) este perioada postcomunistă de promovare, în turneele din toată Europa, a muzicii românești de tradiție bizantină și a marile opusuri ale muzicii moderne și contemporane universale. *Etapa a VI-a*, a noului mileniu, este ultima etapă concertistică din activitatea Antifoniei, dedicată interpretării unor lucrări vocal-simfonice monumentale, după care s-a lăsat cortina. Urmează ca un (o) antifonist(ă) universitar(ă) curajos să preia bagheta dirijorală de la Maestrul Constantin Rîpă și să reactiveze ANTIFONIA prin noile generații de studenți.

Concertul aniversar a fost cel de-al doilea moment al zilei de duminică, fiind deschis prin alocuțiunile reprezentanților rectoratului AMGD și ale invitaților prof. univ. dr. Constantin Rîpă. Primul moment din concert a constat într-un microspectacol intitulat **"Singurătate"**, realizat de studenții anului I canto ai AMGD sub îndrumarea și în regia conf. univ dr. Ina Hudea. Programul a cuprins lieduri de Tiberiu Brediceanu, Sabin Drăgoi și Sabin Păutza, alternând cu poezie de Eminescu, Minulescu, Blaga și Marin Sorescu. Interpreții Amelia Tămaș, Răzvan Jurcuța, Ana Maria Ciurdărescu, Sonia Diugan, Mălinei Ungureșan și Titus Pop, acompaniați la pian de Mathe Peter (anul III), au conturat spectrul afectiv al sentimentului singurătății, învăluindu-l într-o aură de puritate și inocență. Al doilea moment a fost spectacolul folcloric susținut de copiii **"Incubatorului de folclor"** și de grupul folcloric **"Zestrea Ardealului"**, ambele coordonate de lectorii univ. dr. Marina și Dorin Simionescu, promotori ai unei veritabile școli muzicale profilată pe cultivarea tradiției folclorice.

Recitalul Antifoniei reunite a încununat ***Jubileul Antifoniei***. Structura programului este concepută ca o acumulare sonoră, ce debutează cu expresia lirică intensă a primelor două piese ***Lioara*** (prelucrare de folclor) și ***Sara pe deal*** (versuri de Mihai Eminescu) compuse de Constantin Rîpă, apoi se animă în dinamismul ***Chindiei*** lui Alexandru Pașcanu. Densitatea sonoră crește prin forța mesajului poetic al anticului Ovidiu în scriitura piesei ***Pax ades*** de Constantin Rîpă și culminează într-o fugă ritmică de mare efect, simbolizând înconjurul pământului: ***Fuga geografică*** de Ernst Toch. Calitatea interpretării ***Antifoniei reunite*** dovedește solida școală corală dobândită de antifoniști, aceștia fiind capabili să se omogenizeze minunat în ansamblu sub bagheta Dirijorului Constantin Rîpă, cântând la ceas aniversar, cu prospețimea și plăcerea de odinioară, un repertoriu de mare dificultate tehnică și de mare complexitate expresivă. Stă mărturie în acest sens *filmul-document* postat de antifonistul Sorin Văcar pe https://www.youtube.com/watch?v=aSuej0bI-6o.

Constanța CRISTESCU

Mândri de laureații noştri!

European Music Open, festivalul premiat de revista noastră acum 2 ani, pentru management, a crescut şi s-a dezvoltat, ajungând astăzi, probabil, cel mai semnificativ eveniment de acest gen după Festivalul „Enescu”, sau, dacă îl apreciem în multilateralitatea sa artistică, aflându-se chiar pe prima poziție.

Căci, dincolo de calitatea muzicală, obligatorie onorării denumirii, European Music Open (ce titlu inspirat!) este deschis spre toate componentele culturii, oferind publicului muzică de operă şi operetă, muzică vocal-simfonică şi religioasă, muzică de cameră, jazz, folclor academic, balet, teatru, expoziții de pictură, dialoguri literare şi estetico-filosofice...

Alexandru Badea

Astfel Oradea se înscrie ca un pol cultural major, comod plasat geografic în preajma Occidentului, care îşi trimite reprezentanți de anvergură, a căror prezență este balansată pe planiglob de invitații din Extremul Orient (anul acesta veniți în număr record).

Este nu numai un festival al calității dar şi unul al tinereții, ediția 2019 continuând ascendent ideea de anul trecut (când au venit corurile din proiectul pentru şcolari Cantus Mundi şi cel de copii al Radiodifuziunii) prin acordarea încrederii unei orchestre de tineret, fiind acum rândul reprezentativei Austriei (Junge Philharmonie Wien).

Ediția din acest an mi s-a părut cea mai bogată şi cea mai inovatoare, beneficiind şi de multe nume de prim-plan, care conferă atribute de excelență oricărui festival cu pretenții...

O foarte interesantă propunere a fost reprezentată de reevaluarea în cheie miniaturală a operei *O scrisoare pierdută* de Dan Dediu, redusă de la cele aproape 3 ore de spectacol de la ONB la circa o oră aici la Oradea, regândită muzical cu acompaniament de pian, acordeon şi contrabas, scurtată la un număr de scene compatibil cu prezența personajelor cele mai ofertante (Tipătescu, Cațavencu, Zoe, Brânzovenescu şi Cetățeanul turmentat). Piesa este rescrisă printr-un scenariu original semnat de către compozitor şi gravitează în jurul unui povestitor, care redă liniile directoare ale acțiunii dar şi frânturi din corespondența caragialiană. Iar povestitorul devine Cetățeanul turmentat, apoi din nou povestitor, din nou Cetățean etc., acest lucru fiind cu naturalețe gestionat de imensul talent actoricesc al Maiei Morgenstern. Deşi compozitorul, cu modestie, nu dă un nou număr de opus şi o nouă denumire acestei partituri (apelând-o „montaj-torso al operei omonime”) de fapt s-a născut o altă partitură, foarte practic adaptată pentru turnee sau scene mai mici, optimizând relația cu publicul (oricât de atractivă este, versiunea-mamă putea părea, unora, prea lungă) şi prin durată, şi prin sublinierea unor momente dorite de fanii dramaturgiei (din piesă) dar şi a celor devenite „şlagăre” (ale partiturii – cum ar fi aria „Trădare” a lui Brânzovenescu, personaj interpretat cu har de Daniel Filipescu). A fost un mare plus şi distribuirea baritonului Marian Pop, excelent actor-cântăreț, cu carieră în Germania, Austria, Statele Unite etc., sau a frumoasei soprane Elena Dediu, prezență seducătoare, dar şi aprigă în revolta sa împotriva bărbatului care nu doreşte să-i salveze onoarea.

Tot un superlativ al acestei ediții a fost şi prezența actorilor Marcel Iureş şi Florin Piersic jr. în distribuția piesei „Stage dogs” (o producție a Teatrului Act din Bucureşti), piesă scrisă de cel din urmă, inspirată din „A life in the Theatre” de David Mamet (1977). Mi s-a părut de fapt o adaptare a cunoscutei piese americane, care poate fi văzută în original pe un DVD cu o distribuție de aur (Jack Lemmon şi Matthew Broderick), sau poate fi accesată pe Youtube, într-o versiune cu Patrick Stewart şi T.R. Knight. Am văzut la Teatrul Regina Maria o adevărată lecție de actorie, jucată pe parcursul a aproape 2 ore, un recital de forță, neajutat de regie, costume sau decoruri, bazat pe forța de expresie a celor doi maeştri ai scenei şi ai filmului românesc; şi potențat în relația cu cotidianul şi cu spectatorul român (poate prea mult după gustul meu) de un limbaj mai mult decât franc, aş spune „fără perdea”, probabil natural în lumea actorilor – dar în cea din culise.

O seară reuşită a adus şi prima prezență la Oradea a lui Mircea Cărtărescu, venit în fața publicul pentru un dialog „Despre literatură şi alți demoni” elegant şi discret condus de criticul Dan Liviu Boeriu.

Încă din a doua zi a Festivalului a fost vernisată expoziția de pictură a pictorului taiwanez Chen Ching-Jung, un foarte cunoscut artist al Orientului, care a adus la Oradea

lucrări în ulei, acuarele şi gravuri, dar care a fost însoţit şi de un cvartet din ţara sa (Cvartetul Filarmonicii ESO – Evergreen Symphony Orchestra) şi de o numeroasă delegaţie de artişti şi oficiali.

Sinagoga Zion a găzduit o seară de jazz dăruită de membrii trio-ului The Three Wise Men (Frank Roberscheuten, Rossano Sportiello şi Martin Breinschmid).

Catedrala greco-catolică din centrul oraşului a fost gazda recitalului Cvartetului Transilvan, formaţia clujeană care l-a adoptat pe cunoscutul solist Gabriel Croitoru, venită cu programul lor de mare succes (destinat, de multe ori, turneelor în străinătate), care redă atmosfera şi culorile atât de diverse, melodiile şi ritmurile trepidante ale folclorului din Munteania, Moldova, Ardeal şi Banat, academizat într-o scriitură clasică (4 suite româneşti). Nu avea cum să fie altfel decât o seară de mare succes, artiştii fiind îndelung aplaudaţi de orădeni dar şi de taiwanezii fascinaţi de sonorităţile originale şi captivante ale jocurilor şi doinelor româneşti.

Sâmbătă la ora prânzului basilica episcopală catolică (superbă construcţie barocă) a găzduit (după un preludiu cu

piesa *Fratres* de Arvo Pärt) *Requiemul* de Mozart, în interpretarea Orchestrei de Tineret din Viena, a unui grup de solişti ai Operei de Stat din capitala Austriei, sub bagheta directorului artistic al formaţiei austriece, Michael Lessky. O interpretare emoţionantă, copleşitoare prin context, datorată şi implicării corului Filarmonicii Orădene. Despre solişti veţi putea citi mai jos, în comentariul ce vizează prezenţele lor individuale, din ultima seară a Festivalului.

M-am bucurat să o revăd şi reascult pe soprana Ileana Tonca, fostă elevă a Georgetei Stoleriu, devenită, de foarte mulţi ani, titulară a primei scene de operă a Austriei. Absolut neschimbată după atâţia ani, Ileana Tonca nu numai că arată ca o studentă dar are şi o prospeţime vocală de invidiat, fără să piardă nimic din caratele acelui timbru cristalin cu care s-a afirmat în repertoriul foarte variat pe care îl deţine, de la muzică de cameră la vocal-simfonic şi operă.

Cele mai entusiaste şi nesfârşite aplauze mi s-au părut a fi cele de la finalul Galei de opeă (de fapt de Operă şi Operetă ar fi fost mai corect spus, ţinând cont de numărul mare de pagini din acest din urmă gen, foarte gustat de public).

Bongiwe Nakani, reprezentantă a unei generaţii de aur de tineri cântăreţi de operă sud-adricani, a impresionat prin calitatea timbrului de mezzosoprană şi prin expresivitatea aparte cu care a cântat ”Habanera” sau duetul din *Povestirile lui Hoffmann*.

Herbert Lippert, deşi nu mai este tânăr, este servit de o tehnică vocală foarte bună, care îi asigură lejeritate, siguranţă şi expresivitate, şi care a mers direct la ţintă cu „Nessun dorma”, favorita publicului de oriunde atunci când vine vorba despre ariile pentru tenori. Nu mi-a plăcu însă faptul că mereu căuta să cânte cât mai apăsat, cât mai tare, inclusiv să încheie la octava superioară duetul din *Don Carlo*…

Baritonul de origine bulgară Russi Nikoff, bine ales de organizatori, are câte ceva din toate calităţile necesare unui cântăreţ de succes, punctând decisiv cu ”Largo al factotum”.

A acompaniat din nou Orchestra de tineret din Viena, condusă de Michael Lessky, care a rezolvat jucăuşa Uvertură la *Coţofana hoaţă* de Rossini şi mai puţin atractiva Uvertură schubertiană *Rosamunde*, şi care a ştiut să emane parfum vienez în muzica lui Lehar sau tragism în paginile încărcate de tensiune din operele lui Verdi sau Mascagni.

Nu am reuşit să ajung la programul de balet prezentat de celebrul teatru din Maribor condus de Edvard Clug, în mod sigur creator al unei seri de neuitat pentru orădeni şi nu numai. A propos de spectatori, deja Festivalul atrage atenţia mult dincolo de limitele oraşului de pe Crişul repede, având un public naţional şi internaţional, spectatori care îşi propun să vină la Oradea la fiecare început de vară, pentru a fi parte a acestui eveniment foarte atractiv. Şi cu această ocazie să şi viziteze frumosul oraş aureolat de stilul Sezession şi de multe biserici minunate. În acest mod Visit Oradea, unul dintre organizatori, atingându-şi şi scopul generat de propriul profil de activitate.

Nu pot să nu remarc şi atenţia specială acordată promovării prin fotografie, filmări, postări în social media, o echipă pricepută realizând cu celeritate reportaje foto/video ale fiecărui eveniment, prelungind în timp şi spaţiu ecourile unui eveniment la care singura părere de rău a venit la final, odată cu închiderea acestei ediţii.

Dar această încheiere este, desigur, doar o pauză necesară pregătirii Festivalului din 2020, proiectele directorului artistic Alexandru Badea fiind la fel de atractive, ambiţioase şi centrate pe calitate, pe diversitate, pe

Bongiwe Nakani

prezenţa personalităţilor. Cunoscutul tenor (care de curând a devenit şi doctor în muzică şi s-a stabilit definitiv în România) este motorul turbo al acestei idei, al acestor întâmplări culturale, al conceptelor artistice atât de bine puse în pagină, implicat şi dăruit total unui proiect pe care, sunt convins, îl va cizela continuu, permanentizându-i prezenţa în elita festivalurilor europene, din familia cărora deja face parte de drept.

C. MIHAI

Centenar Florin Eftimescu

Pe data de 8 iunie a.c., s-au împlinit 100 de ani de la naşterea reputatului compozitor, prof. univ. şi pianist de la Universitatea Naţională de Muzică Bucureşti, **FLORIN EFTIMESCU.**

S-a născut în Bucureşti, într-o familie de intelectuali, în ziua de 8 iunie 1919. În oraşul natal a urmat şcoala primară şi învăţământul secundar. În casa părintească a avut fericitul prilej de a lua contact cu marea şi adevărata muzică, graţie mamei sale, care era o binecunoscută cântăreaţă de operă, Elena Eftimescu. Distinsa sa mamă a fost şi primul său profesor în tainele complexe ale artei sonore, care a insuflat fiului său dragostea de a studia minunata artă a sunetelor muzicale.

După absolvirea învăţământului secundar în perioada 1937-1945, îşi continuă pregătirea muzicală la Conservatorul de Muzică din Bucureşti, printre profesorii săi aflându-se personalităţi marcante ale creaţiei şi pedagogiei muzicale din acea vreme: Faust Nicolescu (teorie solfegiu), acad. Mihail Jora (armonie, contrapunct, forme muzicale, orchestraţie, compoziţie), Paul Jelescu (pian), Constantin Brăiloiu (folclor, istoria muzicii), Ştefan Popescu (dirijat coral), Ion Ghiga (dirijat orchestră).

În paralel, între anii 1939-1943, a frecventat şi cursurile Facultăţii de Drept din cadrul Universităţii Bucureşti.

Terminând, în anul 1945, cu brio, învăţământul muzical universitar, îşi continuă activitatea în calitate de profesor de pian la Institutul Militar Muzical din Bucureşti şi la Conservatorul „Lyra" din Bucureşti, până în 1947, când devine asistent, conferenţiar universitar la clasa de pian (1949-1950), director de studii (1950-1952), profesor la clasa de armonie (1952-1974), prorector (1952-1953) şi decan al Facultăţii de Compoziţie – Dirijat – Pedagogie (1955-1957, 1962-1969) şi prorector (1969-1974), la Conservatorul de Muzică din Bucureşti. Timp de un an, a fost şi inspector general al învăţământului muzical superior.

Apreciind solida sa pregătire de specialitate, distinsul muzician a fost solicitat de forurile culturale centrale să susţină prelegeri, conferinţe, concerte-lecţii, comunicării ştiinţifice etc, la diverse manifestări de profil ce aveau loc pe teritoriul Capitalei. În acelaşi timp, a scris numeroase articole şi studii care au văzut lumina tiparului în revistele de specialitate (Muzica, Teatru, precum şi în presa centrală cotidiană sau în revistele de cultură ce fiinţau în marile oraşe din Moldova, Ardeal, Banat, Oltenia etc.)

Un loc important în prodigioasa sa activitate revine creaţiei muzicale. Timp de aproape un sfert de veac, distinsul muzician se afirmă în primul rând în domeniul muzicii de teatru, semnând importante opusuri, cu deosebire în domeniul muzicii de scenă pentru spectacolele: **Harap Alb** de Ion Creangă (1949), **Porumbelul alb** de Mircea Popescu şi G. Teodorescu (1950), **Clopotele lebedelor** (1952), **Iepurele şi motanul** de G. Landau , **Fraţii Liu** de Alecu Popovici, **Povestea porcului** de V. Filipoiu şi Veronica Porumbacu – după Ion Creangă (1956), **Albă ca zăpada** de Magdalena Manolescu, după Fraţii Grimm (1957), **Isprăvile viteazului Heracle** de Alexandru Mitru (1959) – toate spectacole pentru păpuşi şi marionete, în primul rând puse în scenă la vestitul teatru „Ţăndărică" din Bucureşti.

În patrimoniul creaţiei muzicale a autorului sunt prezente şi lucrări vocal-simfonice (Cantata tineretului, pentru cor mixt şi orchestră pe versuri de poetul Nicolae Tăutu – 1948), Muzică simfonică (Poem concertant pentru violoncel şi orchestră - 1952), Două suite teatrale pentru orchestră (1957-1958), Muzică de cameră: Valsuri lente, Sonate şi serenade pentru vioară şi pian (1942-1962), Muzică corală (Marşul pionierilor - 1949, La întrecere, Ai patriei tineri stegari - Coruri mixte şi coruri pentru voci egale, Muzică vocală (lieduri pentru voce şi pian).

Un loc special îl ocupă şi lucrările sale didactice dedicate învăţământului universitar: Tratat de armonie prin corespondenţă – în colaborare cu compozitorii Alexandru Paşcanu şi Mircea Chiriac şi Principii de armonie (în colaborare cu Alexandru Paşcanu şi Mircea Chiriac), volum ce a văzut lumina tiparului la Editura Didactică şi Pedagogică în anul 1958.

FLORIN EFTIMESCU MIRCEA CHIRIAC
ALEXANDRU PAŞCANU
PRINCIPII DE ARMONIE
VOL. I
EDITURA DE STAT DIDACTICĂ ŞI PEDAGOGICĂ
1958

În anii studenţiei (1960-1964), am avut prilejul de a-l cunoaşte bine pe maestrul Florin Eftimescu, întrucât am fost studentul domniei sale pe întreaga durată a cursului de armonie (1960-1963) şi am apreciat întotdeauna talentul şi capacitatea sa profesională de a transmite studenţilor întreaga gamă a cunoştinţelor necesare promovării complexului examen la disciplina Armonie – disciplină fundamentală la toate secţiile învăţământului muzical universitar.

Recomandările sale la temele de armonie lucrate la clasă sau acasă erau de bun augur pentru progresul pregătirii studenţilor săi la examenele finale: semestriale şi anuale.

În afara orelor de curs, profesorul Florin Eftimescu era la dispoziţia studenţilor - pentru consultări ori de câte ori era solicitat şi nu avea activitate la catedră. Această practică a fost apreciată mult de către studenţii din diferiţii ani de studii, fapt pentru care numele său nu trebuie uitat, ci dimpotrivă, cinstit şi onorat atunci când avem prilejul să trecem în revistă pe dascălii noştri, care de la clasa I şi până în ultimul an de studii universitare au contribuit la formarea noastră ca muzicieni şi oameni de nădejde în funcţiile în care am lucrat atât în învăţământ, dar şi în alte domenii ale vieţii cultural-ştiinţifice din ţară sau în misiuni ştiinţifice şi diplomatice încredinţate pe parcursul vieţii de forurile de decizie ale învăţământului şi culturii româneşti.

Sper ca acest modest studiu să constituie un binemeritat omagiu adus memoriei sale la împlinirea primului Centenar de la naşterea sa şi aproape o jumătate de veac (m. 8.III.1974), de la trecerea prematură în lumea cea veşnică).

Al. I. BĂDULESCU

Certitudinea unor „Incertitudini"

Îl cunosc pe **Cristian-Mihail Soleanu** de când debuta cu decenii în urmă, apreciat ca mai mult decât un promițător talent – de menționat în acest sens notabila contribuție a înzestratului adolescent la realizarea în 1992 a LP-ului lui **Mircea Tiberian** „Never Ending Story". Specializat ca autodidact în interpretarea la saxofoane (la Liceul de Muzică „George Enescu" din capitală a studiat clarinetul), favorite – saxofonul tenor şi saxofonul sopran, muzicianul stăpânind însă cu egală dezinvoltură saxofonul alto, saxofonul bariton, **Cristian Soleanu** şi-a adjudecat prin ani, fără drept de apel ***„cartea de identitate*** a profesionistului în jazzul autohton" – cum l-a caracterizat realizatorul de radio **Cristian Marica**. Membru timp de 28 de ani succesiv al **Big band-ului Radio** (a conlucrat ocazional cu ansambluri simfonice şi camerale ca **Orchestra Națională Radio**, **Filarmonica „George Enescu"**, orchestra **Operei Naționale Române** şi **Ansamblul „Archaeus"**), instrumentist solist în sute de concerte pe podiumuri din țară şi străinătate (Franța, Grecia, Bulgaria, Austria, Suedia etc.), saxofonistul a cooperat cu semnificativi jazzman-i români, între care pianiştii **Mircea Tiberian**, **Johnny Răducanu**, **Marius Popp**, **Ion Baciu Jr.**, **Lucian Ban**, **Albert Tajti**, vocalistele **Aura Urziceanu**, **Anca Parghel**, **Luiza Zan**, saxofoniştii **Dan Mândrilă**, **Garbis Dedeian**, **Paolo Profeti**, basiştii **Decebal Bădilă**, **Vlaicu Golcea**, ghitariştii **Dan Ionescu**, **Sorin Romanescu,** dirijorii **Dusko Goykovich** şi **Peter Herbolzheimer**, fiind deopotrivă admirat pentru a sa creativitate, de către americanii **Burton Greene**, **Sam Newsome**, **Alex Harding**, **Nasheet Waits** şi alții. Saxofonistul a apărut pe genericele multor producțiuni discografice, precum „Alone In Heaven" al lui **Mircea Tiberian**, „Interzone" cu grupul omonim, „Vilacross Passage" cu vocalista **Marta Hristea**, CD-ul **Ancăi Parghel** „Midnight Prayer", „Scared Of Jazz" al grupului **„Aievea"**, albume ale **Big band-ului Radio**, „Bird In Space" al lui **Adrian Enescu**, numeroase discuri ale autorului-interpret **Alexandru Andrieş**, „Mozaic" al lui **Nicu Alifantis**, dar şi albumul „Live In Bucharest" al cărui protagonist este. Totodată s-a manifestat cu succes şi pe plan componistic, câştigând competiția „New Jazz Works" de sub egida „Bucharest Jazz Festival 2015" organizat de **ArCuB**, cu originala lucrare „Elements"; după cum într-o cronică dedicată concertului din 23 ianuarie 2018 (în numărul din martie 2018 al revistei „Actualitatea Muzicală") susținut de **Big band-ul Radio** dirijat de **Ionel Tudor**, elogiam modernitatea, complexitatea, bogăția de armonii şi disonanțe, echilibrul arhitectonic şi policromia imaginilor sonore investite de compozitorul orchestrator **Cristian Soleanu** în configurarea amplului său opus intitulat „The Sixth Studio Big Band Suite" – „Suita pentru Big band-ul din Studioul 6".

Nu vom omite a sublinia realizările sale în plan organizatoric, concretizate prin activitatea în cadrul asociației non-profit **CREDIDAM**, desemnarea lui în calitate de curator al actualei Stagiuni de jazz **„Artist In Residence"** din cadrul **Arcub** (stagiune în care a fost aplaudat şi ca interpret în concertul din 6 iunie a. c.), ca şi al **Festivalului „Bucharest Jazz 2019"** organizat de **Primăria Capitalei**.

Conjuncția lui **Cristian Soleanu** cu **Universitatea Națională de Muzică** din Bucureşti a comportat două etape distincte: aceea a studiilor la Clasa de jazz coordonată de profesorul **Mircea Tiberian** absolvită în 2005 şi obținerea titlului de ***doctor în muzică*** în anul 2016 cu teza de licență purtând titlul „Improvizația muzicală – o perspectivă compozițională". Doi ani mai târziu, **Editura Muzicală** a **Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România** i-a tipărit lucrarea intitulată ***„Incertitudini, Inspirație şi Echilibru. Improvizația"***, carte ce rezumă într-o formulare accesibilă, rezultatul cercetărilor sale din perioada doctoratului, cercetări având ca obiect, cum spuneam, improvizația în muzică. Iată deci că, dincolo de preocupările raportate la interpretarea creativă, la compoziție şi la activitatea organizării unor evenimente artistice, **Cristian Soleanu** s-a afirmat cu aplomb şi în muzicologie (în capitolul destinat genului care ne interesează – *jazzologia*).

„Incertitudini, Inspirație şi Echilibru. Improvizația" poate fi considerată, o afirm fără echivoc, ***o lucrare de top*** în definirea unor noțiuni şi termeni muzicologici mai puțin familiari melomanului obişnuit. Evidențiind un acut spirit analitic, o intensă luciditate şi o certă claritate a exprimării, apelând la o bibliografie opulentă, autorul reuşeşte a strălumina din unghiuri diferite, a extrapola cu benefice consecințe paradigma temei supuse investigației. Astfel, preluând de la **Paul Rinzler** definirea improvizației „ca o conectare directă cu sursele subconştientului", autorul procedează la o complexă cercetare a subiectelor din titlu, pe criterii istorice, estetice, pragmatic-tehnice, precizând dintru început că improvizația constituie în principal apanajul muzicienilor de jazz. O ingenioasă caracterizare a ***compozitorului de jazz*** este aceea ce îl recomandă drept făuritorul „care premeditează planul pe baza căruia alți muzicieni îşi vor marca aportul creativ prin improvizație".

Un merit relevabil rezidă în faptul că autorul îmbogățeşte vocabularul, şi aşa cuprinzător al lucrării, cu noi sintagme, eficient explicate, precum „auzul anticipativ" sau „compoziție prin improvizație". Binevenit ne apare şi demersul interogativ prin care muzicieni de jazz contemporani, români – **Mircea Tiberian**, **Alex Simu**, **Nicolas Simion**, **George Dumitriu**, **Lucian Ban** – dar şi străini – **Olivier Gatto**, **Kristijan Krajncan –** sunt integrați în procesul de elucidare a unor sensuri pertinente specifice ***actului improvizației***, pe care compozitorul **Arthur Honegger** o considera „primul contact cu necunoscutuul". Nu lipseşte din conținut o abordare argumentată şi ***din***

punct de vedere psihologic a „aventurii" actului improvizatoric.

Există pe răbojul lucrării capitole docte adresate nemijlocit profesioniştilor, ca acela numit „Structură, sens, context în improvizația muzicală", cu trimiteri la anexele din ultimele file, dar ***per total*** acest studiu jazzologic ce se cuvine lecturat cu dorință de înțelegere mai în profunzime a fenomenului, devine comprehensibil... eventual şi printr-o reluare a lecturii! În sprijinul aserțiunii noastre vin să individualizeze exegezele propuse, frecvente raportări la nume notorii ale genului.

Cristian Soleanu

După oportunele concluzii enunțate de autor, un rezumat în limba engleză al ideilor lucrării conferă în paginile finale şi o utilitate internațională a cărții.

Pentru cititorii volumului căruia i-am consacrat acest ***laudatio*** – inclusiv semnatarului **Cristian Soleanu** pentru vădita mobilitate intelectuală de care a dat dovadă – asumarea prețioaselor clarificări estetice incluse în cele 115 pagini va însemna neîndoielnic o cale a apropierii de adevărurile mesajului artei sunetelor.

Florian LUNGU

Cântece sub stele

Sergiu Cioiu

Într-o foarte frumoasă seară de vară am luat-o uşor pe jos dinspre Athénée Palace pe Calea Victoriei... în sens interzis (ca şofer, mereu am impresia asta, nefiind biciclist, ca Jolt Kerestely!) şi am poposit în primitoarea grădină Greenhours, pe care o ştiam drept gazdă a unor concerte de jazz. De această dată, aşezat la o masă alături de un alt prieten vechi, Dorin Anastasiu, am degustat împreună nu numai o băutură răcoritoare, ci şi un spectacol de muzică şi poezie cum nu prea se vede pe scenele noastre. Din primăvara lui 2016 actorul şi cântărețul Sergiu Cioiu revine de două ori pe an din Canada, unde locuieşte de mai bine de 36 de ani, pentru a ne reaminti că mai există, "Pur şi simplu" (titlul unui show al său), şi altceva decât genurile comerciale care ne-au invadat agresiv. În acest răstimp a colindat țara cu reprezentațiile sale şi a lansat la casa de discuri Eurostar trei albume excepționale şi o carte biografică. După întâlnirile cu publicul de la "Teatrelli", Teatrul de comedie sau de la teatrul Nottara ("Râsul, plânsul, iubirea", la 55 de ani de la absolvirea Institutului de Teatru), bucureştenii au avut aşadar şansa de a-şi dezmierda sufletul cu poezie şi muzică adevărate, la confluența dintre teatru, chanson şi jazz, în compania unui Sergiu Cioiu mai profund şi mai complex, acum, când se îndreaptă către opt decenii de viață, decât în anii năvalnicei tinereți. Înafara maturității vocale şi interpretative în ansamblu a protagonistului, recitalul a fost copleşitor şi datorită prestației impecabile a instrumentiştilor Liuben Gordievski-claviaturi, Vlad Crețu-chitară, Adrian Flautistu-contrabas. Evident n-au putut lipsi cântecele-fetiş ale lui Alexandru Mandy ("Glasul tău", "Cântecul vântului", "Poarta sărutului", "Masa tăcerii", "Primul loc de pe pământ"), dar marea surpriză au constituit-o compozițiile semnate de însuşi Cioiu, pe versurile poeților pe care îi prețuieşte atât de mult şi ale căror versuri le face cunoscute şi tinerilor care astăzi nu prea mai deschid o carte: George Topîrceanu, Geo Bogza, Romulus Vulpescu, Miron Radu Paraschivescu, Marin Sorescu, Ştefan Radof, George Ranetti, Adrian Păunescu... Astfel, am ascultat cu sufletul la gură şi cu încântare, împreună cu un public elevat, cântece pe care le regăsim pe albumele Eurostar de care am amintit, cum ar fi "Terente şi Titina", "Roata", "Un om pe nişte scări", "Carul Mare", "Bilet d-amor", "Balada unei stele mici", "Rică", "Trec fetele toamna", "În fiecare zi". A fost o seară de muzică şi poezie la care ne-am bucura să adere încet-încet şi generația facebook şi a telefoanelor mobile "smart", pentru că altminteri vom fi cotropiți de tehnologia fără suflet, o seară de visare, sub cerul acoperit cu "stele mici" printre care se zărea "Carul Mare"...

U. OCTAVIAN

15 ani de succese

Practic, la ora actuală festivalul de muzică uşoară “George Grigoriu” este unica manifestare internaţională de gen de la noi cu desfăşurare neîntreruptă, din clipa înfiinţării, ceea ce ne face să ne scoatem pălăria în faţa organizatorilor locali, în frunte cu Consiliul judeţean Brăila (preşedinte: Francisc Iulian Chiriac), de care de altfel ţine “motorul” evenimentului, Centrul judeţean pentru conservarea şi promovarea culturii tradiţionale Brăila, ce are în frunte o femeie de toată isprava, Maria Puşcaciu,

Yerik Tolenov

coordonatoarea festivalului. Acesta a beneficiat de sprijinul Primăriei municipiului Brăila (primar: Viorel Marian Dragomir) şi al Teatrului “Maria Filotti”, în a cărui sală de mare eleganţă se desfăşoară “ostilităţile”. Reamintesc un aspect care ar trebui să-i pună pe gânduri pe cei din judeţele şi oraşele mult mai mari şi cu pretenţii (adesea nejustificate...), inclusiv Capitala: Brăila găzduieşte festivaluri internaţionale de muzică cultă (“Haricleea Darclée”), jazz, folclor, muzică uşoară, plus naţionale de fanfară şi folk, fiind un unicat în materie! Atunci când, în fraza inaugurală, ne-am referit la “desfăşurare neîntreruptă” gândul ne-a zburat fără să vrem la “Cerbul de aur”, care încearcă, după mai bine de 50 de ani de la inaugurare, să ajungă abia la ediţia a... 20-a. Nu-i vorbă, îi dorim succes, orice reprezentare internaţională a României este importantă, dar nu ne putem împiedica să constatăm că lipsa de consistenţă a manifestării de la Braşov se datorează în bună măsură ne-colaborării cu Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor din România. Treceţi în revistă numele membrilor juriului de la “Cerbul de aur”, între care nu se află, incredibil, nici un membru al UCMR (firesc ar fi fost să se afle acolo măcar Marius Ţeicu, cu ale cărui creaţii au triumfat doi solişti, Monica Anghel şi o albaneză, la interval de două decenii!), şi comparaţi-le cu acelea de la “George Grigoriu”: Marius Ţeicu (preşedinte), Horia Moculescu, Andreea Andrei (toţi trei membri ai UCMR, breasla profesioniştilor muzicii), Titus Andrei (reputatul om de radio, absolvent de Conservator şi fost component al grupului vocal “Cantabile”)! Lor li s-au adăugat Marjan Kataroski (Macedonia)-preşedinte al unei Organizaţii mondiale a festivalurilor, Oleg Volontir (Republica Moldova), Tatiana Apanasenko (Ucraina) – am sugera ca pe viitor să fie invitaţi şi specialişti din Occident, mai ales că şi la nivelul participării aria s-a lărgit considerabil. Sigur, concurenţii sunt atraşi de premiile consistente, câştigătorul Trofeului primind 5.000 de euro, celelalte distincţii totalizând alte 8.000 de euro, aici sponsorii contribuind din plin (Agricost, Farmaciile Iris, Selgros). Dar reputaţia festivalului s-a clădit în timp pe coordonate ce ţin de rigoarea organizării, profesionalismul şi competenţa juriului, precum şi de calitatea înaltă a acompaniamentului. Nu greşim afirmând că prestaţia formaţiei conduse de compozitorul Ionel Tudor a fost perfectă, superlativă, aspect subliniat de finalişti şi de vedete deopotrivă, aşa încât ni se pare firesc să-i amintim pe redutabilii instrumentişti care au făcut adevărate minuni, repetând zi şi noapte, câteva săptămâni la rând: Ionel Tudor, Andrei Tudor (claviaturi), Eugen Tegu (chitară bas), Daniel

M. Puşcaciu şi juriul

Bouroşu, Liviu Negru (chitare), Marin Ioniță (saxofon, percuție), Dan Pirici (percuție, chitară bas), Laurențiu

Olivier Kaye

Zmău (baterie). Tuturor, instrumentiști, membri ai juriului, colaboratori, organizatorii le-au oferit la Gală, prin intermediul Mariei Puşcaciu, frumoase diplome aniversare, la această a 15-a ediție, nefiind uitat chitaristul Marian Georgescu, decedat între timp, către care a fost îndreptat un gând pios. Dacă totul a fost realmente fără cusur, aceasta s-a datorat în egală măsură echipei tehnice, de sunet şi lumini răspunzând şi de această dată firma Global Stage, avându-i drept colaboratori pe experimentații Liana şi Liviu Elekeş. Iar cum la nivelul orchestrei totul, de la instrumente la partituri, trebuie să fie sub un control strict şi rapid, se cuvine să nu-i uităm pe Octavian Chițu, Ionuț Șindeli, Romeo Balaban. Dintre partenerii media, cei mai importanți şi mai activi s-au detaşat a fi “Actualitatea Muzicală”, cotidianul “Ultima oră”, Radio România. Festivalul a fost transmis şi la actuala ediție, în direct, de postul constănțean Neptun TV, de lăudat pentru apropierea de muzica uşoară românească; totuşi, cu toate strădaniile harnicei echipe, probabil că precaritatea dotărilor tehnice a dus la unele imperfecțiuni în transmisii, îndeosebi la nivel de sunet. Din acest punct de vedere este de neînțeles lipsa de interes a TVR, postul public fiind primul care s-ar cuveni să dorească preluarea acestui festival internațional, aşa cum o face în cazul celui de la Amara.

Teodor Danci, premiul UCMR

Au fost nu puține vocile care au afirmat că a fost cea mai puternică dintre edițiile de până acum. Dacă până în prezent se detaşa uşor câştigătorul şi cam atât, în 2019 nivelul mediu a fost extrem de ridicat, cel puțin patru nume rămânând, fatalmente, înafara palmaresului: duetul Miruna Diaconescu-Robert Iosifescu (România), Karolina Belskaia (Rusia), Adrian Graur (Republica Moldova) – se impune introducerea neîntârziată a unui premiu de Popularitate, publicul se cuvine să fie consultat, să aibă laureatul său!, Noemi Capone (Italia). Dar, evident, toți cei care figurează în palmaresul final o merită din plin. Mențiunile au mers către Bianca-Luminița Mihai din Buzău, 18 ani, cu o rafinată versiune a piesei lui Titel Popovici “Iubirea noastră nu are apus” (ea a confirmat astfel premiile de la Amara şi Focşani); Andreea Letiția Roman din Bucureşti, 16; Volodia Atanesian, 28, din Armenia. Premiul Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor a fost înmânat de Ionel Tudor constănțeanului de numai 16 ani Teodor Danci, pentru interpretarea sensibilă a creației lui Virgil Popescu, “Te iubeam”; solistul studiază pianul şi clarinetul la un Colegiu de arte.

Eleonora Maria Filipoiu

Obişnuiţi să fie câştigători ai frumosului Trofeu aurit realizat de artistul Mihai Hlihor, ce a străjuit permanent scena, aşezat pe un suport, italienii (patru triumfuri la ultimele opt ediţii, dintre care la ultimele două!) au fost nevoiţi să se mulţumească doar cu un premiu III, dobândit de Vincenzo “Dadda” Vollaro, 24, solist valoros care a dat viaţă convingător cunoscutei melodii a Laurei Pausini,

Vincenzo “Dadda” Vollaro

“Frasi a meta”. Incredibilă ascensiunea micuţei, ca vârstă, 16 ani, dar şi ca statură, Eleonora Maria Filipoiu, elevă (pian, flaut) la Liceul de arte “Ionel Perlea” din Slobozia! După premiul de la Focşani şi Trofeele cucerite la festivalurile “Florin Bogardo” (Bucureşti) şi “Radu Şerban” (Caracal), iat-o urcând aici pe treapta a doua, impresionând cu calităţile vocale şi rafinament în piesa “Ană, zorile se varsă...”. După ce a cucerit premiul I şi pe cel de Popularitate anul trecut la “Cerbul de aur” (călcând după cinci decenii pe urmele regretatului Jacques Hustin) şi după ce şi-a încercat şansa şi la Eurovision-România, belgianul Olivier Kaye, 25, a acces tot la premiul I. Cu experienţă în domeniul musical-ului (rol titular în... “Hercule”, deşi e slăbuţ!), a impresionat cu piesa “S. O. S. d’un terrien en détresse” de Michel Berger, din musical-ul “Starmania”. În toate cronicile noastre de până acum am sugerat ca, fiind vorba de un festival DE MUZICĂ UŞOARĂ, să fie invitate vedete din acest perimetru muzical, îndeosebi artişti care l-au cunoscut sau chiar au colaborat cu compozitorul omagiat, iar anul acesta organizatorii au înţeles acest demers firesc, aşa cum se va vedea. Dar, pe de altă parte, cum finaliştii, 22 la număr, au dat viaţă obligatoriu în concurs unei creaţii de George Grigoriu, normal ar fi fost ca şi în Gala laureaţilor să ascultăm măcar câteva din şlagărele acestuia, ceea ce acum nu s-a întâmplat şi e păcat. Noroc cu regula ce impune ca învingătorul să reia ambele melodii din competiţie, aşa încât s-a cântat “Niciodată, niciodată”, piesă de George Grigoriu din banda sonoră a filmului “În fiecare zi mi-e dor de tine” (1987). Surprinzătorul câştigător vine tocmai de la Alma-Ata, din îndepărtatul Kazahstan (de unde echipa de fotbal CFR Cluj-Napoca a plecat învinsă anul acesta în “Champions League”!), are 26 de ani, este student la Academia Naţională Kazahă de Arte şi s-a aflat la prima ieşire notabilă dincolo de graniţele ţării sale, cucerind prin modestie, aerul modern şi deosebita muzicalitate. Chiar dacă n-au fost reascultate în Gală, creaţiile semnate George Grigoriu au cules aplauze, îndeosebi când au fost aduse la microfon în limba română (străinii cântă mai des în limba noastră!), cele mai multe sufragii fiind întrunite de “Amurgul”, “Marea mea iubire, marea”, “Eternitate”, “Fetele cu ochi albaştri”, “Nu se poate trăi fără dragoste”, “Pentru un sărut”, “Cred în fericirea noastră”, “Nu suntem îngeri”, “Cui îi pasă de mine?”, “O clipă cu tine”, “Chemarea mării”, “A doua tinereţe”, “Doar tu eşti fericirea mea”, deci o varietate mai mare ca în anii precedenţi. Concurenţii din ţara noastră au mai dat viaţă şi unor cântece semnate Horia Moculescu, Adrian Enescu, Laurenţiu Profeta, Cornel Ilie, Laura Stoica, Elena Cîrstea, Sfera.

Spre deosebire de alţi conaţionali ai săi, învingătorul din 2018 a onorat invitaţia organizatorilor şi a susţinut un micro-recital extrem de aplaudat. Italianul Walter Ricci, este drept, între timp a mai avut o întâlnire cu publicul din ţara noastră, evoluând formidabil, la invitaţia lui Ionel Tudor, pe scena sălii din str. Berthelot alături de Big-Band-ul Radio. Ricci ne-a reamintit titlurile cu care a dominat competiţia anul trecut, “Eternitate” şi “Dentro un film”, cu un supliment gustat, “Caruso” de Lucio Dalla.

Volodya Atanesyan

Chiar dacă a adus un alt gen muzical, mult mai apropiat de clasic (formaţia a fost de altfel completată cu suplimenţi experimentaţi), adolescenta de 17 ani Laura Bretan a confirmat din plin, cu glasul ei excepţional, succesele anterioare, recitalul său atingând culmile cu “Nessun dorma” şi cu melodia care de fapt ar fi trebuit să ne reprezinte la marea finală a Eurovision, la Tel-Aviv, “Dear Father” de Mihai Alexandru. De altfel creaţiile, în frunte

cu “Of, ce doare!”, şi orchestraţiile lui Mihai Alexandru au figurat şi în recitalul de zile mari al lui Aurelian Temişan,

Letiţia Andreea Roman

alături de propria sa formaţie. Frumosul, impunătorul, temperamentalul craiovean, în egală măsură în ultima vreme actor de teatru şi vedetă TV, evident “nu mai este cel de ieri”, cum glăsuieşte un şlagăr al său, reluat în deschiderea show-ului, după amuzantele proiecţii retro. Temişan a conceput un adevărat spectacol TV, cu proiecţii, omagii aduse unor artişti şi compozitori dispăruţi (Ion Cristinoiu, Dumitru Lupu, Dan Spătaru, Gil Dobrică, oltean ca şi el), reverenţe făcute muzicii de altădată (“Vrei să ne-ntâlnim sâmbătă seara?”, “Iubesc femeia”, “Zaraza”), două hit-uri marca verificată Connect-R, nemaivorbind de un “La noi, la Brăila” ce a stârnit ovaţii, fiind reluat cu entuziasm de toată sala. Cât despre prestaţia Corinei Chiriac, ce am mai putea adăuga faţă de superlativele şi elogiile din atâtea şi atâtea alte articole? Interpreta, compozitoarea, textiera, actriţa a ţinut publicul în palmă, cum se spune, înlănţuind cântece de succes mai vechi şi mai noi, refrene gustate de mici şi mari, mai ales că la festivalul de la Brăila există un public extraordinar, educat, muzical, cunoscător. Corina şi-a lansat în foyer noile sale albume editate de casa de discuri Eurostar, precum şi o carte proprie, fiind asaltată de sute de admiratori. De asemenea editura ProUniversitaria a lansat aici cărţile “Marina Voica, drum către legendă” şi “Titus Munteanu, un lord al micului ecran”, precum şi volumele consacrate unor Jolt Kerestely, Alexandru Jula, Cornel Constantiniu. Căldura cu care a fost înconjurată Corina la Brăila, precum şi interesul pentru cărţile cu subiect muzical retrasând istoria genului au dovedit că garda veche nu se predă, asta e clar şi mai ales îmbucurător!

Ediţia a 15-a a Festivalului internaţional de muzică uşoară “George Grigoriu” de la Brăila a însemnat un adevărat triumf al respectului faţă de muzica de calitate, faţă de compozitorii noştri de frunte, faţă de artişti şi implicit faţă de publicul fidel al unui gen muzical pe nedrept marginalizat de mass-media. Dar spectatorii, din fericire, nu ţin seama de asta şi iau cu asalt sălile de concert, proclamând autoritar: muzica uşoară românească n-a murit şi nu va muri niciodată!

Octavian URSULESCU

Bianca Luminiţa Mihai

Albumul cu amintiri

La cele mai importante manifestări muzicale festivaliere, până pe la sfârşitul anilor ’90, pe scenă, alături de orchestră şi de solişti, s-a aflat grupul vocal **Choralis**, condus de Voicu Enăchescu (primul din dreapta imaginii). Grupul activa sub egida Ansamblului artistic al tineretului şi includea absolvenţi de Conservator cu voci minunate. Nici nu puteau fi concepute festivalurile de la Mamaia, concursurile TV “Şlagăre în devenire” sau “Steaua fără nume” fără Choralis, titulatură sinonimă cu calitatea şi profesionalismul. (**F. S. U.**)

Mircea Drăgan

Mircea Drăgan este unul dintre puținii muzicieni (ne referim aici şi la ipostaza de instrumentist şi orchestrator)

Mircea Drăgan

care s-au afirmat la nivel înalt atât în muzica uşoară, cât şi în rock. Nelipsit în ultima vreme de la toate evenimentele importante ale genului, el ne tot “amenința” că va începe să graveze pe suport magnetic numeroasele sale creații, din ambele genuri. Şi iată că, tocmai când ne pierdusem speranța că vom vedea materializată această promisiune, casa de discuri Eurostar (l-a “premiat” cu un tort Doux-Art!) ne-a invitat la o dublă lansare de CD-uri marca Mircea Drăgan. Tradiționala sală de la primul nivel al magazinului “Muzica” de pe Calea Victoriei s-a dovedit neîncăpătoare, ca de obicei, semn că muzica veteranilor stârneşte în continuare interes, mai ales în condițiile în care alternativa actuală se dovedeşte a fi în cel mai bun caz palidă, dacă nu

Horia Moculescu, Mircea Drăgan, Jolt Kerestely

dezamăgitoare, aşa încât melomanii se întorc, nu neapărat nostalgici, la realizările consistente ale “epocii de aur” din muzica pop, cea din deceniile opt, nouă sau zece din secolul trecut. Cum protagonistul a avut inspirata idee de a reaminti celor prezenți fiecare melodie printr-un fragment difuzat şi comentat, publicul a putut constata extraordinarele înzestrări ale acestui muzician deloc răsfățat de jurii, chiar şi atunci când creațiile sale meritau, indiscutabil, lauri importanți. Dar, cum am mai spus-o, nu premiile dau măsura unei cariere, mai ales a uneia prodigioase, cum este cazul aici. În textul din booklet se face un mic istoric al fiecărei piese, deci n-are rost să revenim, dar nu ne putem împiedica să regretăm faptul că solişti care îi datorează imens compozitorului, care le-a încredințat melodii excepționale, nu şi-au făcut timp câteva ore să fie alături de el la acest eveniment unic. Fiindcă spectatorii erau convinşi că se vor reîntâlni, aşa cum ar fi fost normal,

Silvia Dumitrescu

şi cu Mirabela Dauer, Monica Anghel, Loredana Groza, Daniel Iordăchioae. În aceste condiții mai putem vorbi de solidaritate în cazul breslei muzicii uşoare româneşti? Din acest motiv, ar fi cazul ca soliştii să nu se mai plângă de marginalizare, persecuții, discriminare, când ei înşişi nu-şi strâng rândurile nici măcar la asemenea ocazii speciale... Este motivul pentru care ne scoatem pălăria în fața celor două artiste care au ținut să onoreze invitația, cântând melodii de pe albumul “Timpul şlagărelor”. Este vorba de Silvia Dumitrescu, cu “Născută pentru dans” (ce lucrare modernă, din toate punctele de vedere, pentru anul 1985!), pe care a adus-o la microfon cu aceeaşi fervoare ca în urmă cu mai bine de trei decenii (ea mai figurează cu piesa care deschide albumul, “Finally”, cântată în duet cu Elena Cîrstea). Iar Carmen Trandafir (cum putem oare ignora o asemenea voce?) ne-a reamintit piesa din 1994 “Nopți de foc”, pe versurile aceluia pentru care ne rugăm acum, când scriem aceste rânduri, Mihai Constantinescu. Dacă soliştii au uitat cât îi datorează compozitorului, în schimb greutatea dublei

lansări a fost dată de prezența decanilor de vârstă ai muzicii noastre ușoare, compozitorii Jolt Kerestely și Horia Moculescu, care, iată, la peste 80 de ani fiecare, n-au pregetat să fie alături de colegul lor, cu amintiri, întâmplări savuroase, aprecieri, pentru că au fost alături de el cinci decenii strălucite, pe scenă, la televiziune, în studiouri (Jolt Kerestely făcând referire și la calitățile de maestru de sunet ale lui Mircea Drăgan, ei doi înființând primele studiouri private profesioniste de înregistrări muzicale după 1990). Și cum toate imprimările Savoy au fost realizate în studiourile acestora, "Midi Sound", respectiv "Drăgan Music", au fost primiți cu aplauze soții Dorina Paraschiv și

M. Drăgan, Savoy

Marian Nistor (Mircea Drăgan i-a și cununat, fiind folosit în cazul său apelativul "nașule"!), cei patru refăcând cvartetul de excepție despre care am scris în cazul celor două albume Savoy lansate tot de Eurostar cu câteva luni în urmă. Dacă unii dintre colaboratori nu și-au făcut timp pentru a fi prezenți, au făcut-o Natalia Guberna, Gh. Turda, precum și două distinse doamne, Adina Storin și Maria Rotaru, văduvele reputaților poeți care semnează versurile unor mari șlagăre de pe acest disc. Este vorba de Aurel Storin ("Doar tu vei fi"), respectiv Eugen Rotaru ("Păcat că vremea...", "Stai lângă fruntea mea"). Trecerea în revistă, o adevărată paradă emoționantă a creațiilor lui Mircea Drăgan din intervalul 1985-2001, ne-a prilejuit aduceri aminte legate de concursurile ce se aflau atunci în plină glorie – Mamaia, "Melodii", "Șlagăre în devenire", "Concursul muzicii de dans pentru tineret" și altele. "Timpul șlagărelor" este cu adevărat un album de autor, Mircea Drăgan fiind compozitor, aranjor, pianist, maestru de sunet și producător! Cel de-al doilea album propus melomanilor cu acest prilej a fost "Formația Romanticii – Best of", cu piese din intervalul 1972-1989, în care grupul a cunoscut cinci variante. Din acest motiv, întâlnim pe album, înafara compozițiilor lui Mircea Drăgan, evident majoritare, și piese semnate de Doru Tufiș, Doru Căplescu, Ilie Vorvoreanu. Acesta din urmă a făcut de altfel la eveniment legătura dintre cele două CD-uri: pe cel dintâi cântă într-o piesă la chitară-bas, iar regretata sa soție Cornelia Vorvoreanu interpretează melodia "O rază de soare", iar pe cel de-al doilea este component într-una din formulele Romanticii și semnează piesa din 1987 "Apă de izvor". Între semnatarii versurilor figurează și aici Gina Teodorescu (mama lui Mircea Drăgan), Aurel Storin, Eugen Rotaru, dar și poeți clasici, "Crăiasa din povești", "O, rămâi" (Mihai Eminescu) sau "Rondelul cupei de Murano" (Alexandru Macedonski) rămânând peste timp mari succese ale grupului. O altă piesă clasică de-acum este "Soare și foc", din 1976; de altfel toate cele 19 titluri se înscriu la loc de cinste în cartea de onoare a muzicii noastre pop-rock, pe care din păcate posturile de radio n-o mai deschid deloc... Dintre camarazii din acei ani de neuitat și-au revăzut colegul, înafara lui Ilie Vorvoreanu (maestru de sunet la TVR, la un moment dat), Doru Tufiș, compozitor, chitarist, solist vocal (cu amintiri amuzante, gustate de toți cei prezenți) și Nady Constantin, în timp ce Radu Ghencea, în prezent artist al Teatrului de revistă "Constantin Tănase", a marcat epoca reînvierii formației legendare Mondial, în care Mircea Drăgan a fost de asemenea direct implicat (pe când și un "Best of" Mondial, chiar așa?). Doru Ionescu, "arhivarul-șef" de la TVR, a filmat de zor, în timp ce de la Radio România a venit tot vechea gardă, Lucia Popescu Moraru, Titus Andrei, Camelia Banța, redactorii mai tineri nefiind interesați, după cum se vede, de muzica unei epoci care nu-i pasionează, pentru că n-o cunosc defel. Trist este faptul că la un asemenea eveniment unic nici un post de televiziune sau de radio nu și-a trimis reprezentanți... Normal, am zice, aici nu aveam nici un scandal, divorț, siliconate, botoxate, ci doar MUZICĂ, ori pe cine mai interesează asta la ora actuală?

Octavian URSULESCU

„Inocență de copil”

Consiliul Județean Vrancea, Centrul Cultural Vrancea în parteneriat cu Ansamblul Folcloric ”Țara Vrancei” au organizat cea de-a V-a ediție a Concursului Național de Muzică Ușoară pentru Copii, un eveniment de succes care devine deja tradiție. Găzduit de sala ”Balada” (manager Maria Murgoci) din localitate și intitulat ”Inocență de copil”, acest festival și-a propus de la bun început valorificarea potențialului creator al copiilor, descoperirea de noi talente interpretative, promovarea muzicii ușoare românești de calitate, afirmarea și lansarea tinerelor talente. Concursul a fost structurat pe trei categorii de vârstă: 6-9 ani, 10-12 ani și 13-16 ani. Din juriu au făcut parte celebrul compozitor, dirijor și orchestrator Ionel Tudor, președinte, alături de reputatul realizator de emisiuni radio, Titus Andrei și de colega noastră Oana Georgescu care a fost și prezentatoarea concursului. Criteriile de jurizare au fost clare și juste: melodia aleasă trebuie să corespundă particularităților de vârstă și temperamentale din punctul de vedere al compoziției, orchestrației și textului, să exprime preocupările și aspirațiile copiilor și tinerilor, evoluția tânărului interpret trebuie să fie plăcută, fără mari emoții și disconfort, coregrafia să conțină elemente originale și să încânte publicul. Concurentul trebuie să dea dovadă de claritate timbrală, intonație, amplitudine vocală, dicție și emisie vocală foarte bune, să poarte o costumație adecvată cântecului și vârstei.

Eduard Stoica

54 de copii din București, din județele Bacău, Buzău, Brăila, Brașov, Botoșani, Dâmbovița, Galați, Ialomița, Prahova, Tulcea, Vaslui, Vrancea, dar și din Chișinău, Republica Moldova au încântat publicul spectator, majoritatea cu piese inspirat alese, unii cu interpretări de excepție și cu prezență scenică deosebită. Invitată specială la această ediție a fost interpreta de muzică ușoară Luminița Anghel, cu un recital de zile mari, așa cum o cunoaștem cu toții!

Eduard Stoica, elev al Colegiului de Arte ”Carmen Sylva” din Ploiești (categoria 10-12 ani) a fost câștigătorul Trofeului ediției a V-a a festivalului. El a interpretat piesa ”Cât de frumoasă ești”, compusă de Andrei Tudor, pe versurile Andreei Andrei.

Iată ocupanții podiumurilor fiecărei categorii de vârstă: Teodora Borcăiaș, eleva Școlii ”Regina Maria” din Vintileasa, județul Vrancea (premiul I), Karina Chințoiu, din județul Galați (premiul II) și Denisa Baciu, din județul Dâmbovița (Premiul III) – categoria 6-9 ani, apoi Andrei Arsene, Clubul Copiilor din Moreni, județul Dâmbovița (premiul I), Andra Ciocîrlan, din județul Buzău (premiul II) și Teodora Rusu, din județul Botoșani (premiul III) – categoria 10-12 ani, respectiv Bianca Solomon, Palatul Copiilor din Brașov (premiul I), Petronela Donciu, din Chișinău, Republica Moldova (premiul II) și Carmen Mustață, din județul Vrancea (premiul III)- categoria 13-16 ani. De remarcat și faptul că premiile acordate au constat în diplome speciale și în bani, sumele fiind cuprinse între 400 lei și 700 lei, câștigătorul trofeului concursului fiind recompensat cu suma de 2000 lei.

„Mulțumim Consiliului Județean Vrancea, juriului prestigios și Ansamblului Folcloric *Țara Vrancei*, felicitări tuturor copiilor participanți la competiție, profesorilor, părinților și publicului atât de entuziast!” – a spus organizatorul festivalului, inimosul prof. dr. Liviu Nedelcu, managerul Centrului Cultural Vrancea, la finalul evenimentului.

Anul trecut, câștigătorul concursului a fost Eduard Ungureanu din Brașov.

Lelia PRUNDU

Ionel Tudor

Aniversat la Chişinău

Din când în când, televiziunea publică mai face şi gesturi inspirate legate de muzica uşoară, în această categorie intrând retransmiterea integrală (mai bine de 3 ore!) a splendidului concert aniversar Paul Surugiu-Fuego de la Palatul Naţional "Nicolae Sulac" din Chişinău. Deşi este Artist al Poporului al Republicii Moldova din 2012, popularul artist n-a mai avut un show propriu la Chişinău, doar numeroase apariţii aplaudate în diverse spectacole de succes. De această dată, mărturisim cu sinceritate, aşteptarea a meritat, fiindcă a fost un regal la cote internaţionale, din toate punctele de vedere – scenografie, proiecţii, lumini, sonorizare, nemaivorbind de acompaniament. Paul Surugiu a avut alături două orchestre, redutabilul ansamblu de mari dimensiuni al Fraţilor Advahov (Vasile-vioară, Vitalie-acordeon, ambii muzicieni de clasă) şi formaţia Angry Band. Concertul s-a intitulat "Iubirea înfloreşte primăvara" şi s-a bucurat de un uriaş succes, biletele epuizându-se în câteva ore, deşi sala are peste 2000 de locuri. În cadrul evenimentului, Fuego a fost premiat de Ministerul Culturii al Republicii Moldova, Diploma de Onoare răsplătind împlinirea a 25 de ani de carieră prodigioasă în slujba cântecului. Între invitaţii săi s-au numărat Olga Ciolacu, Yan Raiburg, surorile Osoianu, Igor Cuciuc, Adriana Ochişanu, dar mai ales maestrul octogenar Eugen Doga. Acesta a cântat la pian celebrul său vals "Dulcea şi tandra mea fiară", după care Paul Surugiu-Fuego a dat viaţă compoziţiilor acestuia "Codrii mei" şi "Lumina mea", aceasta din urmă în primă audiţie. Repertoriul protagonistului a fost cu adevărat uimitor prin varietate, el trecând cu lejeritate de la muzică uşoară la folclor, de la melodii vechi la creaţii de ultimă oră, nemaivorbind de momentele actoriceşti, în care a recitat versuri vibrante, în special din poezia lui Grigore Vieru. Rând pe rând spectatorii au ovaţionat "Valurile Dunării" de Iosif Ivanovici, "Of, inimioară!" de Edmond Deda, "Du-mă-acasă, măi tramvai!" de Vasile Vasilache, "Să cântăm, chitara mea" de Temistocle Popa, "La crâşma de la şosea" de Maria Stoianov, "Te iubesc" de Marian Mărgărit, creaţii de Yan Raiburg, George Grigoriu sau Petre Găluşanu în diverse colaje, alături de compoziţii proprii, cum ar fi "Ţi-am adus un măr" (pe versuri de Vieru) sau "Eu nu te-ntreb". Finalul a fost apoteotic, înălţător şi vibrant, cu Paul Surugiu-Fuego interpretând îngenunchiat compoziţia lui Marian Mărgărit "Dragă soră basarabă". Pornind de la acest nivel extrem de înalt, cu siguranţă spectacolul din 15 noiembrie de la Sala Palatului din Bucureşti va marca încă o bornă memorabilă, la aniversarea celor 25 de ani de activitate a acestui artist care şi-a făcut un titlu de glorie din promovarea muzicii româneşti.

cu fraţii Advahov

cu Eugen Doga

premiat de Ministerul Culturii

Oana GEORGESCU

De-a pururi tânăr...

Cînd am supra-titrat serialul despre festivalul de la Sanremo "Cei mai frumoşi ani" n-am anticipat că vom avea ocazia atât de curând să evocăm perioada extrem de densă în muzică de calitate şi şlagăre a anilor '80 şi '90 (nu mai e nevoie să spunem "din secolul trecut", ne face să ne simţim şi mai matusalemici!). Ba, şi mai mult, că ne vom

reîntâlni cu una din titulaturile de legendă ale festivalului italian, Ricchi e Poveri. Totul s-a petrecut la cel mai mare eveniment european pe acest calapod retro (cred că nici pe plan mondial nu sunt multe comparabile), DISKOteka Festival de la Timişoara – un adevărat Woodstock al amintirilor şi al nostalgiilor, care ne-a făcut să cântăm din nou, cu aceeaşi convingere, "It's A Beautiful Life", dansând cu foc ca în anii de altădată, pentru că n-am uitat că "Rhythm Is A Dancer" şi mai ales fiindcă în cele trei zile de festival ne-am simţit "Forever Young", de-a pururi tineri... De ce am amintit de Woodstock şi de comparaţii imbatabile? Simplu, în primul rând graţie afluenţei uriaşe de spectatori pe stadionul "Dan Păltinişanu": 32.176 în prima seară (când a fost înnorat şi a şi plouat la un moment dat), 47.135 în a doua şi nu mai puţin de 51.235 duminică, în ultima zi, deci un total de 130.546 spectatori contabilizaţi cu rigurozitate de organizatori! Apoi afişului, incluzând o droaie de titulaturi celebre ale perioadei amintite, afiş respectat cu profesionalism şi seriozitate, singura absenţă, CC Catch, datorându-se exclusiv artistei, aşa cum au dovedit convingător documentele proiectate pe ecran de organizatori, care-i achitaseră onorariul şi îi cumpăraseră bilete de avion. De altfel, totul a fost la înalt nivel: cazare de 5 stele, transport cu limuzine Mercedes, în plus toate cerinţele, inclusiv culinare (unele, se ştie, exagerate...), îndeplinite (ei înşişi artişti, Dan Măciucă şi Vali Crăciunescu au fost impecabili), aşa încât unii dintre invitaţi, cum ar fi Snap, cu Penny Ford, vocea originală, nici nu concep să nu revină şi la ediţia de anul viitor! Pe Marius Gavrilă, creierul acestui eveniment unic, cel care a câştigat un pariu extrem de riscant, îl cunosc de multă vreme, el fiind promotorul unor concerte şi turnee de mare anvergură. Acesta a coordonat o echipă imensă, de o mie de oameni, şi mi-a mărturisit că a scris primul nume de artist dorit cu 7 luni în urmă, de atunci toată energia canalizându-i-se întru organizarea fără cusur a festivalului, pentru care l-a avut alături, ca amfitrion, pe cunoscutul prezentator al Jurnalului de la TVR, Radu Andrei Tudor. Acesta a reuşit performanţa, foarte dificilă, cu numeroasele rechemări la rampă, de a integra programul de pe scena principală între orele 19 şi 24, fiind şi un moderator fermecător şi evident foarte bun cunoscător al subiectului. Am amintit de scena principală, absolut impresionantă ca dimensiuni, în cazul căreia, aşa cum se poate vedea din fotografii, scenografia ne-a adus în amintire celebrele casetofoane de altădată. Dar în părţile laterale au fost montate şi două scene mai mici, cu program separat după-amiază. Pe una din ele, de la ora 12, DJ-ul Sorin Lupaşcu ne delecta cu hit-urile care ne-au îndulcit tinereţea, selectate din colecţia sa de mii de viniluri, iar pe cealaltă, de la ora 16, realizau o perfectă intrare în atmosferă pentru publicul care umplea încet-încet arena artişti de facturi diverse, nemaivorbind de vârste, dar toţi

Alphaville

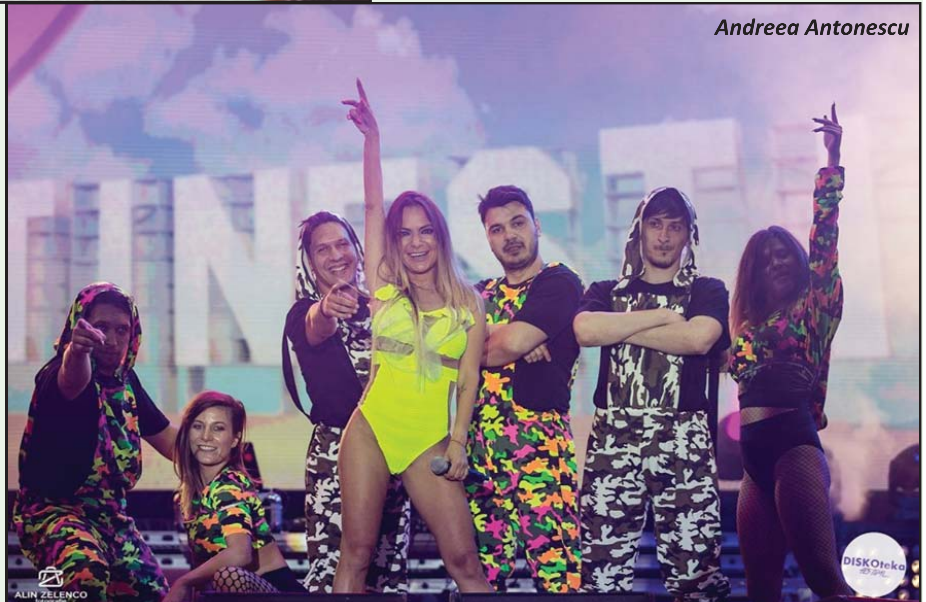
evocând muzica acelor decenii de neuitat. Este vorba de DJ Jungle (care a făcut un tur de forţă şi pe scena principală), Gabriel Dorobanţu (toate femeile de pe o rază de kilometri s-au strâns, oftând, să-l reasculte cum ne plimbă cu glasul său cald, învăluitor prin "gările mici" ale sufletului), Cristi Minculescu, Valter Popa şi Doru Borobeică (legendele rockului românesc s-au dezlănţuit ca

pe vremuri), Gheorghe Gheorghiu (căci... "unde dragoste nu e - de muzică bună, se înțelege! -, nimic nu e"), Andreea Antonescu (cu hit-uri ale epocii de aur André şi o trupă de dansatori în costume "vintage"), formația Compact în versiunea Paul Ciuci (ce mare păcat că, asemeni cazului Iris, în rockul nostru intervin asemenea triste scindări...), din nou cu refrene reluate în cor de toți cei prezenți, în frunte cu "Fata din vis" şi "Cântec pentru prieteni". Îmbucurător faptul că muzica uşoară, folk-ul sau rock-ul, cu reprezentanții săi autohtoni de seamă, n-au fost ocolite în acest ocean de muzică dance, cu atâtea staruri de peste hotare. Îmi aduc aminte că acum câțiva ani, la Piatra-Neamț, Marius Gavrilă a organizat chiar o Gală în care a acordat trofee de excelență unor nume de primă mărime ale muzicii uşoare româneşti, într-o perioadă în care acestea nu erau deloc luate în seamă. Pe aceeaşi linie, la DISKOteka Festival au fost omagiate pe scena principală, în cazul unora cu proiecții, al altora cu secvențe audio, personalități de neuitat cum ar fi Dan Spătaru, Mădălina Manole, Laura Stoica (dispărută tragic în 2006), Michael Jackson, iar lui Adrian Ordean i s-a acordat o diplomă specială pentru întreaga activitate. Să nu uităm că Ordean, aflat acum în fruntea formației Compact B, care include câțiva membri fondatori, a compus multe hituri lansate în deceniile trecute atât de solişti de muzică uşoară, cât şi de trupele înființate de el, ASIA sau Amadeus.

Ace of Base

Cele trei seri incendiare de pe scena principală au avut o structură clară: introducere Sorin Lupaşcu, cu amintiri din epoca de aur a muzicii dance, pe care este specializat, apoi Radu Andrei Tudor, amfitrionul principal, dădea semnalul petrecerii. Înafara câtorva nume cu mare greutate, de care vom aminti separat, ceilalți protagonişti au fost incluşi inspirat într-un "party" animat de DJ Jungle (ploieşteanul Florin Adrian, binecunoscut la Costineşti sau în Capitală, dar şi în Grecia) şi temperamentalul localnic Geo da Silva. Lor le-a revenit sarcina de a-i introduce în scenă pe Maxx, Herb McCoy, Lian Ross, La Bouche, Sabrina, Alexia, C-Block, Nana, Baccara, East 17, Snap, Captain Jack, Haddaway, Mr. President, Dr. Alban, într-un carusel amețitor de hit-uri memorabile şi de apariții nostalgice, nemaivorbind de vestimentațiile fotografiate cu nesaț de zecile de mii de spectatori. Emoționante au fost evocările "in memoriam" consacrate unor mari artişti care au marcat epoca lor. Prince (Rogers Nelson), 1958-2016, a obținut primul "Disc de platină" la numai 21 de ani, pentru ca în 1984 să se consacre la scară planetară cu "Purple Rain" (24 de săptămâni pe locul I în topul "Billboard", 13 de milioane de discuri vândute), care a devenit şi film ce a cucerit un premiu Oscar pentru coloana sonoră şi un "Glob de aur". Cariera lui Prince poate fi sintetizată astfel: peste 100 de milioane de discuri vândute, 7 premii Grammy, locul 27 în ierarhia tuturor cântăreților pop din istorie, clasament stabilit de revista "Rolling Stone", introducerea în "Rock'n Roll Hall of Fame", iar în 2004 – cele mai mari încasări, în urma celor

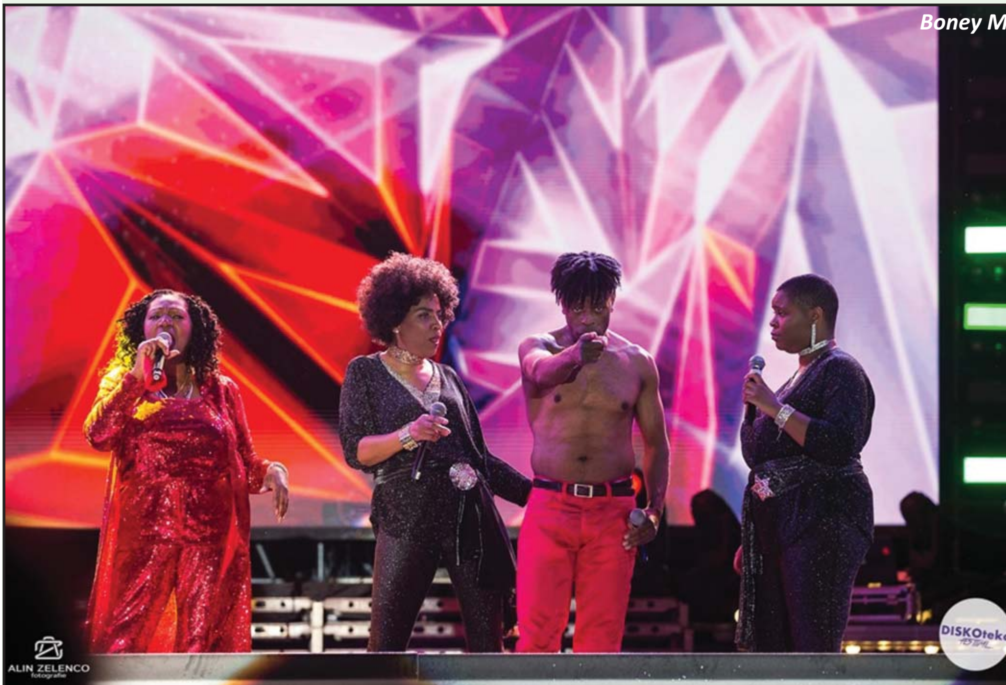

Andreea Antonescu

Baccara

96 de concerte din cadrul "Musicology Tour". Evocarea a fost remarcabil ilustrată de micro-recitalul lui Keo, alături actualmente Compact B. În seara de vineri recitalurile finale au fost cele susţinute live, în uralele mulţimii, de

Boney M

grupul suedez Ace of Base (cu solista Jenny Berggren în mare formă) şi de Boney M. Cu o recoltă de 100 de milioane de discuri vândute, Boney M a fost una dintre titulaturile veterane de la DISKOteka, mai ales că a avut-o pe scenă pe solista vocală Liz Mitchell, membră fondatoare din 1976! A fost cu adevărat delir pe stadion, în ciuda unei ploi uşoare pe care spectatorii n-au luat-o în seamă, prea preocupaţi să cânte fericiţi "Rasputin", "Daddy Cool", "Rivers of Babylon", "Sunny", "Ma Baker", "Brown Girl În The Ring", "Bahama Mama"! Sâmbătă prezenţele româneşti (s-a dovedit că artiştii noştri sunt extrem de îndrăgiţi şi

de formaţia sa (cu siguranţă aşa se va proceda în viitor la toate momentele "in memoriam"), cu piese celebre lansate de Prince. Absolut emoţionantă a fost reîntâlnirea cu Leo Iorga, care a venit greu la microfon, sprijinindu-se în cârjă, pe care apoi a înlocuit-o cu stativul microfonului prin intermediul căruia ne-a cucerit pe toţi, indiferent de vârstă. Distins cu un premiu special, Leo Iorga are doar 54 de ani, dar se luptă cu o boală gravă. Arădean, s-a lansat acolo cu formaţia Pacific, apoi a trecut la timişorenii de la Cargo, cu care a cântat în perioada marilor succese "Brigadierii" şi "Povestiri din gară". Timp de 8 ani a făcut parte din "formula de aur" Compact, după care au urmat Schimbul 3, Pacifica, Pact by Leo Iorga şi Adrian Ordean şi, fireşte,

Leo Iorga

Richi e Poveri

primiţi extraordinar de public, nu e cazul să ne temem să-i aşezăm alături de cei străini!) au fost cele ale lui Gheorghe Gheorghiu (emoţionat, dar întreg stadionul a reluat refrenul cu, dar şi... fără el), Nick (Nicolae Marin, ex-N&D) şi Andreea Antonescu. Aceasta din urmă s-a lansat la doar 12 ani, cu un album compus pentru ea de Adrian Ordean, "Din vina ta", pentru ca din 1998 să intre în istorie alături de Andreea Bălan, cu duetul André şi un palmares impresionant: 4 "Discuri de platină", unul "de aur", 1,2 milioane de discuri vândute (cifră uriaşă pentru ţara noastră şi pentru acea perioadă). Chiar dacă ulterior şi-a edificat o solidă carieră

solistică, cu 3 albume proprii, ea a refăcut ambianţa acelor ani mirifici... altfel spus, n-a fost "singură la mare", ci singură la Timişoara! O altă secvenţă "in memoriam" (poate ar fi bine ca ele să fie programate mai pe înserat, pentru a fi mai bine puse în valoare proiecţiile) i-a fost consacrată lui Freddie Mercury, 1946-1991. Pe numele real Farrokh Bomi Bulsara, de origine persană, s-a născut în Zanzibar şi a studiat pianul în India. Bariton cu un ambitus excepţional, rivalizând cu un tenor, 4 octave, Mercury şi-a legat destinul muzical în 1970 de Brian May şi Roger Taylor, înfiinţând formaţia The Queen, care până în prezent a vândut peste 500 de milioane de albume. Alte recorduri Queen stabilite în Marea Britanie: cele mai multe prezenţe în top, iar albumul "Greatest Hits" rămâne peste timp nr. 1. Mercury este compozitorul unor piese iconice, cum ar fi "Bohemiam Rhapsody", "We Are The Champions", "Somebody To Love", ce au constituit osatura formidabilului recital de la concertul "Live Aid", organizat de Bob Geldof în 1985. Prima melodie dă şi titlul filmului biografic lansat anul trecut, care i-a adus actorului Rami Malek premiile Oscar, Bafta şi un "Glob de aur".

Evident, recitalurile cele mai consistente au fost cele live, cu orchestre pe scenă, detaşându-se Alphaville (cu un Marian Gold senzaţional), Sandra, Modern Talking (cu un Thomas Anders elegant) şi Ricchi e Poveri. Succesul italienilor era previzibil la ginta noastră latină, aşa încât organizatorii au fost inspiraţi în a contracta de pe acum pentru anul viitor alte vedete peninsulare. Soliştii Angelo Sotgiu, 72, şi Angela Brambati, 71, fac parte din formula originală, întrunită în 1968 (deci italienii au fost trupa veterană a festivalului!) la Genova, oraş care i-a mai dat muzicii uşoare pe Franco Califano sau Fabrizio de André.

Au reprezentat Italia la Eurovision în 1978 cu "Questo amore" şi au triumfat la Sanremo în 1985 cu "Se m'innamoro", piese care fireşte au figurat în repertoriu, alături de alte titluri gravate pe discurile care au depăşit un tiraj de 40 de milioane de exemplare: "Sarà perché ti amo" (figurează în banda sonoră a 4 filme şi a fost înregistrată în 4 limbi de circulaţie), "Ciao, Italy", "Acapulco", "Canzone d'amore" (compoziţia lui Toto Cutugno), "Mi innamoro di te", "Mamma Maria", "La prima cosa bella" sau "Che sarà" (compoziţia lui Jimmy Fontana cântată cu succes şi de José Feliciano). Un regal!

Sandra

În ultima vreme muzica retro îi atrage foarte tare pe organizatorii de la noi din ţară, manifestări de acest tip având loc mai întâi la Cluj-Napoca, iar recent şi la Bucureşti, dar aici a fost mai degrabă un eşec. În schimb la Timişoara totul, dar absolut totul, înafara afluenţei uriaşe de spectatori, a fost perfect pus la punct, de la sonorizare şi lumini (la nivelul oricărui concert la Londra sau New York), scenografie, ordine, ecusoane, catering, cazare (hotelul "Timişoara"), securitate până la "moneda festivalului", care putea fi folosită la numeroasele chioşcuri din interiorul stadionului. Aşa încât în ultima seară cei peste 50 de mii de spectatori (rămâne de găsit un alt spaţiu la fel de generos, se pare că stadionul va fi demolat) au primit cu urale cele câteva nume anunţate de către cei doi prezentatori drept sigure anul viitor: UB40, Toto Cutugno, Coolio, AlBano şi Romina Power, Snap, Fun Factory... Putem conchide că Timişoara îşi va primi cum se cuvine oaspeţii în 2021, când va fi "Capitală culturală europeană": ospitalitatea, generozitatea şi căldura localnicilor, între care au fost şi numeroşi turişti veniţi special din ţară sau de peste hotare, ne-au cucerit definitiv. Bravo Timişoara, ai dat o lecţie!

Octavian URSULESCU

Şlagăre Marius Țeicu cu Angela Similea

În muzica uşoară românească au existat câteva cupluri compozitor-interpret în care simbioza a fost perfectă, uluitoare, cu adevărate recorduri de colaborare: Temistocle Popa – Dan Spătaru, Florin Bogardo – Stela Enache (cu mai bine de 70 de titluri pentru fiecare din aceste perechi), iar cel mai recent Marius Țeicu – Angela Similea, care la rândul lor se apropie de această sumă. Mi s-ar putea replica, la urma urmei, că ele nu înseamnă decât nişte cifre reci, dar nici vorbă de aşa ceva, pentru că în spatele acestor şlagăre (pentru că vorbim de succese imense) se ascund trăiri, sensibilitate, bucurii, suferință, zâmbet, durere, speranță, optimism. Despre primii am scris, inclusiv cărți, acum am onoarea s-o fac pentru aceşti doi mari prieteni ai mei şi ai tăi, melomanule, fiindcă fără Țeicu şi Angela viața noastră ar fi fost mult mai tristă, căci refrenele lor ne-au însoțit de-a lungul deceniilor, dovadă că şi acum putem fredona oricare cântec, imediat după primele măsuri...

A. Similea, M. Dauer, M. Anghel, A. Velniciuc

Marius Țeicu este fidel în prietenie şi mai ales a colaborat întotdeauna cu cei mai buni. Pe Angela a cunoscut-o din postura de corepetitor la Şcoala populară de artă din Bucureşti (important de precizat, fiindcă el este bănățean, născut la Reşița şi "şcolit" la Timişoara), la clasa admirabilei profesoare Florica Orăscu. Din acea clipă s-a scris una dintre cele mai frumoase pagini din istoria muzicii uşoare româneşti, o parte, doar o parte din melodiile nemuritoare născute din colaborarea lor fiind reunite pe două albume de colecție de casa de discuri Eurostar. Poate nu este aşa important, dar tare am vrea să ştim cum s-a născut fiecare şlagăr, mai ales că Marius, cu umorul lui formidabil, povestea că în clipa când a fost "străfulgerat" de o linie melodică ieşită din comun, a pus mâna pe telefon (fix, vă dați seama, nu ca azi) şi a început să-i cânte Angelei, cu teama c-o va uita! N-a uitat-o, din fericire, şi peste câteva zile ascultam înfiorați la radio noua bijuterie a acestui brand național care este "marca Țeicu-Angela". Pilduitoare sunt aprecierile compozitorului la adresa interpretei sale preferate: "Toată activitatea Angelei Similea a fost marcată de seriozitate, de pasiune pentru muzică, talent, de corectitudine, rezistență la studiu. S-au adăugat experiența şi meticulozitatea cu care pregăteşte orice apariție, începând cu alegerea piesei, preferându-le pe cele în care îşi pune în valoare şi vocea, şi sensibilitatea. De aceea a şi fost numită adeseori "regina muzicii uşoare româneşti". Era foarte cooperantă şi la înregistrări. Amabilă, drăguță şi...pretențioasă, nu se lăsa până nu ieşea ceea ce dorea, ceva deosebit. Nu se grăbea niciodată când era vorba de calitate.

Dacă nu ai aceste daruri, nu poți să fii vedetă şi să fii iubită atâția ani. O prietenă extraordinară!". Într-o carte pe care i-am consacrat-o lui Titus Munteanu la editura ProUniversitaria, "Un lord al micului ecran", regretatul meu partener în atâtea aventuri TV mi-a povestit câteva episoade legate de participarea, alături de Marius, Angela şi Olimpia Panciu, la celebrul festival de muzică uşoară de la Sopot, în Polonia. Unul din ele, de un haz nebun, legat de sforăit, nu-şi are locul aici (luați cartea, o să vă tăvăliți de râs!), în schimb cel strict muzical este definitoriu pentru talentul uriaş al lui Marius Țeicu. TVR trimisese din timp toate materialele pentru acompaniament (partitura generală pentru orchestră, ştimele pentru fiecare instrument), dar în ziua repetiției lovitură de teatru: dirijorul îi anunță că...pe pupitrul său nu se află nimic! Aşa încât o noapte întreagă Marius şi Titus au scos ştimele, Marius a introdus pe loc piese noi pentru Angela şi Olimpia, "Pastel" s-a cântat cu solist şi cor, o altă melodie fiind cunoscuta "Țurai", Marius, un monument de energie şi ambiție, salvând efectiv participarea delegației României. După concert Angela a fost asaltată de jurnalişti, care doreau să afle ce spune textul de la "Țurai" (presărat cu numeroase onomatopee), iar Marius, pus pe glume, îi sufla tot felul de năzbâtii. Dar amintirile lor comune includ şi turneele în care au fost alături pe scenă, fie în România, fie în Germania (la Berlin, Stuttgart, Nürnberg), în care au evoluat de fiecare dată şi în duet, un titlu care-mi vine acum în minte fiind "Clopoței". Iar dacă tot am amintit de turnee, cum aş putea uita sutele de spectacole în care eu însumi am brăzdat țara alături de Angela şi de formația Savoy (Marian Nistor îi spunea "Regina Savoy-ilor"), în care şlagărele lui Marius Țeicu figurau la loc de cinste, fiind reluate de mii de glasuri (aveam uneori şi câte 3 concerte într-o zi!)?

Nu întâmplător am amintit aici de Titus Munteanu, fiindcă Marius Ţeicu a lansat zeci de şlagăre cântate de Angela Similea în show-uri TV, iar multe din acestea, din păcate, n-au putut fi incluse pe aceste două albume de colecție, al căror minutaj este fatalmente limitat. În aceeaşi situație se află şi refrenele de neuitat din banda sonoră a unor filme de succes, "Inimaginabil" sau "Spune-mi tu mie, Pintenatule!" (ambele din "Rămăşagul"), ca şi alte titluri care au făcut epocă, aşa cum sunt "De m-ai mințit", "E la modă sau nu e", "Vreau adevărul", "Voi cânta pentru mileniul III" (premiul Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor, precum şi premiul I la festivalul "Melodii '84").

Da, "Să ne reamintim", aşa cum inspirat este intitulat colajul ce reuneşte câteva refrene memorabile, câteva dintre

A. Temişan, M. Davidescu, A. Similea

acestea figurând şi în formă integrală pe albumele Eurostar, patru dintre ele chiar pe discul de față. Dar cât de elegant sunt alăturate în acest potpuriu, ce înlănțuire cuceritoare, ce recurs la memorie ne provoacă cele nouă citate muzicale din şlagăre de neuitat! Cum cele aproape 50 de titluri ale lui Marius Ţeicu încredințate de-a lungul timpului Angelei Similea nu aveau cum să fie găzduite integral, efectiv, pe două albume, este şi o soluție... economică, ascultătorul regăsind fericit atât secvențe din piese de pe CD (este vorba de "Nu voi putea uita niciodată", "Viața este mai frumoasă", "Viața merge iubind înainte", "Un cântec"), dar şi din alte melodii de largă circulație la timpul respectiv (că ar merita din plin să fie difuzate şi acum la Radio şi TV e altă discuție, ne bucurăm totuşi că vor circula şi vor fi reascultate pe CD). Este vorba de "O zi", "Cheamă iubirea, ad-o-napoi", "Cineva", "Nu voi plânge niciodată", "Lumina vieții", câteva dintre acestea fiind incluse la rândul lor pe celălalt album de tip "Best of" editat de casa de discuri Eurostar şi intitulat "Trăiesc".

După cum se poate constata, am început cumva cu... sfârşitul, fiindcă potpuriul în cauză încheie albumul, concluzionându-l cu o colecție emoționantă de şlagăre. Scriam undeva că Marius Ţeicu este fidel în prietenie şi-şi alege cu parcimonie colaboratorii, de aceea vom regăsi în cântecele cărora le dă viață Angela Similea numele unor textieri de mare valoare pe care-i întâlnim frecvent pe genericul creațiilor sale. Este vorba de Eugen Rotaru, Ovidiu Dumitru, Saşa Georgescu, Theodora Popa Mazilu, Tania Lovinescu, Carmen Aldea Vlad, nume ce figurează la rândul lor la loc de cinste în cartea de aur a muzicii noastre uşoare. Alături de Angela, Marius Ţeicu a salvat literalmente reprezentarea noastră la cel mai mare festival european, cel de la Sopot, din Polonia, pe "Coasta de chihlimbar", una din melodiile de atunci fiind "Pastel", pe care Angela a interpretat-o a cappella, susținută doar de un grup vocal. Numeroase sunt recomandările pe care aş dori să vi le fac: "Un cântec" are versurile semnate de Mihai Constantinescu (cine poate uita formidabilul trio care bătea toate recordurile de audiență pe micul ecran, "Marius, Olimpia şi Mihai"?), iar "Căldura mâinii tale (De-ai mai trăi, măicuță...)" se ascultă cu lacrimi în ochi, fiind o creație absolut tulburătoare. Mă gândesc că ar putea fi prezentată cu succes uriaş pe scena Festivalului național al romanței "Crizantema de aur" de la Târgovişte, acolo unde Marius Ţeicu este în ultimii ani membru în juriul secțiunii de Creație. Cât despre titluri celebre, gen "Ce-ar fi să fiu", "Flacăra nestinsei iubiri", "Unde eşti, copilărie?", "Lăutarii", "Fericirea trăieşte-n noi", ele chiar că nu au nevoie de recomandarea nimănui.

Muzica unui compozitor de talia lui Marius Ţeicu, pusă "în undă" de strălucitoarea Angela Similea, n-ar fi avut nevoie în urmă cu câteva decenii de explicații, păreri, sugestii, ea fiind atunci pe toate buzele. Dar anii au trecut, noile generații n-au avut şansa noastră, de a ne bucura plenar de ea. Am încercat să punctez câteva idei legate de marile şlagăre ale anilor '70, '80, '90, pe care sper să le descopere pe discul de față şi cei foarte tineri, pentru că ele au o încărcătură melodică, armonică şi poetică, nemaivorbind de interpretare, cu adevărat inegalabile. Iar cântecele lui Marius Ţeicu sunt şi azi la fel de proaspete, aşa cum am constatat atunci când au fost abordate de

adolescenți la toate marile festivaluri de muzică uşoară din țară, la Brăila ("George Grigoriu"), Amara ("Trofeul tinereții"), Medgidia ("Dan Spătaru"), Bucureşti ("Florin Bogardo"). Să ne trăieşti, veşnic tinere compozitor!

Mihai CHIHER

"O menajerie de ciudați"

Titlul nu ne aparține, ci a apărut în cotidianul "Adevărul", el referindu-se la aparițiile șocante și neavând nici o legătură cu muzica din ultimele decenii, pe scena concursului european (vorba vine, sunt și participări dinafara continentului). Este vorba de transsexualul Dana International din Israel (1998), trupa Lordi din Finlanda (2006), marioneta Dustin Curcanul din Irlanda (2008), travestitul Conchita Wurst din Austria (2014), grupul OKN din Finlanda (2015) și chiar Cezar Ouatu din România, care a cântat înveșmântat într-o rochie în 2013. Iar ediția 2019 nu se putea să facă excepție. Calificată în finală (?!), trupa islandeză Hatari a iscat multe controverse prin show-ul dezagreabil prin care a adus pe scenă reprezentări fetiș, sado-masochiste și altele ce țin de practici sexuale violente legate de dominație/ subordonare. Trupa punk rock din Reykjavik a șocat cu piesa "Hatrio mun sigra" (Ura va supraviețui). Iar Franța, calificată direct în finală grație faptului că se numără între țările ce cotizează consistent la EBU, a fost reprezentată de androginul de origine marocană Bilal Hassani, 19 ani, alintat Billy. Ca să vă dați seama cum s-a degradat societatea, aflați că în trei ani acesta a adunat un milion de abonați și 98 de milioane de vizualizări cu jurnalul video pe care-l are pe youtube!! Deloc întâmplător, acesta a luat parte în 2015 la concursul "The Voice Kids", unde a cântat... "Rise Like a Phoenix", cu care Conchita Wurst a triumfat în 2014. Solistul musulman a ajuns în finala de la Tel-Aviv după ce a întrunit nu mai puțin de 35% din voturi la show-ul de preselecție "Destinația Europa" de la postul TV public France 2 și a dat viață melodiei "Roi" (Rege), compusă împreună cu Madame Monsieur (!), reprezentanta/ul Franței la finala din 2018, de la Lisabona. Dacă asta este "destinația europeană", vai nouă și muzicii în general!

Duncan Laurence

În ce privește reprezentarea țării noastre, nu putem decât să regretăm că s-au adeverit previziunile exprimate în nr. 3 din acest an al "AM", în articolul cu titlul "Eurovision... România?" Scriam acolo, între altele: "Câtă legătură mai are cu România selecția "națională"? Promovează această competiție, în viziunea organizatorică a TVR, așa cum ar fi normal, talentele muzicale din țara noastră? TVR are rolul de a face educație, de a întări spiritul național, fiindcă melodia și interpretul reprezintă o țară, un popor, o identitate culturală, un spațiu geografic, de unde bucuria și mândria care îi animă pe telespectatori la anunțarea punctajelor". Așa cum subliniau și colegii de la "Adevărul" (și ce i-ar mai fi forfecat în "Click" regretatul George Stanca!), Eurovision este tot mai puțin, cum se întâmpla pe vremuri (ABBA, Toto Cutugno, Johnny Logan... O tempora, o mores!), un concurs de cântece, acum totul e să fii cât mai ciudat, mai bizar, mai provocator, mai... "divers". Am atras atenția după selecția națională că "On a

Esther Peony

Sunday" este o piesă mediocră, monotonă, cu o construcție oarecare, iar Elena Cîrstea a trimis atunci din SUA un mesaj neiertător referitor la blonda solistă preferată de juriul "de specialitate": "Dacă nici Laura Bretan n-a putut reprezenta România, cu vocea ei minunată, apoi lăsați-vă de muzică! Domnişoara Peony cântă ca pantofii mei. Nu pierdem nici o ocazie să ne facem de râs". Un abuz şi o încălcare a anunțului inițial au fost în ceea ce priveşte ponderea votului public, ceea ce a adus la alterarea ierarhiei finale. Astfel, nota publicului n-a reprezentat 50% din total, ci a fost doar a...7-a, adăugată celor 6 ale juraților! Edificator este faptul că votul publicului a mers covârşitor către melodia "Dear Father" a lui Mihai Alexandru (primul loc, 12 puncte) sau către formația Trooper, "Destin", poziția secundă, 10 puncte (laureata din acest an a revistei noastre a fost singura care a cântat în limba română!!), în timp ce Esther Peoni a întrunit... 3 puncte, dar juriul a avut cu totul altă părere. Juriu din care, atenție, n-a făcut parte nici un membru al Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor (!), în schimb au fost aduşi de peste hotare doi... bloggeri ("influenceri"), Deban Aderemi şi William Lee Adams, adică persoane pentru care Eurovision este un hobby şi atât. În juriu a fost şi Tali Eshkolu, directoarea finalei de la Tel-Aviv (cât ne-a ajutat asta s-a văzut!), țara noastră fiind reprezentată doar (!!) de Şerban Cazan, de la HaHaHa Production, firma lui Smiley. Notele acordate de acest jenant juriu internațional, cu membri având o competență neclară, au dovedit, la o scară mai mică, ce aranjamente se fac la această competiție cândva prestigioasă, inclusiv în marea finală. Dacă n-au câştigat, aşa cum ar fi fost normal, melodiile cântate de Laura Bretan sau Trooper, cu siguranță ar fi făcut o figură mai bună la Tel-Aviv, datorită ritmului antrenant şi inserțiilor folclorice, cu specific românesc, piesa "Daina" de Mihai Ogăşanu şi Marian Enache, cântată de Letiția Moisescu şi Sensibil Balkan.

Laura Bretan

Sigur, Laura Bretan nu cântă muzică uşoară, drept care Mihai Alexandru, singurul (!) membru al U.C.M.R. din finala națională, i-a compus o piesă pe măsură. Dar nicăieri nu scrie că Eurovision ar fi un concurs strict de muzică uşoară sau pop, dovadă trupele rock care s-au perindat pe aici, unele şi câştigând. Nu mai vorbim că la una din ediții Anglia a fost reprezentată de o lucrare a celebrului Andrew Lloyd Weber, care a şi acompaniat-o la pian pe o soprană. Am urmărit concursul, care avea loc exact în acele zile, la festivalul internațional "George Grigoriu" de la Brăila, alături de Ionel Tudor, Andrei Tudor, Andreea Andrei şi cu siguranță au făcut-o, în camerele lor de hotel, şi Marius Țeicu, Horia Moculescu, Titus Andrei, membri acolo în juriu. Mai mult, în recitalul ei de la Brăila Laura Bretan a cules ovații cu melodia "Dear Father". Cu toate acestea, Horia Moculescu a declarat în ziarul "Click" că am fi ratat finala (ceea ce noi ne îndoim) şi cu Bretan: "Un concurs nu e previzibil. Dacă pleca Laura Bretan, ar fi fost în situația concurentei care a deschis a doua semifinală, Srbuk, din Armenia. Şi armeanca e talentată, dar nu a reuşit să treacă în etapa următoare".

Cum nici Republica Moldova nu a acces în finală (solista respectivă cucerise o distincție minoră cu ani în urmă la festivalul "Dan Spătaru" de la Medgidia), am ratat ocazia de a ne acorda reciproc câte 12 puncte în finală... Pronosticurile (doar ale acestora, oare?) caselor internaționale de pariuri s-au confirmat, favorit fiind desemnat din start de acestea olandezul Duncan Laurence, 25 de ani, cu piesa "Arcade". În topul previziunilor el era urmat de suedezul John Lundvik, 36 ("Too Late for Love") şi de rusul Serghei Lazarev, 36 ("Scream"). Înafară de piesa

John Lundvik

Chingiz Mustafayev (Azerbaidjan)

Rusiei ne-a mai plăcut şi cea din Azerbaidjan. Pianist şi compozitor, Laurence a adus din nou victoria Olandei după... 44 de ani (anterior Olanda mai câştigase de 3 ori), cu un total foarte mare, 492 de puncte. Numele său real este Duncan de Moore, Laurence fiind al doilea nume al mamei sale. S-a remarcat la concursul "Vocea Olandei", iar la conferinţa de presă de după victorie a mărturisit că în timpul şcolii a fost adesea hărţuit, neascunzând faptul că este bisexual... Cine îşi mai aduce aminte azi despre ce trata melodia sau de interpretul care câştigau pentru Olanda în

urmă cu 44 de ani? Vremurile s-au schimbat, nu se mai poartă persoanele "cuminţi"... *O tempora, o mores...*

Ana-Maria SZABO
Marius GHERMAN

Un cântăreţ redescoperit

Marian Stere, Iustin Gondoş, Lucia Popescu-Moraru

...chiar şi de mine, care-l cunosc de vreo două decenii şi jumătate. Era pe atunci, la debut, ceva mai suplu şi privea cu emoţie, de pe scena Teatrului de revistă "Constantin Tănase", către loja juriului, aflată în primul rând de la balcon, acolo unde prezida idolul său declarat, Angela Similea. Chiar că nici nu se putea emoţie mai mare! Ne aflam la festivalul "Aurelian Andreescu", în epocă foarte puternic şi mediatizat, iar în seara Galei, în aplauzele publicului, a fost anunţat câştigătorul: Marian Stere, care depăşea la ediţia respectivă solişti care aveau să se afirme plenar ulterior, cum ar fi Paul Surugiu (viitorul Fuego) sau Daniela Răduică. Peste mulţi ani, la o lansare de disc a compozitorului Eugen Ungureanu, la Oneşti, Marian avea să ofere un inedit recital cu cântece ale Angelei, interpretate superlativ, semn că repertoriul acesteia îi rămăsese în inimă. Şi iată că tot de la Oneşti, oraş ce a dat muzicii uşoare româneşti atâtea talente (Loredana Groza, Carmen Rădulescu, regretata Luiza Cioca, Mioara Feraru, Anda Vaciu, Cristina Spătar – pesemne chimicalele din aer au jucat vreun rol!), vine şi colegul de album al lui Marian Stere, Iustin Gondoş, mai puţin cunoscut deocamdată, dar beneficiind de această alăturare ce sună ca o recomandare imbatabilă.

Pentru lumea muzicii, ca şi pentru marele public, Marian

Stere este cunoscut îndeobşte ca unul dintre cei mai prolifici şi mai talentaţi textieri. Versurile semnate de el figurează pe diplomele ce însoţesc distincţii importante acordate la Uniunea compozitorilor şi muzicologilor din România, festivalurile Mamaia, "Crizantema de aur" sau "Mamaia copiilor" (ce puşti n-a fredonat măcar o dată "Cui i-e frică de bau-bau?"?). În această postură i-a şi fost editat, tot de casa de discuri Eurostar, un album reunind o parte din cele mai cunoscute melodii pe textele sale, dar iată că a venit timpul să-l descoperiţi, cei care nu-l ştiaţi, pe cântăreţul Marian Stere, pentru că, modest, semnează doar 6 din textele celor 16 cântece, aproape toate compuse de Marcel Iorga pentru Iustin Gondoş. De altfel, colaborarea artistului

M. Stere, I. Şipoteanu, Iustin Gondoş

cu casa de discuri Eurostar este una trainică şi veche, el contribuind cu masterizări la câteva discuri importante, cele mai recente fiind cele consacrate lui Cornel Constantiniu. Redactor respectat la Radio România Internaţional, Marian Stere este un foarte bun cunoscător al tezaurului de cântec românesc, înlăturând nu o dată praful de pe lucrări aproape uitate. În această categorie intră, pe albumul de faţă, două cuplete muzicale care au făcut epocă datorită interpretărilor de neuitat ale unor mari actori, Ştefan Bănică ("Gioconda se mărită") şi Mircea Crişan, uriaşă vedetă comică în anii '60, până la părăsirea ţării ("Tango degeaba"). Este şi pentru Stere un pariu câştigat, fiindcă el îşi dovedeşte cu această ocazie şi înzestrările actoriceşti, aşa cum a făcut-o şi la Festivalul naţional al romanţei "Crizantema de aur", cu originala piesă "Voi nu vedeţi că deranjaţi?" de D. Lupu, la care semnează, fireşte, şi versurile. Tot bijuterii vechi de decenii şi inspirat actualizate sunt melodiile "Ce-mi eşti tu, mândruţo, mie?" de Dan Stoian şi "A opta minune" de Marius Ţeicu. Acest din urmă titlu are o istorie interesantă. Cântecul a fost lansat, înafară de concurs, la festivalul de la Mamaia în 1986, interpretat fiind atunci de Angela Similea şi Corina Chiriac, fiind leit-motivul cu care se deschidea şi se închidea fiecare ediţie a popularului concurs TV "Steaua fără nume", cântat fiind de prezentatorul... Marius Ţeicu. Şi iată că după zece ani, aflăm chiar din mărturia protagonistului, piesa a fost reimprimată tot în formulă de duet, Marian Stere având alături o puştoaică talentată, care peste ani avea să termine Conservatorul şi să devină un nume cunoscut, Simona Nae. Albumul este unul extrem de divers stilistic, iar pentru cei tineri ambele voci sunt probabil în premieră. Avem şi piese internaţionale, şi lucrări aparţinând altor compozitori apreciaţi (Nicolae Caragia, Cristian Alivej), şi un omagiu discret, prin intermediul Ioanei Sandu şi al lui Francisc Reiter, adus unui mare prieten al casei de discuri Eurostar, Alexandru Jula. O mică precizare, firească pe discul unui bun cunoscător al limbii române (iată că ne străduim să facem şi educaţie!): fraţilor, OMAGIU, nu "tribut", asta plăteam turcilor, englezii au "tributE", treaba lor, toate limbile cu origini latine şi-au păstrat termenul specific, numai noi ne dăm mai culţi şi mai cu moţ, pocind limba maternă...

Noroc însă că Marian Stere şi Iustin Gondoş cântă într-o frumoasă limbă strămoşească, mai ales că şi din macedoneană înţelegem multe cuvinte! Încă o dată felicitări doamnei Venera Stîngă şi producătorului, muzicianul Paul Stîngă – cuplu care a înfiinţat casa de discuri Eurostar cam odată cu lansarea lui Marian Stere, edificând în acest răstimp un adevărat monument al muzicii uşoare româneşti pentru toate gusturile şi generaţiile, dar cu un numitor comun: valoarea.

Genoveva MANTU

Jolt Kerestely: „Poveşti sentimentale"

Cu ocazia spectacolului prin care compozitorul Jolt Kerestely a fost sărbătorit în Sala de Marmură a Cercului Militar Naţional cu ocazia împlinirii a 85 de ani, casa de discuri Eurostar a lansat acest album foarte special. El include 24 de piese instrumentale, cu compozitorul la pian (orchestraţiile: George Natsis), cărora li se adaugă superbe recitări ale cântăreţului-actor Paul Surugiu-Fuego, pe versurile poeţilor Narcis Avădănei şi Adrian Artene. Cei cinci protagonişti semnează texte sugestive în frumosul booklet ilustrat de fotografiile Anei-Maria Halalai. Este indiscutabil un disc de suflet, pătruns de un spirit romantic care ne lipseşte atât de mult la ora actuală, detaşându-se titluri emblematice cum ar fi "Reverie", "Pianul năzdrăvan", "Din amintiri", "Ce dor mi-a fost", "Ştiu că vei regreta", "Sunt vinovat", "Meditaţie". Mixaj, masterizare (în studioul Midi Sound): Andrei Kerestely. La o vârstă patriarhală, Jolt Kerestely este un model de vitalitate şi energie creatoare, un campion al discului! (F. S. U.)

Un monument pentru eternitate

Prin tradiţie, încă din 1831 la 1 iulie se serbează "Ziua Muzicilor Militare". În acest an evenimentul a coincis cu un altul, grandios – ceremonialul de inaugurare a Ansamblului memorial "Monumentul Artiştilor Muzicii Româneşti", ce va dăinui peste timp, amplasat la sediul Inspectoratului general al muzicilor militare, gazdă fiind inspectorul general al muzicilor militare, col. Aurel Gheorghiţă. Povestea a început la 1 octombrie 2018 şi ne

Marcel Pavel

este greu, chiar şi acum, să admitem că în România zilelor noastre un proiect se poate materializa aşa rapid, într-atât suntem de sătui de promisiuni neonorate. Asta însă ar însemna să nu cunoşti seriozitatea Armatei, în tot ceea ce întreprinde. Atunci, în toamnă, la Cercul Militar Naţional s-a lansat cartea "Marina Voica, drum spre legendă", cu care ocazie dl. general-locotenent dr. Cătălin Zisu, comandant şi coordonator al Instituţiilor de cultură din Armata României, a făcut publică intenţia de realizare a unui monument de cinstire a slujitorilor muzicii româneşti: "Am avut parte, de-a lungul vremii, de personalităţi cu totul remarcabile în lumea muzicii şi dorim să le arătăm respectul, preţuirea şi recunoştinţa noastră. Prin ridicarea acestui însemn amintitor ne propunem să omagiem memoria celor care ne-au fermecat şi ne-au deschis sufletul, descoperind această sublimă formă de artă-muzica. Aşa s-a născut ideea de a înălţa acest monument, de a inscripţiona pe aripa veşniciei numele slujitorilor credincioşi şi înzestraţi ai muzicii româneşti. "Monumentul Artiştilor Muzicii Româneşti" a prins viaţă, purtând peste vremuri laurii marilor noştri artişti, slujitori ai muzei Euterpe, pentru că edificiul va dăinui întru gloria lor". Am citat din cuvântul de întâmpinare al iniţiatorului proiectului din remarcabila carte apărută la Editura Militară, distribuită gratuit la festivitate. O festivitate absolut emoţionantă, pe măsura celor 561 de nume înscrise în marmură pe o latură a ansamblului, la care au asistat, în ciuda vremii caniculare, sute de persoane. Rând pe rând, onorul dat înaltului demnitar militar, raportul col. Gheorghiţă, intonarea Imnului naţional al României (Marcel Pavel, acompaniat de Muzica reprezentativă a Armatei), după care a urmat slujba de sacralizare a monumentului, ceremonialul religios fiind susţinut de un sobor de preoţi militari şi de grupul vocal "Tronos" al Patriarhiei Române. Pentru dezvelirea monumentului, iniţiatorul proiectului, g.ral Zisu, a desemnat trei doamne ale muzicii uşoare româneşti, înveşmântate de gazde cu splendide ţinute de tip militar, fiecare din ele legate de acest monument: Corina Chiriac, omagiindu-l pe părintele său, compozitorul Mircea Chiriac, Ileana Şipoteanu şi Stela Enache pe regretaţii lor soţi Dumitru Lupu, respectiv Florin Bogardo.

Comitetul de realizare a monumentului a inclus pe Horia Moculescu, Jolt Kerestely, Marius Ţeicu, Corina Chiriac, Oana Georgescu, Nicolae Gheorghiţă, Octavian

© Silviu Covaci

Ursulescu, Stela Enache, Daniel Iordăchioae, alături de personalităţi din instituţiile de cultură ale Armatei. Numele tuturor şi semnăturile olografe figurează pe un original hrisov ce a fost introdus într-un cilindru inoxidabil şi zidit la baza monumentului (granit negru), în cadrul unei alte ceremonii, la fel de emoţionante, desfăşurate cu circa o lună înainte. Atât în discursul său, cât şi în cartea amintită, Horia Moculescu spune: "Am aşteptat cu interes şi speranţe că într-o zi cineva va propune şi o aducere în faţa publicului a celor care şi-au închinat viaţa muzicii şi divertismentului românesc. Am fost foarte plăcut surprins că Instituţiile de Cultură din Armata României au realizat un minunat proiect, amplasând un monument dedicat acestui vechi deziderat al meu. Le sunt recunoscător, fiindcă vor fi amintiţi mari compozitori şi artişti români şi astfel tinerii şi nu numai, trecând prin faţa acestei simbolice Chei Sol, vor putea transmite cât mai multor concetăţeni că Armata României este atât de aproape de artiştii ţării".

Înşiruirea celor omagiaţi începe cu Niceta de Remesiana, sec. IV, după care urmează muzicieni pornind din sec. XV. Avem de-a face cu un sanctuar, ce va deveni cu siguranţă loc de pelerinaj pentru toţi cei care iubesc muzica românească. Cei 561 îşi dorm somnul de veci în toate colţurile ţării şi ale lumii, dar se află pentru prima oară împreună, numele lor fiind alăturate în acest ansamblu unic. Din Raiul muzicii româneşti ei ne privesc cu siguranţă, fericiţi că nu i-am uitat... Cartea include un succint istoric al muzicii româneşti, imagini de la diferitele faze ale ridicării monumentului, frumoase fotografii color ale protagoniştilor, gânduri din partea membrilor comitetului de realizare, dar şi din partea Ilenei Şipoteanu, a lui Marcel Pavel şi a compozitorului, dirijorului, pianistului George Natsis, secretar al Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România, secţia muzică de jazz/ pop. Acesta din urmă vorbeşte pe drept cuvânt despre un "tezaur naţional": "Începând de acum, la sediul Muzicilor Militare de pe bulevardul Iuliu Maniu oamenii vor putea admira rodul unei iniţiative nobile şi generoase, menite să readucă în memoria românilor numele unor mari personalităţi din istoria muzicii româneşti. Vorbim despre o scurtă istorie a muzicii româneşti, despre nume cu care această ţară se poate mândri, al căror loc este în memoria vie a românilor şi nicidecum în neantul uitării. Vorbim despre un adevărat tezaur naţional, care a fost readus la viaţă prin iniţiativa şi eforturile unui grup de oameni inimoşi, iubitori de ţară şi de cultură. Această iniţiativă dusă până la capăt se înscrie într-o normalitate de atâtea ori înăbuşită de consumerism, de o existenţă trepidantă dusă sub deviza "aici şi acum", o normalitate care pare să ne surprindă în goana noastră după... nimicuri. Marele Nicolae Iorga spunea că "Un popor care nu-şi cunoaşte istoria e ca un copil care nu-şi cunoaşte părinţii". Ca să parafrazez un recent slogan politic, pot spune că România merită mai mult. Românii merită o cultură bogată, de care nu ducem lipsă, să-şi cinstească valorile culturale şi să le cinstească memoria. De aceea monumentul din bd. Iuliu Maniu, dedicat înaintaşilor muzicii româneşti, trebuie să reprezinte un act de normalitate şi nicidecum o excepţie, în mijlocul unei societăţi care astăzi se priveşte în oglindă şi mâine uită cine este". După fireasca depunere a unei coroane şi momentul de reculegere, câţiva dintre invitaţii de onoare, între care senatorul şi ministrul Viorel Ilie, au ţinut să aşeze frumoase buchete de flori la baza monumentului. Discursurile au fost încărcate de emoţie şi la obiect, venind la microfon Horia Moculescu, Corina Chiriac, Octavian Ursulescu, col. Aurel Gheorghiţă, încheierea fiind făcută, printr-un mesaj vibrant, de cel care a avut un rol decisiv în înfăptuirea acestui proiect, gral Cătălin Zisu. De altfel, dânsul este cel a iniţiat, în urmă cu un deceniu,

I. Şipoteanu, D. Iordăchioae, O. Georgescu, C. Chiriac, M. Pavel

© Silviu Covaci

seria de manifestări găzduite de Cercul Militar Naţional sub genericul "Armata preţuieşte artiştii", în acest răstimp fiind organizate manifestări de ţinută dedicate lui Dan Spătaru, Marinei Voica, lui Dumitru Lupu, Jolt Kerestely, formaţiei Alesis, despre care am scris de fiecare dată, în perspectivă fiind altele închinate lui Horia Moculescu, Marius Ţeicu, Stelei Popescu şi lui Alexandru Arşinel sau Corinei Chiriac.

Compozitorul Jolt Kerestely declara că pentru el "monumentul este opera care lipsea, vie, în sensul că ea se scrie permanent şi se interpretează fără întrerupere, pentru un public diferit, dar minunat, şi nu de puţine ori cu menţiunea "Da capo al fine". Este, aşadar, o construcţie inspirată, unică, de mare însemnătate, care trebuie să constituie mândria culturii acestui popor". Iar organizatorii i-au făcut o mare surpriză. Cum declarau dânşii, acest monument se-nalţă demn, asemeni unui copac, în "grădina" muzicilor militare, pentru a spune povestea tuturor artiştilor care s-au născut, au trăit, au creat şi s-au întors în veşnicie "încărcaţi de roade şi de noaptea grea". Drept care şlagărul "Copacul" de Jolt Kerestely, pe versuri de Ovidiu Dumitru, a fost declarat drept "imn al artiştilor muzicii româneşti", fiind interpretat de Marcel Pavel, alături de orchestra reprezentativă a Armatei, în aplauzele celor prezenţi. Între aceştia i-am întâlnit cu bucurie pe compozitorii Mircea Drăgan, Andrei Kerestely, pe interpreţii Adrian Daminescu, Ianna, Camelia Florescu, Octavian Dobrotă (Distinto), Alina şi Romeo Negoiasă (Alesis), Aurel Moga, pe actriţa şi prezentatoarea Alexandra Velniciuc, pe violonistul Petrică Pană, pe marele meloman Doru Chiriacescu, folclorul fiind reprezentat de etnomuzicologul Elise Stan, binecunoscuta realizatoare TV, şi de Gheorghe Turda. Înafara celor trei interprete amintite anterior, cinci doamne frumoase, în ciuda tristeţii şi a trecerii timpului, elegante şi distinse, au lăcrimat împreună cu noi pe parcursul ceremoniei, fiind vorba de văduvele care au privit cu duioşie numele regretaţilor lor soţi pe frontispiciul ansamblului monumental: Mariana Cristinoiu, Rodica Munteanu (soţia lui Titus Munteanu), Maria Rotaru (soţia lui Eugen Rotaru), Adina Storin (soţia lui Aurel Storin), Zoe Panţir (văduva violonistului Cornel Panţir). Cum Ion Cristinoiu a colaborat mult cu bunul său prieten şi coleg de formaţie, textierul Mihai Dumbravă, la rându-i plecat dintre noi, doamna Mariana ne-a relatat că a filmat ceremonia şi i-a trimis-o Mihaelei Dumbravă, în Germania, care n-a putut crede că, iată, soţul său n-a fost uitat, ambele plângând în hohote... Tradiţionalele fotografii de grup, dar şi selfie cu vedetele prezente s-au făcut pe fondul melodiilor interpretate de orchestra reprezentativă a Armatei (dintre care nu putea lipsi "Valurile Dunării" de Iosif Ivanovici), după care impresiile, socializarea şi duioase amintiri s-au derulat chiar în "grădina" casei primitoare a Inspectoratului, tot în acompaniament muzical discret, aşa cum am sugera să se difuzeze permanent în zona ansamblului monumental. Pentru că vorbim despre muzică, muzica se ascultă, iar vizitatorii, admirând opera artistului Valentin Tănase, vor fi încântaţi să-şi reamintească lucrări din toate genurile muzicale, scrise sau interpretate de cei omagiaţi...

G. Natsis, H. Moculescu, J. Kerestely, C. Zisu

Oana GEORGESCU

Revistă lunară de informare, opinie şi dezbatere editată de
UNIUNEA COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA
şi finanţată cu sprijinul MINISTERULUI CULTURII ŞI IDENTITĂŢII NAŢIONALE

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactor şef: George BALINT
Redactori: Mihai COSMA, Octavian URSULESCU
Editorialist: George BALINT
Secretar de redacţie: Costin ASLAM

Colegiu redacţional:
Mariana POPESCU, Vasilica STOICIU-FRUNZĂ, Cristina ŞUTEU, Petre-Marcel VÂRLAN

Semnează în acest număr:
Dumitru AVAKIAN, Loredana BALTAZAR, Alexandru I. BĂDULESCU, Corina BURA, Carmen CÂRNECI-CAVASSI, Constanţa CRISTESCU, Oana GEORGESCU, Vlad-Cristian GHINEA, Andreea KISELEFF, Florian LUNGU, Carmen MANEA, Doina MOGA, Alexandru PĂTRAŞCU, Mariana POPESCU, Mădălin Alexandru STĂNESCU, Mircea ŞTEFĂNESCU, Florin-Silviu URSULESCU

www.ucmr.org.ro
http://biblioteca-digitala.ro/?pub=289-actualitatea-muzicala-uniunea-compozitorilor-si-muzicologilor-din-romania

Adresa redacţiei: Bucureşti, Calea Victoriei 141, sect. 1, 010071, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67
E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - INTERSIGMA-ERICOM SRL
TEL: 021-242.30.32 ISSN: 1220-742x